

Igor Prieložný

Moja cesta k úspechu



Kryzstof Mecner

IGOR PRIELOŽNÝ
Moja cesta k úspechu

IGOR PRIELOŽNÝ
Moja cesta k úspechu

Venujem svojmu otcovi Dušanovi

Motto

*„Úspech je suma malých
správnych rozhodnutí”*

Spoluautor Kryzstof Mecner

Autori: Igor Prielożny
i Krzysztof Mecner

Obrázok na titulnej strane Rafała Bały

Obrázky v knihe: Rafał Bała, Katarzyna Kajzerek,
strona internetowa FIVB,
archiwum Igora Prielożnego
i Krzysztofa Mecnera

Copyright by Igor Prielożny

Copyright by Krzysztof Mecner

ISBN 978-83-932715-4-2

Druk – tlač:

Drukarnia Tolek im. Karola Miarki

43-190 Mikołów

ul. Żwirki i Wigury 1

Vydavateľstvo:

Krzysztof Mecner Oficyna Wydawniczo-Usługowa „Mecner-Media”

40-857 Katowice, ul. Ondraszka 19/99

e-mail: mecner.media@interia.pl

Úvod

Prečítal som veľa kníh so športovou tematikou, od autorov rôznych športov. Nikdy by som neveril, že sa dajú získať vedomosti, skúsenosti pre našu volejbalovú prax, napríklad od Hermanna Meiera, svetového lyžiara. Vo svojej knihe opisuje situáciu, kedy ho odpísali ako málo talentovaného zjazdára a prebíjal sa do lyžiarskej špičky popri svojej murárskej práci v učilišti. Nepripomína vám to situácie, keď príde na tréning „malý hráč“..., že z neho nič nebude?

Počas mojej trénerskej praxe som veľa krát myslel na to, že by som napísal knihu, v ktorej by som na základe prežitých príbehov odovzdal skúsenosti zo športového prostredia, ktoré tréneri, športovci nenájdu v odbornej literatúre. Sú to situácie, ktoré sa stávajú prakticky v každom kolektívnom alebo individuálnom športe.

V Poľsku som sa zoznámil so spoluautorom tejto knihy Kryzstofom Mecnerom, ktorý ako chodiaca história volejbalu si myslel, že opísať históriu a príbehy otca, jedného z najlepších rozhodcov sveta a neskôr významného funkcionára svetového volejbalu a syna, úspešného hráča a neskôr trénera, pôsobiaceho v rôznych krajinách, môže byť zaujímavé čítanie.

Spolu sme sa rozhodli, že naše spoločné predstavy spojíme a napíšeme knihu, kde by sa realizoval on (viac faktografie) a ja (odporúčania do života) a nebola by to kniha len o volejbale...

Táto kniha vyšla už v Poľsku v poľskom jazyku a nebolo ju možné „sucho“ preložiť. Môj zámer bol, aby v slovenskom vydaní bolo viac českej a slovenskej histórie a aby sme si pripomenuli významné mená slovenskej histórie volejbalu.

Rodinná tradícia

Každý, kto má známych rodičov je svojim spôsobom „poznačený“. Nie každý si vie poradiť so životom v tieni slávnych rodičov. Vidím to aj na svojich deťoch a podobne to bolo so mnou. Môj otec Dušan bol jednou z dôležitých osôb Európskeho a svetového volejbalu. Možno práve preto som si nevedel so všetkým poradiť. Narodil som sa v roku 1957 v Trnave, v krajine ktorá už medzi tým neexistuje – Československo.

V Trnave som žil päť rokov spolu s rodičmi. Keď som sa narodil, otec

pracoval u vojska 80 km od Trnavy vo vojenskom útvere v Trenčíne. Tam hrával volejbal, s ktorým však skončil pre problémy s kolenom. Počas svojej práce začal študovať Právnickú fakultu na Univerzite Komenského v Bratislave. Po skončení štúdia ukončil svoju prácu u vojakov a získal nové zamestnanie v Bratislave, kde sme sa aj vďaka novému bytu presťahovali.

U nás v dome bol volejbal vždy prítomný. Mama hrávala volejbal veľa rokov na takej úrovni, aby zvládala zamestnanie a rodinu. Otec skončil s kariérou hráča vo veku 26 rokov, pokračoval ako funkcionár a rozhodca. Jeho športová cesta bola iná ako moja, nikdy sa nestal trénerom. Ako rozhodca začal robiť rýchlu kariéru a začala stúpať jeho rozhodcovská profesionalita. Mal som sedem rokov, keď otec vycestoval na svoje prvé olympijské hry ako rozhodca do Tokia, kde sa volejbal prvý raz v histórii objavil v olympijskom programe. Samozrejme, že pre celú širokú rodinu to boli obrovské emócie. Vďaka tomu sme si pomaly začali uvedomovať význam olympijských hier pre každého športovca.

Nesplnený sen hokejistu

Otec na mňa nerobil nikdy tlak, aby som sa stal volejbalistom. Národným športom v Československu bol už v tom čase hokej a väčšina detí sa chceli stať hokejistami alebo futbalistami. Už aj preto, lebo v týchto dvoch športových disciplínach sme boli svetovou veľmocou. Ja som sa vďaka kamarátovi zapísal do hokejového klubu Slovan, kam som okrem iného chodieval na tréningy v nedeľu o šiestej ráno. V tomto klube hrávalo veľa hviezd, ktoré sme stretávali počas pôsobenia na zimnom štadióne, ako napríklad Václav Nedomanský, ktorý ako nie jediný emigroval do Kanady. Moje stretnutie s hokejom sa skončilo relatívne rýchlo, keď už ako trinásťročný som meral 190 centimetrov a na tréningoch to bolo vidieť. Tréner na konci každého tréningu dal za úlohu, aby sme sa naháňali okolo bránok a samozrejme som končil medzi poslednými. Aj keď som bol bojovník už vtedy, tak posledný kliniec mi spôsobila situácia, kedy pri tejto naháňačke som sa v polovici ihriska potkol a vletel som do mantinelu a nevedel som sa postaviť. Všetci sa zo mňa smiali, aj niektoré hviezdy spoza mantinelu, aj tréner, a to bolo moje prvé pedagogické „rozčarovanie“. Vo svojej detskej hlave som to nevedel spracovať a ukončil som svoju hokejovú kariéru. Nevedomky som zistil, že ak chýba tolerancia k nedostatkom iných, môže to spôsobiť ukončenie kariéry každého

začínajúceho športovca.

Príchodom na gymnázium, kde pracoval ako učiteľ telesnej výchovy môj budúci tréner, začal prehovárať mojich rodičov, aby ma prihlásili na volejbal. Je pravdou, že už v tom čase som o volejbale veľa vedel a vedel som ho hrať na slušnej úrovni aj vďaka tomu, že ma mama brávala so sebou na tréningy jej klubu a zúčastňoval som sa tiež tréningov na škole. Jedného dňa to mama už nevydržala a priviedla ma na tréning do Klubu Slávia UK Bratislava. Tak sa začala moja dlhoročná volejbalová kariéra.

V štrnástich rokoch som bol skoro dva metre vysoký, chodieval som s mamou na zápasy, ale už v tom čase som veľa odbíjal loptou a sledovaním zápasov som si osvojoval taktiku hry. V tých časoch v mládežníckom volejbale nebolo toľko vekových kategórií ako teraz. Všetci hráči od 15 do 19 rokov trénovali spolu. Pamätám si prvý tréning v klube. Mal som len 14 rokov a bolo tam niekoľko hráčov starších. Napriek tomu som ich začal na ihrisku upozorňovať, kde sa majú postaviť, presunúť. Po tréningu som sa však hanbil s nimi vojsť do sprchy. Predsa som bol ešte dieťa a to už niektorí z nich boli mladí muži.

Môj slávny otec

Kariéra môjho otca ako rozhodcu sa rozvíjala súčasne s kariérou funkcionára, ale prvé úspechy slávil ako rozhodca, lebo okrem spomínaných Olympijských hier v Tokiu rozhodoval zápasy Olympijského volejbalového turnaja v Mexiku, Mníchove i Montreale. Na pamätnej mníchovskej olympiáde bol hlavným rozhodcom semifinálového zápasu, v ktorom reprezentácia DDR senzačne porazila dvojnásobných olympijských víťazov zo ZSSR. Potom ako druhý rozhodca bol účastníkom zápasu o bronzovú medailu ZSSR – Bulharsko. Na ďalších OH v Montreale mal tú česť znovu rozhodovať zápas o bronzové medaily medzi Kubou a Japonskom. Ja si viac ako jeho účasť na OH pamätám, keď rozhodoval ligový zápas dvoch slávnych klubov v Brne medzi Zetorom Brno a Duklou Liberec. Hala praskala vo švíkoch, čo v tých časoch nebola zvláštnosť. V tom čase neboli čiaroví rozhodcovia, nebolo anténok a celé rozhodovanie bolo určite náročnejšie ako dnes. Po jednej akcii nastala nervózna situácia a obidve družstvá za spoluúčasti fanúšikov vytvárali veľmi agresívnu atmosféru a ja ako syn som mal veľké obavy o otca. Môj otec máľ podobne mocný hlas

ako ja a vyžiadal si pozornosť a ticho hlasným pokynom „prosím o ticho“. Následne vysvetlil svoje stanovisko, ktorým vysvetlil o čo v tej situácii išlo, a preto rozhodol tak a nie inak. Všetci sa v nemom úžase upokojili a stretnutie sa dohralo v pokojnejšej atmosfére.

Otec bol vždy pre mňa prameň informácií o svetovom volejbale, lebo sa zúčastňoval na rôznych veľkých volejbalových akciách. V tých časoch nebol internet, videokameru sme dostali do reprezentácie až v roku 1985, keď sa niektorého z hráčov podarilo predať do Talianska. Na základe pôsobenia otca v rôznych funkciách, ktoré mu umožňovali cestovať po celom svete, prinášal rôzne informácie a novinky čo sa deje vo svetovom a európskom volejbale. To boli naozaj veľmi cenné informácie, ktoré napríklad umožňovali, že niektoré zmeny pravidiel som vedel skôr, ako možno naši rozhodcovia u nás doma.

Otec pracoval ako rozhodca v Európskej aj vo Svetovej federácii. Jedno obdobie pôsobil ako šéf európskych rozhodcov. V roku 1979 bol vybraný za viceprezidenta európskej volejbalovej federácie /CEV/. O štyri roky neskôr, na kongrese CEV v Berlíne, bol vybraný za prezidenta tejto organizácie a súčasne sa stal viceprezidentom Svetovej volejbalovej federácie /FIVB/. To všetko sa udialo v čase, kedy už riadil československý volejbal, ako jej prezident.

V roku 1985 som ja ako hráč slávil najväčšie športové úspechy. Stali sme sa vicemajstri Európy, bronzový medailisti Svetového pohára. Majstrovstvá Európy sa uskutočnili v Holandsku, otec už bol predsedom CEV, dostal k dispozícii služobné auto, krásne Audi 200 Quattro. Dokonca mne i mojím kolegom z reprezentácie dal sem – tam zajazdiť na ňom, čo pre vychovaných vodičov na Škodovkách a Ladách bol obrovský zážitok. Spomínam to preto, lebo si myslím, že keby na tom aute jazdil tak, ako mu prináležalo, možno by k tomu najväčšiemu nešťastiu neprišlo. Vieme však, ako sa v komunistických krajinách žilo. Závisť bola cítiť na každom kroku. Môjmu otcovi niekoľkokrát vybili okná na aute. Zo Svetového pohára v Japonsku som priviezol do otcovho auta rádio s magnetofónom, aby na cestách, špeciálne do sídla CEV v Bruseli, čo bolo viac ako tisíc kilometrov, sa mu lepšie jazdilo. Vzhľadom na toto obdobie otec nechcel dráždiť ľudí a absolvoval svoje služobné cesty privátnym Žiguli, v ktorom ho stretlo tragické nešťastie. Na ceste zo zasadnutia v Bruseli, tesne pred domovom na viedenskej mestskej autostráde, išiel v ľavom jazdnom prúde a vedľa neho išlo nákladné auto s prívesom. Pršalo, nákladiak dostal šmyk a príves pritlačil auto môjho otca a vytlačil ho z cesty s tým, že sa niekoľkokrát

prevrátil. Dodnes si myslím, že keby cestoval svojim Audi, mal by šancu prežiť...

Fascinovaný volejbalom

Volejbal ma fascinoval už od začiatku mojej kariéry. K výročiu Oslobodenia Bratislavy sa v minulosti organizoval tradičný volejbalový turnaj za účasti špičkových mužských družstiev. Na jednom z týchto turnajov som mal úlohu komentovať stretnutia, a tak sa mi zapáčila úroveň hry, že som si predsavzal hrať tak, ako oni a dokonca sa ukázať na tomto turnaji ako hráč. To bol pravdepodobne prelomový moment v mojom živote, kedy všetko ustúpilo bokom a podriadil som väčšinu svojho života volejbalu. Mal som šťastie, že v tom čase som mal okolo seba mnoho vzorov z volejbalovej rodiny, ako napríklad Bohuša Goliana, fantastický hráč, Majster sveta z roku 1966, ktorý sa neskôr stal aj mojím trénerom v Slávii UK Bratislava. Samozrejme pre hráčov mojej generácie nie je väčšia motivácia, ako byť súčasťou volejbalového diania za prítomnosti takých vzorov ako Golián, Labuda či neskôr Schenk a mnoho ďalších. Golián bol nahrávačom, takže čo sa týka pozície na ihrisku nebol mojím vzorom, ale ako tréner a človek mi veľa dal, čo som neskôr veľakrát využíval ako tréner.

Pamätám si s ním jeden z prvých tréningov. Golián tím, že bol nahrávačom samozrejme najviac držal špeciálne oko nad nahrávačmi s tým, že ten kto riadi mužstvo na ihrisku je jeho srdcom. V situácii, keď som jednu loptu zasmiečoval do autu, Goliánovi sa nepáčilo, že kritizujem nahrávku a krútim nosom nad kvalitou nahrávky. Zavolať si ma k sebe a spýtať sa ma, či bola lopta nahratá nad úrovňou siete. Po mojej odpovedi, že áno, mi zdôraznil: „Dobrý hráč vždy v takej situácii niečo urobí a slabému hráčovi bude vždy niečo na nahrávke vadiť“. Po rokoch pri budovaní družstva sa riadim stratégiou, že začínam od vhodného výberu nahrávača a vždy sa snažím venovať mu špeciálnu pozornosť.

Po rokoch práce s mužmi som sa dostal k trénovaniu žien. Mal som možnosť pracovať s Katarzyna Skorupa, ktorá mala tiež otca nahrávača hrajúceho v reprezentácii Poľska. S ňou som viedol dlhé diskusie, lebo bola ovplyvňovaná otcom, vývojom volejbalu a možno pre ňu novým prístupom trénera z mužského volejbalu. Zhodli sme sa na jednom, že všetko záleží od konkrétnej situácii v zápase, ale výsadou číslo jeden je, aby nahrávač vyberal také riešenie situácie, pri ktorej na konci je najslabšie blokujúci hráč súpera.

To za predpokladu, že vo svojom družstve má porovnateľne rovnakých smečiarov.

Ďalším mojím idolom bol majster sveta z roku 1966 Vladimír Petlák. Pamätám si, ako som v škole na hodine slohu vypracoval úlohu „môj vzor“ práve jeho osobu, lebo bol vynikajúci študent a hráč a ako som neskôr zistil aj výborný človek. S ním som sa stretol v lige aj v reprezentácii v roku 1979, kedy sme hrali spolu na Majstrovstvách Európy vo Francúzsku.

Prvé medaily

Mal som šťastie, že môj talent bol dosť skoro objavený a mal som dobrých pedagógov. V pätnástich rokoch som meral už skoro dva metre a mal som dobrú techniku herných činností resp. odbíjania. Nadobudol som ju nespočetným množstvom opakovaní odbíjania počas tréningov a turnajov absolvovaných s mojou mamou. Aj vďaka týmto prednostiam som sa dostal do výberu reprezentácie juniorov a hral som dokonca s tromi generáciami hráčov. V tom čase bolo zavedené pravidlo, že na dôležité turnaje, ako Majstrovstvá Európy, brali tréneri desiatku hráčov z danej generácie a jedenásteho a dvanásteho hráča, ktorí dostávali málo príležitostí, vyberali hráčov mladších ročníkov, ktorí získavali skúsenosti a bola to investícia do budúcnosti. V tých časoch v juniorských kategóriách boli dva dôležité turnaje. Každé dva roky Majstrovstvá Európy juniorov a každoročne hraný turnaj Družba, na ktorom sa zúčastňovali len zástupcovia socialistických krajín.

V roku 1972 som ako pätnásťročný vycestoval do Halle NDR na svoj prvý turnaj Družba, zhodne so zámermi trénerov, aby som zbieral skúsenosti. Takýmto spôsobom som sa zúčastnil až dvoch Majstrovstiev Európy juniorov, v rokoch 1975 a 1977 a viacerých turnajov Družba. Podarilo sa nám v tejto kategórii vybojovať v rokoch 1973-77 tri strieborné medaile vždy za družstvom ZSSR, ale tiež vždy pred Poľskom. Podobne to bolo aj na turnajoch Družby s jedinou výnimkou. Na turnaji Družba, ktorý sme hrali v roku 1975 na Kube sme prakticky turnaj už vyhrali a dokonca sme porazili aj ZSSR, ktorí pricestovali bez svojich dvoch najlepších hráčov. Funkcionári ZSSR s tým mali však problém a začali zákulisné „intrigy“. Dostalo sa to tak ďaleko, že ... bolo nariadené rozohrať ešte jedno celé odvetné kolo, samozrejme s účasťou dvoch chýbajúcich sovietskych hráčov. V odvete s nami

vyhrali a na konci i celý turnaj Družba.

My sme dostali náhradnú odmenu v podobe predĺženého pobytu v slnečnej Havane aj vďaka tomu, že v tom čase lietali z ČSSR na Kubu lietadlá len dvakrát v týždni a bol problém so zmenou letu. Vrátili sme sa s týždňovým oneskorením. Turnaj sa hral „akože“ v hale, ale takto označený objekt mal len strechu na štyroch stĺpoch a povievalo tam ako na otvorených ihriskách. Napriek tomu som bol na tomto turnaji vybraný MVP turnaju, a aj preto sa mi zapísal turnaj, zážitky a všetko okolo hlboko do pamäte.

Pedagóg – vychovávateľ

Dnes po rokoch práce a skúseností si myslím, že tréner mládeže musí byť pedagógom - vychovávateľom a až potom trénerom. Mladý hráč si od každého trénera niečo vezme, niečo sa naučí a niečo odpozoruje. Jeden tréner je lepší v tréningu techniky, iný zasa v tréningu kondičnom... V tomto období je najdôležitejšie budovanie charakteru a mentality mladého hráča.

Mal som v mladosti šťastie na dobrých pedagógoch. Majstrovstvá juniorov ČSSR sa hrali už dnes pre nás v dosť zvláštnom systéme. Najprv bola rozohraná časť česká a potom slovenská oddelene a až potom bol rozohraný veľký finálový turnaj. Na tom bolo zvláštne to, že oddelená časť sa hrala v halách, ale finálový turnaj na antukových ihriskách pod holým nebom. Spomínam si na situáciu z takéhoto finálového turnaja v Košiciach, ktorá vykresľuje pedagogické kvality môjho trénera.

Hral som v študentskom klube a na turnaji sa nám darilo. V stretnutí s jedným z favoritov sme vyhrali prvý set, potom sme začali prehrávať, ja som bol nervóznejší a nervóznejší. Vtedy ma tréner vystriedal, namiesto mňa nastúpil pätnásťročný hráč, čo pre mňa devätnásťročného znamenalo „poníženie“, ale chlapcovi sa darilo. Počas času stráveného na lavičke som pochopil, ako som sa hlúpo správal. Našťastie pre mňa, postupne mladého opúšťalo šťastie začiatočníka a myslel som si, že ma tréner automaticky dá na ihrisko, to sa však nestalo. Pochopil som, že musím ukázať nejakú reakciu, a tak som prišiel k trénerovi s prosíkom, aby ma pustil na ihrisko, že už urobím všetko pre dobro družstva a našu dobrú hru. Po návrate na ihrisko sa nám podaril zvrat a vyhrali sme 3 – 1 a i keď sme nevyhrali Majstrovstvá ČSSR, zostala mi do budúcnosti dôležitá informácia. Na dosahovanie veľkých úspechov je veľmi

dôležitá pozitívna atmosféra v družstve a každý hráč i tréner by mal v čase veľkých emócií poznať cestu ako ich kontrolovať.

Kožušinová čiapka z Mongolska

V roku 1976 jeden z turnajov Družba bol organizovaný v Mongolsku. Jeden zo zamestnancov československého veľvyslanectva bol vášnivý poľovník a medzi jeho trofeje patrili líška a dokonca aj medveď. Kožušiny sa dali zohnať skoro zadarmo. Organizátori nás zaviedli do fabriky na spracovanie kože s tým, že si môžeme dať niečo ušiť. Spomenul som si, že môj otec v zime chodí bez čiapky, a preto som využil príležitosť a dal som mu ušiť elegantnú kožušinovú čiapku z nutrie. Po zakúpení nastal problém lebo Mongoli si chránili svoju prírodu a nebolo jednoduché vzácnu kožušinu previesť cez hranice. Do Európy sa vracali všetky družstvá jedným lietadlom. Pred nami na colnici „prevetráli“ práve Poliakov a odobrali im všetky kožušiny. Po tejto udalosti akoby colníci mali vyčerpaný denný limit a nás prepustili už len s formálnou kontrolou.

Boli to časy, kedy športovci všetkých socialistických krajín využívali výjazdy za hranice na rôzne obchody a prílepšovanie si svojej ekonomickej situácie. Tak ako z Mongolska importované kožušiny sa dali dobre speňažiť a finančne si prílepšiť, tak to bolo aj s tovarom z iných krajín. O niekoľko rokov neskôr sme sa zúčastnili turnaja v Moskve, kam sme vozili so sebou hlavne džínsové oblečenie na predaj, aby sme sa vrátili domov s rubľami. Môj priateľ si tak chcel prílepšiť finančne na svoju svadbu a podarilo sa mu nazbierať väčšiu čiastku. Pri platení na letisku predavačka zazrela u môjho priateľa množstvo bankoviek a udala ho na colnici, pretože Sovietsi zakázali vyvážať ruble. Po osobnej kontrole sa musel vrátiť do bezcolnej zóny a musel ich minúť. Čo sa dalo vtedy v Moskve kúpiť? Nakúpili sme asi štyridsať fliaš vodky, a tak miesto hotovosti na svadbu sme si delili fľašky alkoholu, aby sme to všetko preniesli. Pani, ktorá nás prezradila si mädlila ruky, lebo sme tie peniaze minuli u nej.

Podanie pod tlakom

Hrávať v lige som začal v rannom veku. Začínal som od I. slovenskej ligy, ktorá sa hrala v štyroch častiach a rôznych podmienkach. Prvá a štvrtá časť sa hrala na antukových kurtoch, druhá a tretia v zime v halách. Z tohto obdobia si najviac pamätám zápas v Komjaticiach hraný vonku. Ihrisko bolo obohnané

plotom, aby lopta nespadla do potoka. Ukázalo sa, že oplatenie malo aj iný význam. Na strane, kde sme začali hrať, domáci priviazali nemeckého vlčiaka, ktorý keď videl, že k nemu prichádza hráč s loptou, tak divoko reagoval na loptu, že sme mysleli, že presunie celé oplatenie. Pod takým tlakom podávať bolo veľmi ťažké, a tak sme sa tešili na zmenu strán, ako si s tým poradia naši súper. Poradili si veľmi jednoducho, lebo milý vlčiak sa samozrejme presunul na našu stranu. Pre mňa to bol prvý tréning podania pod „tlakom“.

Dospievanie

Ako osemnásťročný som sa dostal do ligového družstva. Prechod z juniorského do seniorského veku bolo, je a bude jedno z najťažších období vo vývoji osobnosti športovca. Deje sa to rôznymi spôsobmi. Jeden zo spôsobov sa podaril mne tak, že som nebol hneď hodený do „hlbokej vody“. Náš klub Slávia UK Bratislava hral I. slovenskú ligu, ktorá nebola taká náročná ako československá. Nemal som preto terapiu šokom, ako mnohí junióri. Veľa veľkých talentov začína svoju kariéru v seniorskom veku hneď na najvyššej úrovni a sú konfrontovaní na úrovni, na ktorú ešte nedorástli, z čoho dochádza často k frustrácii a ukončeniu kariéry. Ako tréner v Jastrzebiu som mal záujem o šestnásťročného Bartka Kurka. Jeho otcovi som sľuboval, že krok za krokom ho budeme pripravovať na vrcholový volejbal. So mnou to bolo tak isto, ale prirodzene krok za krokom cez I. slovenskú ligu a kvalifikáciu do extra triedy som sa adaptoval na požiadavky vrcholového volejbalistu. V Slávii UK som strávil celú klubovú kariéru. Jedine rok vojenskej služby som hral v Červenej hviezde Bratislava. Práve vďaka roku strávenom v Červenej hviezde som slávil najväčšie klubové úspechy. V tom čase som už mal skončené štúdium na FTVŠ UK. Po návrate z vojenskej služby som začal pôsobiť ako pedagóg na FTVŠ UK. Súčasne som sa vrátil ako hráč do Slávie UK, kde som bol vo funkcii hrajúceho trénera. Tak sa vlastne začala moja trénerská kariéra. V klube sme boli dvaja tréneri, kde prvý tréner bol učiteľ na gymnáziu, a preto som viedol dopoludňajšie tréningy ja. Tak sa mi podarilo ako trénerovi pozvoľna dospieť, lebo toto obdobie bola ozajstná trénerská škola, ktorá mi dala ozajstné trénerské základy.

Vďaka mojej práci a hraniu som dostal ponuky pôsobiť ako hrajúci tréner do Nemecka, Belgicka a Luxemburska. Z rôznych dôvodov, ale hlavne možnosti rozvoja môjho trénerského remesla prijal som prácu v Nemecku.

Montreal bezo mňa

Olympijské hry v Montreale boli pre Poliakov výnimočné, lebo v dramatických zápasoch vyhrali zlatú medailu. Odvrátili mečbol proti Kubáncom a nakoniec zápas vyhrali 3 – 2. Na tieto olympijské hry vycestoval ako rozhodca aj môj otec Dušan a nechýbalo veľa a bol by som sa na nich ukázal aj ja. V r. 1976 ako devätnásťročný s dvojicou juniorov Jozef Novotný a Jaroslav Šmíd sme dostávali šancu trénovať na spoločných sústreďeniach s dospelými. Trénerom reprezentácie bol Peter Kop, ktorý nezariskoval v nominácii na OH a postavil hru na skúsených hráčoch. Nenominoval do Montrealu ani jedného z nás. ČSSR skončilo na OH na dobrom 5. mieste, keď cestu do semifinále nám zahatala reprezentácia Poľska pod vedením slávneho trénera Huberta Wagnera. Tým, že naši skúsení hráči Petlák, Nekola, Pipa a iní „boli už okukaní“, nemal tréner šancu vytiahnuť z rukáva prekvapenie v podobe mladého, odvážneho a pre súperov neznámeho hráča. Reprezentácia sa skladala prevažne z hráčov z Čiech, jediným Slovákom bol Pipa. V tomto období to bolo objektívne vyjadrenie sily volejbalu v Československu, kde v lige dominovali české družstvá.

Po OH staršia generácia hráčov ukončila reprezentačnú kariéru a mne sa podarilo uchytiť v reprezentácii až v roku 1987. V tom čase neexistovala na ihrisku špecializácia tak vyhranená ako dnes, aj preto som hrával ako stredný blokár s prihrávkou, diagonálny hráč s prihrávkou a dokonca v roku 1978 som bol skúšaný aj na pozícii nahrávača.

Poliak a Francúzsky

V roku 1977 som mal príležitosť zúčastniť sa na dvoch veľkých športových udalostiach. Majstrovstvá Európy juniorov v Montpellier a prvýkrát na seniorských Majstrovstvách Európy vo Fínsku. Už v juniorskom veku sme nadväzovali priateľstvá s hráčmi iných štátov. Na Majstrovstvách Európy juniorov vo Francúzsku si pamätám na historku, ktorá sa mi stala z hráčom Poľska Róbertom Malinovským a hlavnú rolu v nej hrali dve Francúzsky, s ktorými sme sa spoznali počas turnaja. Mali sme s nimi dohodnuté stretnutie na rozlúčkovej recepcii, v mieste vzdialenom asi dvadsať kilometrov od nášho hotela. Dohodli sme sa, že nás vyzdvihnú o 23.00 hod., s tým, že sa do hotela vrátíme s nimi. Aké bolo naše prekvapenie, keď nám oznámili, že

autobusy s družstvami majú odchod o hodinu skôr. Dali sme hlavy dokopy a radili sme sa s Róbertom, či zariskujeme a budeme čakať, alebo v prípade núdze tých dvadsať kilometrov nejako odbehneme. Našťastie prišli, nemuseli sme bežať a tá hodina napätia spôsobila, že sme sa s Róbertom spriatelili. Po rokoch sme zistili, že pracujeme obaja v Nemecku a hľadali sme príležitosť na stretnutie, aj keď on pracoval šesťsto kilometrov vzdialenom Paderborne.

Veľké výzvy

V našej reprezentácii sa veľa zmenilo. Mnoho mladých hráčov dostalo šancu a zostalo niekoľko starších, ako napríklad Tomáš či Šlambor. Vytvorila sa zaujímavá kombinácia mladosti a skúsenosti, ktorá mala predpoklady na medzinárodné úspechy.

Svetová univerziáda v roku 1978 v Sofii bola jednou z tých, na ktorej som sa zúčastnil. V Sofii sme hrali výborne aj vďaka novej generácii Šmíd a Novotný, ktorí sa tiež dostávali do základnej šestky na ihrisko. Všetko prebiehalo podľa našich predstáv až do finále, kde na nás čakali usporiadatelia z Bulharska. V tých časoch úspech na univerziáde sa hodnotil veľmi vysoko, a preto veľa krajín robilo rôzne opatrenia, aby mohli hrať v čo najsilnejšom zložení. Trochu nesvoj som sa cítil, keď ako dvadsať ročný študent som sa postavil na jednu stranu ihriska proti tridsaťročnej hviezde Bulhara Zlatanova, hviezda Majstrovstiev sveta z roku 1970, hráč armádného CSK Sofia. Bolo by ťažké určiť jeho študijný smer...

Napriek tomu sme toto finále mohli vyhrať. Tak ako väčšina zápasov v Bulharsku sa hral aj tento v ťažkých podmienkach. Nehovoriac o fanatických divákoch v plnej hale a pomoci domácich čiarových rozhodcov. Po jednom z rozhodnutí čiarového rozhodcu som sa nahneval a asi by som sa neovládal, keby za rozhodcom stojaca televízna kamera nezasvietila červeným svetielkom, že som v zábere. To bolo pre mňa znamenie, že som sa usmial a všetkým ukázal, čo si o jeho rozhodnutí myslím. Získal som trochu času na uspokojenie pre seba a spoluhráčov.

Finále sme prehrali 1 – 3 a získali strieborné medaile. Bol to určite náš veľký úspech, ale potom čo sme Bulharov v skupine porazili a ako prebiehalo finále, boli naše ambície vyššie.

S veľkými nádejami sme vycestovali na moje prvé Majstrovstvá Európy seniorov do Fínska. V sedemdesiatych rokoch ovládli svetový volejbal družstvá

Poľska a ZSSR, ktorí sa pravidelne stretávali vo finále majstrovstiev. Nemali sme šťastie pri losovaní, keď sa nám obaja dostali do našej základnej skupiny a boli nad naše sily. Druhá skupina bola výrazne slabšia, čoho dôkazom bolo aj konečné umiestnenie, keď skoro všetky družstvá z našej skupiny sa umiestnili na vyššej priečke. Vyhrali sme prvé tri zápasy s NDR, Holandskom a Bulharskom. Zahrali sme síce dobrý zápas so ZSSR, ale prehrali 1 – 3, a tak nám na ceste do finále stála prekážka z Poľska, víťazi OH 1976. I keď v Poľsku už nehrali také osobnosti ako Skorek a Gosciniak, mali veľmi silné družstvo, dopĺňované tak, ako u nás juniorskou kategóriou. Vyhrali sme prvý set, ale potom nám už Poliaci nedali šancu. Umiestnili sme sa na 6. mieste, ale všetci čo sme sa zúčastnili Majstrovstiev Európy sme presvedčení, že kvalitou a predvedenou hrou sme mali byť vyššie.

Lepší od Poliakov

O rok neskôr v roku 1978 sa uskutočnili Majstrovstvá sveta v Taliansku. Boli to moje prvé majstrovstvá a zažil som na nich historický krok Talianov do svetovej špičky. Taliani sa dostali až do finále proti ZSSR a i keď prehrali rozbehli neuveriteľný volejbalový „boom“, z ktorého profitovali aj naši tréneri a hráči. Mám videokazetu s nahrávkou nášho zápasu proti Poľsku, ktorú som dostal omnoho neskôr od Pavla Řeřábka, výborného hráča a neskôr trénera. On pracoval s reprezentáciou Čiech ako asistent Julia Velasca, od ktorého túto kazetu dostal. Tento slávny tréner mu ju odovzdal s tým, že ju často pozeral a bola pre neho školou volejbalu.

Keď som neskôr začal trénovať v Poľsku, ukázal som časť tohto zápasu svojim hráčom v Jastrzebiu, ako ukážku volejbalu. V poľskej reprezentácii nezostalo veľa olympijských víťazov, ale nastupovala generácia Jarosz, Klos, Drzyzga a iní. Pre nás boli tieto Majstrovstvá sveta tiež o šťastí. V skupinových zápasoch sme dvakrát prehrali 2 – 3 s Kubou i Kóreou, čo znamenalo hranie o miesta 5 – 8. Už pri jednom víťazstve by sa nám podarilo hrať v skupine o medaile. V zápasoch o 5. miesto sme dvakrát vyhrali a museli sme sa uspokojiť s piatou priečkou. Z európskych družstiev boli pred nami opäť hráči ZSSR a prekvapenie turnaja Taliani, ale boli sme o tri miesta vyššie ako olympijskí víťazi Poliaci, čo nás nastavilo optimisticky do budúcnosti.

Dezertér Stančo

O rok neskôr na Majstrovstvách Európy vo Francúzsku sa nám už vôbec nedarilo. Postúpili sme síce do šesťčlenného finále A, ale zakončili sme pôsobenie na majstrovstvách 6. miestom. Hlavný dôvod slabších výsledkov bol v tom, že sme odcestovali do Francúzska bez nášho prvého nahrávača Jaroslava Stanča. To s ním sme získali 5. miesto na Majstrovstvách sveta v Taliansku a s ním sme sa pripravovali aj na ďalšiu veľkú akciu.

V záverečnej fáze prípravy sme dostali od trénerov týždeň voľna. Stančo bol člen Vojenského klubu Dukla Liberec, a tým zamestnanec armády. Za celý týždeň sa neukázal u svojho zamestnávateľa, a preto ho považovali za dezertéra. Vojenský predstavitelia sa rozhodli, že ho nepustia do Francúzska z obavy, že sa nevráti. My ostatní hráči sme prosili o možnosť, že by s nami vycestoval, čo sa nám nepodarilo. V takej situácii sme na majstrovstvách hrali s nahrávačmi Vladom Sirvôňom a Milanom Šlamborom, ktorí samozrejme neboli tak zohratí. To bola pravdepodobne hlavná príčina toho, že sme premárnili šancu bojovať o medaily na Majstrovstvách Európy. Ďalší Stančov osud bol neutešený, keď ani športovo, ani privátne a zdravotne nemal veľa šťastia. Mal som ho rád ako hráča, lebo bol v mojich očiach geniálnym nahrávačom a určite pomohol môjmu športovému rastu. Nie je to jediný príklad, kedy hráči po skončení kariéry si nedokážu nájsť miesto v živote. Len najsilnejšie osobnosti dokážu spojiť vlastnú genialitu so slávou!!!

Stretnutie s idolom

Ďalší rok mal byť rokom olympijským, keď sa v roku 1980 mali OH uskutočniť v Moskve. Pripravovali sme sa na túto akciu cez prípravné turnaje a zápasy. Odcestovali sme na veľmi silne obsadený turnaj v Belgicku, kde som prežil neuveriteľný príbeh.

Podarilo sa nám, že na tomto turnaji ako divák sa mohla zúčastniť aj moja manželka Jarmila. Jedným zo súperov bolo družstvo ZSSR a bolo to krátko po invázii sovietskych vojsk do Afganistanu. Sovieti boli bez konkurencie vo svete, mali medzi sebou také hviezdy ako Zajcev, Pančenko či Savin, ktorý bol uznávaný ako najlepší volejbalista sveta, a ktorého som osobne obdivoval aj preto, že bol moja generácia, ale už v juniorskej kategórii hral tak na vysokej úrovni, že túto kategóriu preskočil

a hral len za dospelých. Moja manželka sa usadila spokojne na tribúne v očakávaní výborného volejbalu. Čo sa však nestalo ? Počas rozcvičky vtrhla do haly neveľká skupina anarchistov, ktorá rozvinula transparent, na ktorom stálo: „Rusi domov, ruky preč od Afganistanu!“ Celá skupina sa rozmiestnila okolo mojej manželky a keď som to zbadal až sa mi srdce zastavilo. Hodili na palubovku rôzne delobuchy a iné predmety a z nás v tú chvíľu nikto nevedel ako sa má zachovať. Niektorí si ľahli na palubovku, niektorí začali ustupovať do šatní a mne prebehlo hlavou tisíc myšlienok. V tom čase v komunistických štátoch boli anarchisti v západnej Európe predstavení ako teroristi a šialenci, a preto som si predstavoval ako môže byť nebezpečne. Rusi utiekli do jednej šatne, my do druhej a ja som sa vybral „zachraňovať moju polovičku“. Táto celá akcia trvala možno tri až päť minút, a tak ako prišli, tak ich zrazu v hale nebolo. Odľahlo mi a mohol som sa tiež vybrať smerom do šatne. Ako som prechádzal okolo šatne hráčov ZSSR videl som ako všetci sedeli so zvesenými hlavami ticho a rozčarovane. Organizátor z Belgicka v ich šatni plakal a hovoril ako mu je to všetko ľúto. Zalarmovaní policajti prišli už len pre istotu, lebo situácia sa upokojila.

Po návrate do haly diváci spontánne pripravili veľké ovácie pre obidve družstvá. Sovieti sa chceli odvdčať milým divákom a v rámci rozcvičky pripravili malú šou s tým, že začali skákať kto vyššie skočí na basketbalový kôš a keď Jermilov a Savin sa dotkli hlavou obrúčky koša diváci šaleli, predsa väčšina vie, že kôš je vo výške 305 centimetrov. Proti takýmto „skokanom“ sme mali neskôr hrať. Ako takýchto hráčov zablokovať, pomyslel som si.

Odvtedy som si zapamätal aké dôležité je ukázať pred zápasom sebadôveru, určitú zdravú aroganciu a získať si rešpekt súperov rôznymi „trikmi“.

Pick – olympionik

Tak, ako pre každého športovca, bolo mojím snom účasť na olympijských hrách. V roku 1980 boli olympijské hry v Moskve. Nám sa nepodarilo kvalifikovať sa počas turnaja v Sofii s Bulharmi, z čoho sme boli veľmi smutní. Na prekvapenie sa nám otvorila cesta po tom, čo z účasti na OH v Moskve niektoré družstvá odriekli svoju účasť. Naše umiestnenie v kvalifikácii nám umožnilo, že sme boli ako prví náhradníci. Takto sa mne a mojím kolegom splnil sen i keď dosť neočakávaným spôsobom.

Nečakaná olympijská nominácia zaskočila federáciu i realizačný tím. Padlo

rozhodnutie, že na olympijské hry, ktoré mali ukončiť v tých časoch plánovaný štvorročný olympijský cyklus, federácia vyslala na OH nového trénera Pavla Schenka. Jedným z jeho nominovaných hráčov bol aj Jozef Pick. Tento hráč pred a po OH už nikdy viac nebol v reprezentácii, ale stal sa olympionikom. Aj z toho vzišla pre neho prezývka „Pick – olympionik“. Tak ako on si veľa na OH nezahral, ani nám ostatným sa veľmi nedarilo. Prehrali sme prvý zápas so ZSSR, ale najhoršie sa nám stalo v ďalšom zápase, kedy po vedení v zápase s vicemajstrami sveta Talianmi 2 – 1 sme nakoniec prehrali 3 – 2 a to nás zlomilo.

Pre mňa osobne to bolo o to bolestnejšie, lebo sa mi pritrafilo prvé vážnejšie zranenie, a to dosť nešťastné. Pred zápasom sme sa pripravovali v malej hale, začali sme rozcvičku, keď v zápase viedol jeden zo súperov 2 – 1. Z ničoho nič sa skóre vyrovnalo na 2 – 2 a my sme začali s „udržiavačkou, s tým, že sme hrali malý futbal. Nešťastne som stúpil na loptu a podvrtol som si koleno. Pravdepodobne som nemal nastúpiť na náš zápas, boli to však OH a každý robil všetko preto, aby sa hralo. So zabandážovaným kolenom som vydržal dlhých päť setov čo spôsobilo, že na druhý deň som sa zobudil s opuchnutým kolenom. I keď mladý organizmus si vie poradiť s podobnými zraneniami, účet býva vystavený neskôr.

Myslím, že nielen na tomto príklade, ale i zo skúseností iných spoluhráčov som sa držal vo svojej trénerskej praxi pevnej zásady, ktorú odporúčam kolegom aj hráčom – každé zranenie potrebuje svoj čas na doliečenie.

Od toho času problémy s kolenom, ktoré u mňa postupne nastali spôsobili, že som zdravotne nevydržal záťaž reprezentácie v klube. Počas prípravy na Majstrovstvá sveta v roku 1986 vo Francúzsku som musel ukončiť svoju reprezentačnú kariéru a nezahral som si na tretích MS.

Aj „vdďaka“ bojkotu OH v Los Angeles krajinami východného bloku to boli moje jediné OH ako hráča. Na ďalšie sa mi podarilo dostať až v roku 2004 ako tréner reprezentácie Poľska.

V uniforme vojaka

Československo bolo v rokoch 50 až 60-tych volejbalovou mocnosťou. Ešte v roku 1966 sme MS v Prahe vyhrali a mali sme veľa vynikajúcich hráčov. V rokoch 70-tych sme postupne ustupovali z týchto pozícií. Malo na to vplyv niekoľko faktorov. Rozrástla sa konkurencia vo svete,

motivácia hrať za tvrdú valutu sa zväčšovala a podmienky výjazdov sa sprísnili. Nebol to problém len ČSSR, ale aj Poľska, kde veľa hráčov emigrovalo, ale aj napr. Rumunska, odkiaľ po OH v 1972 v Mníchove emigroval hráč Stelian Moculescu, ktorý urobil veľkú kariéru trénera v Nemecku. Život v komunistickom Československu bol podobný, ako v mnohých krajinách východného bloku, kde sa šport stal zábavou i šancou na lepší život. Čo sa v tom čase dalo robiť? Šport, sex, alkohol a jedenie to boli hodnoty, o ktorých ľudia snívali. Informácie o dianí vo svete a živote na západe sme v Bratislave získavali cez príjem rakúskej televízie.

Popularita volejbalu postupne klesala. Na svete sa prebúdzali nové volejbalové krajiny ako Taliansko, Holandsko, Francúzsko, USA, Brazília... Bolo ťažšie a ťažšie a presadiť sa na medzinárodnom poli.

Často sa smejem z porovnávania popularity volejbalu v rôznych krajinách. Keď sme s Kaliszom v roku 2007 vyhrali Poľský pohár aj ligu, víťalo nás plné námestie ešte o 01.00 hod. po návrate z posledného zápasu. O tri dni neskôr bolo organizované stretnutie a poďakovanie fanúšikom klubu v hale, kde prišlo 3 500 divákov! Keď sme sa v roku 1985 vrátili so striebornou medailou z ME v Holandsku, čakali na nás až dvaja funkcionári volejbalového zväzu.

Na svoj študentský klub som však veľmi hrdý. Mali sme v tom čase ozaj veľmi dobré podmienky na tréning a ako učiteľ na FTVŠ UK som mal vytvorené podmienky na sklbenie tréningov a práce. Naše zahraničné kontakty boli preto hlavne cez študentské organizácie.

Klubové farby som zamenil len raz, a to počas vojenskej prezenčnej služby, keď som narukoval do slávnej Červenej hviezdy Bratislava, ktorá v roku 1979 vyhrala Pohár Európy. Hrali tam pre mňa v tom čase vynikajúci hráči Pipa, Širvôň, Halanda, Kroča a neskôr aj moji rovesníci Novotný, Cífra, pod taktovkou trénera Pavča Schenka. „Červenka“ bola klubom pod patronátom Ministerstva vnútra SR a my cezpoľní sme mali možnosť si odbiť rok prezenčnej služby. K tomu patrilo tzv. prijímač, kde nás šesť týždňov „buzerovalo“ pár bafuňárov. Niektorí z nich boli mladší od nás a vyžívali sa hlavne v ranných rozcvičkách po budíčku o 6.30 hod. Keď sme odmietli v rámci rozcvičky robiť „žabáky“ bol oheň na streche. Až po intervencii, že pracujú so športovou elitou Československa a či si uvedomujú, že tieto „diamanty“ krajiny, nielen volejbalové, môžu zničiť zdravotne, v priebehu pár týždňov nám dali pokoj. Už počas týždňov strávených v týchto podmienkach som sa presvedčil, že nechcem žiť a pracovať v takejto atmosfére a po skončení

roku stráveného u policajtov sa chcem vrátiť do môjho materského klubu. Športovo toto rozhodnutie nebolo ľahké.

Bez peňazí

S družstvom Červenej hviezdy sme za rok vyhrali všetko čo sa vyhrať dalo. Vyhrali sme ligu i pohár a zahrali sme dobré zápasy v európskom pohári. Tam, kde je úspech, sú peniaze, ale aj závisť a začínajú problémy.

Začala rivalita medzi pražskou a bratislavskou Červenou hviezdou. Hráči z Bratislavy odchádzali za lepšími podmienkami do Prahy. Niektorí hráči využili možnosť a po skončení prezenčnej služby vstúpili do policajného zboru, z čoho pre nich vznikali ďalšie a aj finančné výhody. My, ktorí sme plnili prezenčnú službu, sme za dosiahnuté úspechy nedostávali peniaze, ale pochvalu, za ktorú sa ďakovalo slovami „slúžim socialistickej vlasti“. Keď som zistil, že peňažné odmeny dostávajú práve príslušníci, ktorí toho veľa nenahrali, tak moje poďakovanie znelo „z toho sa nenajem“ a samozrejme bol oheň na streche. Bolo mi ľúto skôr kolegu Halandu, ktorý už v tom čase mal dve deti a bol odchovancom klubu a v tom bola celá schizofrénia atmosféry v policajnom klube. Niektorí z hráčov sme navrhli, aby sa odmeny dali do jedného mešca a skúsili ich spravodlivo podeliť. Niektorí boli za, iní proti, a to bol začiatok konca úspechov Červenej hviezdy. Až do rozpadu Československa sa im už nepodarilo vyhrať Majstrovstvá republiky.

Je jasné, že s takými dobrými hráčmi na tréningu sa rozvíjajú hráči rýchlejšie v tréningovom procese.

V rámci rozcvičenia sa často hrával basketbal. Čo bolo poučné? Keď hral s nami tréner Shenk, robil všetko, aby vyhral. Patril k dobrým basketbalistom a už v rozcvičke dával príklad, že čokoľvek hráme, máme sa orientovať len cestou k víťazstvu.

Pavčo v tréningu používal rôzne metódy motivácie. V kondičnom tréningu museli poslední pracovať navyše. Dobré pre slabších, aby dobiehali rozdiel k lepším, ale čo s lepšími...

Tréningové zápasy, hlavne v stredu mali motivačný náboj už v tom, že ich úroveň bola často vyššia ako ligové zápasy. Keď s k tomu pridalo, že sa hralo o peniaze 100 korún za vyhratý set, tak som hrával tréningové zápasy v „červenke“ aj po skončení pôsobenia v tomto klube. Ako reprezentant som z toho profitoval a hráči Červenej hviezdy mali väčšiu motiváciu na tréningoch.

Profitovali z toho obidve strany.

Tri mesiace vojenskej služby som strávil u konkurencii v Prahe. Keď som chcel trénovať s pražskou Rudou hviezdou, bol som odmietnutý, lebo nechceli pomáhať konkurencii..., alebo že by mysleli na to, že im pomôžem ja ?!

Socialistický draft

Československá liga 70-tych a 80-tych rokov mala podelené družstvá podľa rezortov. Boli v nej dva silné policajné kluby v Prahe a Bratislave, dva zastrešené Ministerstvom obrany v Liberci a Trenčíne, pod názvom Dukla. Za kratší koniec ťahali Univerzitné družstvá, Vysoké školy Praha a moja Slávia UK Bratislava. Ďalšie kluby boli väčšinou financované cez veľké podniky ako Zbrojovka Brno, Matador Púchov, či Odolená Voda. Keď sa vyberali hráči na vojenskú prezenčnú službu, tak vyššie umiestnené družstvo malo právo vyberať hráčov ako prvé a postupne ďalšie umiestnené družstvá. Dnes sa z toho už smejeme, lebo namiesto kvalitného výberu išlo o tzv. socialistický draft, kde silnejší bral. Aj preto v súboji Dukiel a Červených hviezd išlo o veľa, lebo vyšším postavením v tabuľke mohli počítať aj s lepšími hráčmi. Iná situácia bola v podnikových družstvách, ktoré svojimi podmienkami lákali práve hráčov po skončení štúdia alebo prezenčnej služby. Vtipne o tom rozprával bývalý kolega z reprezentácie, hrajúci v Aero Odolena Voda. Keď prišiel do práce, obliekol si pracovný odev a najviac opotrebovaná časť bola na sedacej časti, z dôvodu povinne odsedeného času medzi tréningami. Také bolo žitie volejbalistov v ČSSR, ale myslím, že i v iných krajinách východného bloku. Nenazývali sme sa „profesionálmi“.

Novinky zo sveta

Dostal som šancu pracovať na FTVŠ UK, čo znamenalo výchovu pedagógov a trénerov volejbalu. Bolo pre mňa zaujímavé a nezvyčajné, že vďaka tejto pozícii som sa podieľal na tvorbe metodiky a výučby volejbalu, na čo som sa cítil síce erudovaný, ale veľmi mladý. Moja práca sa veľmi dobre dala zosúladiť s tréňovaním a dokonca mojím pôsobením v reprezentácii som mal jedinečnú príležitosť prenášať poznatky zo svetových akcií do praxe na Slovensku. V tých časoch pre mojich kolegov nebolo jednoduché vycestovať, a tak z Majstrovstiev sveta v roku 1982 v Argentíne, kde som hral ako jediný Slovák, priniesť

novinky zo svetového volejbalu, bola moja povinnosť a výhoda. Práve vďaka tomuto postaveniu a skĺbeniu práce na škole s hrou v klube a reprezentácii, som si overoval nové trendy a metódy. Určitý čas som bol jediný Slovák, ktorý mal túto možnosť.

Práve po týchto majstrovstvách sveta dochádzalo k prelomu v mužskom volejbale, lebo Argentína doma získala bronz, Brazília začala ohrozovať ZSSR a zozadu sa nenápadne tlačilo družstvo USA z neskôr známymi veličinami svetového volejbalu D. Beal, tréner tohto družstva a z hráčov Karch Kiraly. Z tejto generácie družstiev sa neskôr stali tréneri, ktorí udávali tón svetovému mužskému volejbale. D. Castellani, B. Rezende sa neskôr vypracovali do absolútnej trénerskej špičky.

Syn vedúceho mužstva

MS v Argentíne boli do určitej miery prelomové v histórii volejbalu. Brazília a Argentína prvýkrát na MS získali medaile. Nepodarilo sa im ohroziť dominantné postavenie ZSSR. Argentínčania sa mohli poďakovať aj zvýhodnenému rozlosovaniu, keď sa všetci favoriti pobili v druhej skupine. USA o postup prehrali až v 5. sete Bulharmi, ktorí sa objavili v jednej skupine so ZSSR, ČSSR, Brazíliou, Kubou a NDR.

Američania nám hovorili o nepriateľskej atmosfére na ich stretnutiach, spôsobenou vojnou o Falklandy. Diváci na nich kričali, hvízdali a dokonca pľuli.

Niet potom divu, že do semifinále MS sa dostali z druhej skupiny Argentína a Japonsko, vďaka čomu si Argentínčania vybojovali bronzovú medailu. Pre Japoncov to bolo najlepšie umiestnenie za posledných tridsať rokov.

Môj otec bol na tomto turnaji vedúcim delegácie. Pamätám si, že nás v Mendóze ubytovali na ranči, kde každé družstvo malo svoje krídlo. Tak ako my, aj Sovietsi si sušili tréningové veci na balkónoch. Možno niekto zo zábavy alebo vážne, ako suvení, ukradol niekoľko dresov. Na to reagovali organizátori posilnením ochrany objektu.

Niektorí hráči z nášho mužstva sa rozhodli spríjemniť si čas strávený mimo domova... Pri návrate po polnoci ich ochranka chytila, využila situáciu a obvinila ich z krádeže dresov sovietskeho tímu. Bola z toho veľká aféra, otec sa veľmi hanbil a snažil sa všetko urovnať. Celá udalosť mala na nás negatívny vplyv a preto môj otec sa snažil motivovať nás s tým, že ak uhráme dobrý

výsledok, nebude po návrate domov vyvodzovať dôsledky.

Tej dvojici sme my ostatní nič nevyčítali. Každý z nás mal viac alebo menej za ušami, ale na takom turnaji by som si také niečo nedovolil. Môj otec mi vždy kládol na srdce, že reprezentujem aj rodinu Prieložných.

I keď sme začali MS výhrou nad Brazíliou, ďalej sa nám už nedarilo. Na poslednom tréningu pred prvým zápasom, v tréningovej hale, kde bola zima, som si podvrtol členok. Aj keď som ešte zasiahol do turnaja, zranenie ma obmedzovalo v hre.

Po MS sa veľa zmenilo. Dovtedy dominovali družstvá z Európy a Japonsko. Brazília a Argentína sa odvtedy usadili v svetovej špičke a v ich stopách išli USA. Volejbal na svetovej úrovni sa rozrástol o dva kontinenty.

Plač Talianov

Po Majstrovstvách Európy v roku 1981 v Bulharsku, na ktorých sme horším pomerom setov získali 4. miesto, prišli Majstrovstvá Európy v roku 1983 v NDR. Všetci sme dúfali, že budeme mať viac šťastia, ako na predchádzajúcich, kde sme viedli so ZSSR 2 – 0 a prehrali sme. V poslednom zápase nám stačilo s posledným družstvom finálovej skupiny NDR vyhrať 3 – 0 alebo 3 – 1, ale vyhrali sme len 3 – 2, čo nás odsúdilo na smutné 4. miesto.

V NDR sme skončili na 5. mieste. Mne osobne už problémy s kolenom komplikovali môj športový život, a tak som sa prvýkrát v kariére rozhodol využiť pomoc medicíny v podobe injekcií do kolena. Nepomohlo to mne, ani družstvu.

Z týchto ME bol nezabudnuteľný zážitok, to čo sa odohralo s Talianmi. My sme s nimi už viedli 2 – 0 na sety a v treťom sme prehrali 15 – 17, a tak tesne aj ďalšie dva. Nám sa vlastne týmto naše šance na medailu veľmi znížili, ale otvorila sa cesta za medailou pre Talianov. Posledný zápas hrali práve s domácimi NDR, ktorí dovtedy vyhrali len jeden set. Eventuálne víťazstvo dávalo Talianom šancu na bronzovú medailu. Talianske družstvo viedol tréner Prandi. To bol zápas ! Taliani viedli 2 – 1, ale prehrali dva ďalšie do 14 a 13. Pre Talianov to bola šanca získať prvú medailu na ME a znamenalo to pre nich ozajstnú športovú tragédiu. Nepamätám si, že by som videl toľko chlapov, či už hráčov alebo novinárov plakať.

Nemcom toto víťazstvo nič nedalo okrem ideologickej pochvaly a namiesto Talianov sa na medailovú pozíciu dostali Bulhari. Taký krutý môže byť športový osud.

„Licencia na zabíjanie“

Pre mňa z mojich najpamätnejších momentov kariéry bol zápas Slávie UK so slávnou Duklou Liberec. Komentár z tohto zápasu som si neskôr prečítal v bratislavskom Večerníku od pamätného volejbalového novinára E. Bednárika. V tom čase do haly PKO na takýto zápas prišlo vždy veľmi veľa divákov. Mne sa neuveriteľne darilo. Hral som ako stredný blokár a prehrávali sme už 1 – 2 na sety. Po jednej nahrávke stredom siete som bez bloku trafil do tváre v poli brániaceho hráča Lenerta, ktorému sa pustila z nosa krv a bol vystriedaný, aby ho ošetrili. O niekoľko akcií neskôr sa mi podarilo zablokovat smečiara Jindru, ktorému sa lopta po bloku odrazila rovno do tváre a tiež mu začala tiecť krv. A ako by toho nebolo stále dosť, keď sa darí, tak sa darí, pre mňa v bezvýhodiskovej situácie na smeči som v poslednom okamihu zmenil smer útoku, s čím nepočítal ani po čiare brániaci Stančo. Aj on bol prekvapený a kým stačil zareagovať lopta sa mu jemne obtrela o nos, čo spôsobilo ďalšie krvácanie. Práve v článku po zápase sa objavila správa „Priložný by potreboval zbrojný pas“. Takýto dramatický zápas sme dokonca vyhrali, čo v PKO pred zaplneným hľadiskom bola najväčšia odmena a pár dní sa bolo o čom baviť na FTVŠ UK medzi kolegami študentmi.

Druhým najlepším stretnutím, aké si pamätám, bol už spomínaný zápas so ZSSR na ME v roku 1981, kedy sme boli ozaj len krok k víťazstvu. Možno práve výkon v tomto zápase ma dostal do najlepšej šestky ME.

Viac trénuješ, hráš lepšie

Nielen v Československu, ale aj v iných krajinách panoval názor, že čím viac trénuješ, tým lepšie hráš. Práve v Poľsku som sa dozvedel o enormných tréningových dávkach trénera Wagnera, ktorý pripravil Poliakov tak, že vyhrali i MS i OH. Z perspektívy času viem, že to tak celkom nebolo i keď ... takých zranení, ktoré môžeme sledovať v posledných časoch nielen vo volejbale, bolo rozhodne menej. Ja osobne okrem operácie kolena som iné ťažké úrazy nemal a ani moji kolegovia z klubu a reprezentácie. Moje obavy čo sa týka trénovania vychádzajú výlučne zo štatistiky ťažkých zranení, ktorých je u súčasnej generácii neúrekom. Preto som presvedčený, že pre trénera i keď už väčšina trénerov má kondičných trénerov špecialistov, by mali svoju prácu prehodnotiť nielen na základe výsledkov, ale aj zdravotného stavu hráčov.

Trénovanie v tých časoch môže pre dnešnú generáciu vyznieť veľmi drasticky. V príprave na ME roku 1985 sme sa pripravovali v tréningovom centre v Nymburku. Aké ťažké to tam bolo, by som ozrejmil na nasledujúcom príklade. Každý druhý deň, a to ešte pred raňajkami nám – dvojmetrovým a stokilovým hráčom - kázali behať 5 až 6 kilometrov. Potom sme mali ešte dva ťažké tréningy. Názor o takom tréningu nech si spraví každý sám. Je pravdou, že sme boli tak dobre pripravení, že som dokázal prebehnúť košícky maratón pod štyri hodiny, za čo som ale od metodika zväzu bol kritizovaný.

Pamätám si na tradičné ťažké, ale krásne kondičné sústredenia na Štrbskom Plese. Behali a skákali sme zaťažení osem kilogramovými vestami naplnenými pieskom. Starší reprezentanti nám ukázali ako sa dá trochu si „pomôcť“. Každý si vestu naplňal sám, a tí ktorí naplňali vestu mokrým pieskom, vykázali pri vážení minimálnu osem kilogramovú váhu. Keď neskôr piesok vyschol, vesta ktorá sa používala celé sústredenie, vážila o nejaké to kilo menej. Bola to i tak nesmierne ťažká práca.

Moderný tréningový proces sa z časti vracia do minulosti, hlavne čo sa týka objemov. Veľa odborníkov si myslelo, že skrátením trvania hry sa bude trénovať kratšie, ale efektívnejšie. Systém bodovania, keď každá akcia sa končí bodom spôsobila, že sa vyžaduje precízne vykonanie herných činností. Na to je potrebné množstvo opakovaní. Preto stúpol tréningový objem, keď dopoludnia sa trénuje prakticky bez skákania - prihrávka, podanie, nahrávka a obrana v poli. Popoludní ostatné herné činnosti v objeme tiež do troch hodín.

Na klubovej úrovni, uvoľnením hráčskeho trhu, kedy poznáme krajiny s neobmedzeným počtom cudzincov, treba veľa času na zohranie nových hráčov.

Volejbalové priateľstvá

Mojím najlepším kamarátom v reprezentácii bol Čech Jozef Novotný. Ani neviem ako sa začalo naše priateľstvo, ale už od juniorských časov sme spolu bývali na izbe a spolu sa rozcvičovali. Malo to veľa výhod. Veľmi dobre sme sa poznali, vedeli sme čo, kedy, ktorý z nás potrebuje, čo sa prenášalo aj do hry „naslepo“. V tom istom čase sme sa presadili do reprezentácie dospelých, kde on hral ešte o dva roky dlhšie. Priateľstvo vyústilo až tak ďaleko, že som bol svedkom na jeho svadbe a s manželkou sme krstnými rodičmi jeho deťom.

Myslím, že sme v tom čase mali všeobecne priateľskejšie kontakty s hráčmi

iných družstiev, či už v ČSSR alebo v Európe. Až začiatkom 90-tych rokov priniesli Taliani do týchto vzťahov tzv. zdravú aroganciu, ktorou si budovali rešpekt.

Preto nezabudnem na sviatok volejbalu z roku 1994, kedy sme sa pri príležitosti zápasu v Lige majstrov medzi Aero Odolena Voda a AZS Czestochowa stretli s generáciou hráčov, ktorých viedol v reprezentácii Peter Kop a v tomto zápase bol klubovým trénerom. My sme hrali predzápas a po nás Poliaci vyhrali 3 – 2. Po obidvoch zápasoch Peter Kop vyjadril myšlienku, že by veľmi chcel, aby jeho súčasní hráči ovládali takú techniku bloku, ako 37 ročný Igor Prieložný. Prečítal som si to v novinovom článku po zápase, ale ešte milšie bolo, že vraj po našom zápase odišlo niekoľko divákov, ktorí uspokojili svoju volejbalovú dušu a nezostali sledovať zápas Európskeho pohára. Neskôr bolo zorganizované podobné stretnutie v Prahe, ale po rozdelení Československa bolo týchto príležitostí stále menej. Nanešťastie aj hráčov na takýchto stretnutiach bolo menej a menej.

Manželku Jarmilu som spoznal počas štúdia na fakulte. Nikdy nehrala volejbal, i keď sa jej na to pýtajú a považovali to za samozrejmé, že pri mne musí vedieť hrať volejbal. Trénovala umeleckú gymnastiku, ale zo zdravotných dôvodov ukončila športovú kariéru pre moje šťastie veľmi skoro. Prišla na oslavu narodenín môjho kolegu, kde sme sa zoznámili. Po necelom poldruha roka sme sa zosobášili a už bola na ceste naša dcéra Barbora. V tom čase sa mi zdalo, že je to veľmi skoro, vedel som, aký je život športovca. Nepáčila sa mi myšlienka, že manželka rodí a ja som niekde na sústreďení. Musel som sa teda starať dosť skoro o rodinu. Som presvedčený, že som mal šťastie, čoho dôkazom je, že s mojou manželkou sme už tridsaťdva rokov spolu, že plne rozumie mojej práci. Ešte v čase aktívnej kariéry chodila so mnou behať, do posilňovne. Predovšetkým však vzala na seba ťarchu starostlivosti a výchovy o naše tri deti Barboru, Igora a Adama v čase, keď som sa ja „túlal“ po svete.

Pre volejbalistu - športovca a jeho kariéry je stabilita rodiny veľmi dôležitá, tak isto ako podpora zo strany priateľky, či neskôr manželky. V roku 2004, keď sme z Jastrzebiem oslavovali majstrovský titul Poľska, zorganizovali sme špeciálne oslavu, na ktorú sme pozvali ženy, snúbenice a priateľky hráčov a funkcionárov. Na nešťastie sa na nej nezúčastnila moja manželka Jarka. Taká rodinná atmosféra, ak je pozitívna, môže vytvoriť veľmi dobrú atmosféru. Ja, vo svojom príhovore som sa srdečne poďakoval všetkým dámam za trpezlivosť a porozumenie a zdôrazňujúc, že majú tiež veľký podiel na vybojovanom

úspechu klubu. Atmosféra mi veľmi pripomínala situáciu v Červenej hviezde Bratislava v jej slávnych časoch.

Človek mieni, život mení. Keď som neskôr oslavoval svoje päťdesiate narodeniny, usporiadal som špeciálne stretnutie s bývalými hráčmi a trénermi. Ukázalo sa, že z hráčov, ktorých bolo pätnásť, žijú iba traja s tými istými partnerkami z našich aktívnych čias.

Truc olympiáda

Dúfal som vo svoju účasť na druhých Olympijských hrách v roku 1984 v Los Angeles. Všeobecne je známe, že krajiny socialistického bloku bojkotovali tieto OH, čo bolo odvetou za bojkot OH v Moskve. Pre volejbalový turnaj to bola malá tragédia, lebo v 80-tych rokoch kralovali svetovému volejbalu práve družstvá z týchto krajín. Ako náhradu sme dostali účasť na Turnaji priateľstva, kde volejbalový turnaj mužov bol organizovaný na Kube v Havane. Iné športové disciplíny boli organizované v rôznych kútoch sveta. Bol to samozrejme silne obsadený turnaj, ale bez olympijskej atmosféry. Domáci Kubánci bojovali o 1. miesto s dominujúcim ZSSR a mi sme si rozohrali zápas o bronzovú medailu s Poliakmi. Umiestnenie nebolo dôležité, lebo na turnaji sa z finančných dôvodov zúčastnilo len šesť družstiev. Schizofréniou celej tejto situácie bolo, že po skončení turnaja sme za 4. miesto zinkasovali finančnú odmenu, ako na regulárnych olympijských hrách. Ako každý športovec by som samozrejme uprednostnil účasť v Los Angeles, zahrať si proti najlepším. Predsa naša reprezentácia práve otvárala najúspešnejšiu kapitolu v mojej kariére.

Naša „časť zlata“

Na OH v Los Angeles zvíťazili Američania, ktorí sa stali volejbalovou veľmocou. Reprezentácia ČSSR mala tiež malý podiel na získanom zlate. Američania nás pozvali na sériu prípravných stretnutí pred OH. Zaujímavé na tom bolo to, že na prípravu do USA sme vycestovať mohli, ale na OH už nie. Politika zasahovala do diania v športe.

Zájazd do USA si pamätám tiež preto, lebo tréner Láznička vymyslel novú „stratégiu integrácie“ hráčov. Dovtedy sme si na zájazdoch vyberali partnera na izbu sami a pre mňa bol dlhoročným spolubývajúcim Jozef Novotný.

V rámci novej stratégie som dostal nového kolegu na izbu Ivana Strumienského. Počas dlhého pobytu mimo domova je dôležitejšie aby hráč v čase oddychu a po večeroch mal možnosť sa porozprávať s niekym ku komu má dôveru a sú na rovnakej vlne. Napriek tomu som nezistil, že Ivan sa chystá emigrovať, čo aj zrealizoval o niečo neskôr. O pár rokov sme sa stretli v Nemecku v jednom klube, kde mi Ivan svojimi znalosťami o nemeckom volejbale veľmi pomohol a nehovoriac o jeho nahrávačských kvalitách, ktoré uplatňoval v klube, ktorý som trénoval

Medaila po štrnástich rokoch

Na Majstrovstvách Európy v Holandsku roku 1985, reprezentácia ČSSR po štrnástich rokoch získala striebornú medailu. To bol môj i mojej generácie volejbalistov určite najväčší športový úspech. Na každých majstrovstvách od roku 1975 boli úlohy rozdelené. Prvé bolo ZSSR, druhé Poľsko a ostatní bojovali o bronzovú medailu. Preto cesta za vyšším umiestnením viedla vždy cez družstvá Poľska a ZSSR. My sme mali v skupine za súperov Poľsko, ktoré viedol slávny Hubert Wagner. Víťazstvo s Poliakmi sa započítavalo do finálovej šesťčlennej skupiny.

Naša federácia pozvala pred turnajom ME do ČSSR na sériu stretnutí reprezentáciu Číny. Táto myšlienka sa mi zdala trochu divná a pomyslel som si „načo hrať s Číňanmi, keď nás čakajú európski súper“, aj tak bolo. Ich nezvyčajne rýchla a kombinačná hra znamenala, že kým sme sa ako tak s ich hrou vyrovnali, prehrali sme 3 – 1. V druhom zápase sme ich síce po ťažko vybojovanom piatom sete porazili, keď do hry vstúpila naša výšková a fyzická prevaha. Až v treťom, poslednom prípravnom zápase pred odjazdom, sme sa adaptovali na ich hru a jasne sme vyhrali. Číňania síce neboli vo svetovej špičke, ale hrali neuveriteľne rýchly volejbal. Dodnes neviem či pozvanie Číňanov bolo cielené alebo len boli voľní a chceli hrať. Ako sa neskôr ukázalo, tento ťah trénera Karola Láznického sa vydaril. Keď sme v druhom zápase ME hrali proti Poliakom, prehrali sme len prvý set. V rozhodujúcich fázach zápasu som si tento krát pomyslel „ako tí Poliaci pomaly hrajú“. To bol práve efekt prípravných zápasov s Číňanmi a ich rýchlej hry. So započítaným víťazstvom s Poľskom a víťazstvom v skupine, sme postúpili do finálovej skupiny. Neskôr, ako tréner v prípravách s rôznymi reprezentačnými výbermi, som často

rozmýšľal o výbere súperov v záverečnej fáze prípravy na základe tejto skúsenosti.

Každý tréner sa snaží v záverečnej fáze prípravy pripraviť také podmienky, aby hráči odchádzali na majstrovstvá v optimálnej pohode.

Tréner žien Niemczyk zvolil v záverečnej príprave akých súperov, že sa mu nepodarilo ani jeden zápas vyhrať s odôvodnením, že je najlepšie sa učiť na prehrách. Moja zásada bola, ukončiť prípravu víťazným stretnutím.

Zaujímavá skúsenosť sa mi pritrafila v príprave na kvalifikáciu na OH 2004 v Grécku. Prvý tréner Stašek Goščiniak naplánoval 12-dňové sústredenie v Srbsku s priamym odletom na kvalifikačný turnaj do Portugalska. Mne sa nepozdávalo len to, že turnaj je v zahraničí a my ešte k tomu sme po ťažkej ligovej sezóne naplánovali pobyt v zahraničí. Išlo mi hlavne o „hlavu“. Odohrali sme štyri stretnutia proti Srbom, kde až vo štvrtom, poslednom sme prehrali. Vtedy som porozumel rozhodnutiu. Jasne bolo badať na všetkých, že sa koncentrujú len na hru a prípravu. Nerušili nás novinári, poľské podmienky, rodinné problémy...

Vtipálek Černoušek

Najprv sme prehrali vo finálovej skupine zo ZSSR aj keď po vyrovnanom boji. Potom na nás čakal súper z novej vlny reprezentácii Francúzsko, vynikajúco zohraté družstvo, na čele s nahrávačom Fabianim. Bol to ozaj veľmi dobrý a dramatický zápas, kde každý set sa skončil najtesnejším rozdielom. Pre nás úspešné ukončenie zápasu nám otvorilo cestu za medailou na Majstrovstvá Európy.

Ukázalo sa, že tieto prvé dva zápasy nám vliali toľko sebadôvery, že ďalšie stretnutia už vyzerali pre nás akoby veľmi jednoduché. Ešte Bulhari, ako náš najväčší súper doteraz o bronzové medaile nám sťažovali život, ale vyhrali sme 3 – 1 a prakticky sme sa už tešili zo striebornej medaily. Po zápase sme sa vrátili do hotela, ale na ME sa hral ešte posledný zápas ZSSR – Francúzsko, kde teoreticky v prípade víťazstva Francúzov, sme mohli spadnúť na 3. miesto. Francúzsko malo dobrý pomer setov a v prípade víťazstva nás mohli preskočiť v tabuľke. Nastúpili sme do autobusu a vracali sme sa na koncovku spomínaného zápasu, keď Černoušek zrazu kričí: „Páni, je zle, Francúzi vedú 2 – 1“. Myslím, že väčšina z nás tiekol studený pot po chrbte pri myšlienke, že by sme mohli prísť o zaslúženú medailu. Po príchode do haly sme s úľavou

a „zlostou“ na Černouška zistili, že naši „bratia“ nesklamali a spokojne viedli 2 – 0 a Francúzi už nemali síl na zmenu. Černouška sme skoro udusili.

Ďalšia medaila

Bolo to jedno z najkrajších okamihov v mojej kariére. Stali sme sa vicemajstri Európy, otec bol prezidentom Európskej federácie a prežíval veľké chvíle svojej volejbalovej diplomacie. ČSSR sa opäť dostala do svetovej elity a ukazovala sa svetlá perspektíva do budúcnosti.

Strieborná medaila znamenala súčasne kvalifikáciu do turnaja Svetového pohára, ktorý sa mal ukázať ako pravdivé meranie síl svetových elít po známych problémoch bojkotu posledných olympiád v rokoch 1980 a 1984. Všetci sa tešili v očakávaní na konfrontáciu USA a ZSSR, kde sme sa chceli zamiešať v tejto hre o najvyšší podest. Samozrejme v tom čase si robili nádeje aj družstvá Brazílie a Argentíny, medailisti MS z roku 1982 v Argentíne.

Príprava na ME mala v ČSSR prioritu. Neočakávanou kvalifikáciou na Svetový pohár, ktorý sa hral počas rozohranej ligovej sezóny, nám umožnil len krátku trojtýždňovú prípravu, čo mohlo mať aj svoje výhody, ale pre náš systém prípravy to bol veľmi krátky čas. Čo zvyšovalo význam svetového pohára bola skutočnosť, že sa rozdeľovali miestenky na Olympijské hry do Južnej Kórey pre dve najlepšie umiestnené družstvá.

Je to dlhý turnaj, kde hrá každý s každým. Preto proti nášmu prvému súperovi Egyptu, sme nastúpili akože s druhou šestkou. Po prehratom prvom sete však tréner Láznička rozhodol o návrate hráčov základnej šestky. Podarilo sa zastaviť dobre hrajúceho víťaza Afrických hier a vyhrali sme 3 – 1. Akú dôležitú úlohu bude hrať prehratý set sme ešte netušili.

Napriek nezvykle krátkej príprave sa nám celkom darilo, keď sme vyhrali zápasy proti Japonsku a Južnej Kórei a dokonca sme viedli už 2 – 0 proti Brazílii, aby sme na konci zaknihovali víťazstvo 3 – 2. V ďalšom zápase proti Argentíne pravdepodobne chýbali sily a prehrali sme. Pred nami boli dva rozhodujúce zápasy a víťazstvo proti ZSSR, ktoré bolo malou senzáciou, nám otvorilo dvere v hre o olympijskú miestenku.

Na turnaji kraľovali suverénne Američania s neskôr slávnymi hráčmi svetového volejbalu Karch Kiraly, Steve Timmons a ďalší. Posledný zápas sme hrali práve proti nim. Oni už mali isté miesto na OH a víťazstvo v turnaji. Naše myslenie nám hovorilo, že keď sme porazili ZSSR, tak by nám malo patriť

2. miesto. Na to sme potrebovali buď víťazstvo alebo jeden, dva sety. Skúsili sme na tú dobu niečo nevidané a nahovárali sme vedúcich nášho družstva, aby sme sa „s ideovým protivníkom“ dohodli na pustení potrebného setu. Reakcia bola, že ak sme porazili Sovietov, tak určite porazíme Američanov. Aj tak si myslím, že sa nenašiel nikto odvážny na také rozhovory. Bolo to obdobie, kedy svetovému volejbalu kraľovali USA a to potvrdili víťazstvom 3 – 0.

Horším pomerom setov sme skončili na 3. mieste, čo znamenalo plač cez slzy, lebo to bola ďalšia medaila, ale súčasne premárnená šanca na ďalší úspech v kariére kvalifikácia na OH. O to viac bolel prehratý 1. set v zápase s Egyptom.

Pre mňa osobne nastal zlom tiež v motivácii. Zväčšujúce sa zdravotné problémy, hlavne s kolenom, začali prevažovať nad motiváciou pokračovať v kariére hráča na najvyššej úrovni. Začala prevyšovať motivácia dostať sa na západ a finančne si pomôcť do budúcnosti a eventuálne budovať trénerskú kariéru.

Tvrdohlavý Lázníčka

Od Olympijských hier v Moskve v roku 1980 som pociťoval problémy s kolenom raz viac, raz menej v závislosti od zaťaženia. V roku 1986 v príprave na MS do Francúzska som si predstavoval ukončenie kariéry hráča treťou účasťou na Majstrovstvách sveta. Samozrejme, že sme dúfali v pokračovanie úspešne nastúpenej ceste. Tréningy som však končil s veľkou bolesťou a ťažobné zábaly boli moje denné rituály.

Poprosil som trénera Karola Lázníčku o rozhovor, v ktorom som sa mu snažil vysvetliť, že mám motiváciu hrať, ale nie som schopný znášať také množstvo tréningov. Súčasne som navrhol kompromis, že by som na dopoludňajších tréningoch pomáhal ako ďalší tréner, mal som na to dokonca vzdelanie a skúsenosti a popoludní so zaťatými zubami by som absolvoval tréning na maximum. Samozrejme, ak by moja výkonnosť v takomto štýle prípravy nebola dostatočná, tak by ma tréner nenominoval.

Boli to iné časy, kde ani mentálne, ani po medicínskej stránke sme neboli tak vybavený, aby sme mali takúto situáciu s hráčmi pod kontrolou. Ak by boli také medicínske možnosti ako dnes, možno by sa podarilo dostať ma „do poriadku“.

Tréner Lázníčka o žiadnych úľavách nechcel počuť, čo znamenalo pre mňa

dosnávať sen o tretích Majstrovstvách sveta. Lúto mi bolo sledovať zápasy kamarátov na MS, kde v zápase s Bulharmi sme vysoko viedli v koncovkách setov, ale prehrali sme, lebo bulharskí hráči Kiosev, Želaskov a Ganev smečovanými podaniami zvrátili vývoj zápasu na svoju stranu. Myslím, že som mohol pomôcť... Bola to jedna z mojich najlepších herných činností – prihrávka. Bulhari získali bronzovú medailu, ČSSR skončila na 8. mieste.

To bol koniec desaťročnej kariéry hráča v reprezentácii. Zastavil som sa na čísle 287 medzištátnych stretnutí, zúčastnil som sa Olympijských hier, dvoch Majstrovstiev sveta, päť finálových turnajov Majstrovstiev Európy a Pohára sveta. Získal som niekoľko medailí, ale predstavoval som si inak zakončenie kariéry.

Kedy vycestovať?

Veľa športovcov bývalých socialistických krajín sa rozhodlo utiecť-emigrovať do Západnej Európy. Myslím, že bolo málo športovcov, ktorým by aspoň na chvíľu podobné myšlienky neprebehli hlavou. Našej rodine sa aj vďaka športu nežilo zle. Otec z pozície svojej funkcie cestoval po celom svete a ja ako reprezentant ČSSR taktiež. Po emigrácii väčšinou trpeli príslušníci rodiny, ktorí zostali v krajine. Málo bolo rodín, ktoré by nemali takúto skúsenosť a týka sa to aj mňa. Počas OH v Moskve sa z dovolenky nevrátil brat mojej manželky a ja som mal pred nástupom na vojenskú službu. Prežil som si svoj strach, tak ako mnohí iní. Našťastie to nemalo dopad na moju kariéru.

Zahraničný kontrakt

V sezóne 1986 – 87 som ešte ako hráč Slávie UK Bratislava pomohol udržať I. ligu. Čoraz častejšie som myslel o vycestovaní za hranice. V roku 1987 som dovŕšil 30 rokov, čo bola jedna z podmienok na povolenie vycestovania. Nájsť miesto pre mňa nebol až taký veľký problém aj preto, že otec vo svojej pozícii mal veľa známostí a kontaktov. Horšie bolo, že moje možnosti boli obmedzené. Tým, že som skončil s hraním zo zdravotných dôvodov, nechceli mi povoliť vycestovať ako hráčovi. Ponuky som mal z Belgicka, Luxemburska a NSR. Po analýze jednotlivých ponúk som sa rozhodol pre prácu pri Nemeckej volejbalovej federácii. Pri rozhodovaní hrali najdôležitejšiu úlohu možnosť spolupráce so Stelianom Moculescom pri príprave reprezentácie Nemecka na

ME v Nemecku. Poznal som ho totiž ešte ako hráča.

V časoch socializmu mohli špičkoví športovci vycestovať na tri roky, ale potom bolo povinnosťou sa na tri roky vrátiť. Moculescu bol utečencom z Rumunska, a preto ako hráč a tréner v Nemecku sa nemohol slobodne pohybovať po krajinách východnej Európy. Možno aj preto bol zástancom mojej osoby, lebo som poznal celý východný blok a on zasa západný. Tak sme sa mohli vhodne dopĺňať. Koncept práce pre Nemeckú federáciu bol nasledovný: Moculescu mal pracovať v Mníchove a starať sa o južnú časť Nemecka a ja o severnú časť s miestom pobytu v Hamburgu. Po pristáti na letisku vo Frankfurte som zistil, že niečo nie je v poriadku. Nestal som sa trénerom HSV Hamburg, kde pred tým pôsobili Poliaci Gorski a Zaržycki. Prezident HSV sa vyjadril, že chce na pozícii trénera Nemca. Mne ponúkli ako alternatívu k asistentovi reprezentácie prácu vo volejbalovom internáte, ktorý existoval 3 - 4 roky. Znamenalo to 8 mesiacov v roku práca v škole s mládežou a 4 mesiace s reprezentáciou dospelých. To sa však zmenilo a dodatočne od 20.00 hod. som trénoval a hral s II. ligovým družstvom Kriftel. Bolo to náročné obdobie, práca začínala o 6.30 hod. ráno rozvozom hráčov do škôl a končila cca 24.00 hod. analýzou dňa pod vedením Koreánskeho šéftrénera vo volejbalovej škole.

Mužský volejbal v NSR bol slabší, malými úspechmi sa mohli tešiť kluby. Pracovali na poloprofesionálnej úrovni, kde väčšina hráčov študovala. Ženskú reprezentáciu viedol v tom čase Poliak Andrzej Niemczyk, ktorý ju doviedol až na OH v USA roku 1984. Moculescu prebral reprezentáciu z rúk Poliaka, ktorému tiež pomáhal v reprezentácii Poliak, tréner HSV Hamburg. V roku 1987 sa NSR nekvalifikovala na ME, a preto prezident Nemeckej federácie Roland Mader dospel k personálnym zmenám v reprezentácii. Bol to výborný manažér, ktorý v tom roku zorganizoval pre nás, už novú reprezentáciu, stretnutie s výberom all star Majstrovstiev Európy v Štutgarte, kde prišlo 8 tisíc divákov. Pre mňa sa ukázali perspektívy práce s volejbalom v NSR.

Škandál v škole

V škole bol hlavným trénerom Kórejec, ktorý pred tým trénoval reprezentáciu žien. Pomáhali sme mu v štvorici dvaja Nemci, Poliak a ja. Trénovali sme vždy v dvoch skupinách na dvoch ihriskách a pre mňa to bolo stretnutie s novou volejbalovou filozofiou a netradičnými metódami.

Jedna z nich bola veľmi zaujímavá, keď si môj kolega Nemec počas tréningu sadol. Na jeho nešťastie to šéf zbadal, a tak na neho nakričal, dokonca pred hráčmi, že si to zapamätám do konca trénerskej kariéry. Pochopil som, že na tréningoch sa nesedí. Z ďalších jeho špecialít spomeniem dvadsať minútové kľačanie za to, že v internáte sa nikto nechcel priznať k nejakému prehrešku. Zaujímavé bolo to, že rodičia detí boli veľmi spokojní akého tvrdého pedagóga majú. Imponovalo im, že v takej liberálnej krajine bol niekto schopný vychovávať ich deti ázijskou mentalitou. Keď si deti zabudli zobrať lopty na tréning, poslal ich behom cez pole po ne.

Mal výbornú športovú filozofiu, v ktorej sa snažil, aby každý hráč pokračoval s novou etapou prípravy až po absolútnom zvládnutí obsahu prípravy predošlej. Špeciálne to uplatňoval v technickej príprave. Nepripustil hráča do nácviku útoku pokiaľ hráč nezvládol odbíjanie zdola a zhora.

Rodičia platili za pobyt v škole, a preto chceli mať vplyv na to čo sa tam deje. Ak niekoho dieťa menej hrávalo, hneď rodičia volali a pýtali sa prečo. Tomu zasa nerozumel on a nebol z toho nadšený. On prišiel z krajiny výkonnostne orientovanej, a preto hrávali hlavne tí najlepší.

Bývali sme v rámci internátu všetci spolu, len nemeckí tréneri dochádzali. Raz v noci okolo druhej zabúchal u nás na byte mladý hráč a s chvejúcim sa hlasom začal rozprávať..., že hlavný tréner mu vošiel do postele. Pre nás, bola pri tom moja manželka, to bol samozrejme šok, lebo témy homosexuality a pedofílie boli v tých časoch tabu. Hlavný tréner musel odísť zo školy.

Vzdelávanie trénerov v Nemecku

Pri mojej tréningovej práci vyžadovala odo mňa nemecká federácia odovzdávanie skúseností formou školení po celom Nemecku. Pamätám si na jedno z prvých, kde som mal referovať o skokanskej príprave vo volejbale. Celé som to mal pripravené zo skúseností v mužskom volejbale. Po príchode som zistil, že 90% trénerov je zo ženských družstiev. S potešením som zistil, že účastník je tiež A. Niemczyk, od ktorého som očakával pomoc. Vtedy som ešte neovládal nemecký jazyk plynule. Bol som prekvapený, že pomoc neprišla. Po seminári som ho oslovil, on povedal, že to bolo úmyselne, lebo je to najlepšia metóda „učenia plávať“, vhodíť ťa do hlbokéj vody.

Vyhraná kvalifikácia

Reprezentácia NSR sa od ME roku 1981 nekvalifikovala na tento turnaj. Našou úlohou bolo túto situáciu zmeniť a dostať sa na turnaj ME v roku 1989 vo Švédsku. Kvalifikáciu sme hrali doma, v meste Friedrichshafen a postúpili sme z nej spolu s Holandskom. Stretnutie s nimi sme vyhrali a pre Nemcov to bol obrovský úspech. Nášho súpera trénoval slávny Arie Selinger, ktorý po stretnutí nenachádzal slov. Bol veľmi nahneváný, vzhľadom k tomu, že je židovského pôvodu a bral tento zápas nielen po športovej stránke.

Aké veľké vypätie znamená takýto turnaj pre mňa, ako mladého trénera, ukázala nasledujúca udalosť. Pred odchodom do autobusu pred spomínaným zápasom sme zistili, že chýba prvý tréner. Poslal som maséra, nech zistí čo sa deje. Po chvíli sa vrátil bledý a oznámil, že tréner mal slabý kolaps. My sme museli odísť na zápas a čakať či sa prvý tréner ukáže. Víťazstvo mu určite psychicky pomohlo, ale športovo nám trochu uškodilo, lebo ako to v športe chodí, veľa ľudí si myslelo, že sa nám bude dariť naďalej.

Zmluva s Friedrichshafen

Po tom, ako školu vo Frankfurte opustil prvý tréner, dostal som ponuku pracovať ďalej ako hlavný tréner v škole. Túto šancu som odmietol, lebo som do NSR prišiel s cieľom pracovať s dospelými. Po kvalifikačnom turnaji sa rozhodli traja hráči z volejbalovej školy pokračovať vo svojej kariére medzi dospelými práve vo Friedrichshafene. Tam hľadali trénera a títo chlapci ma odporučili. To tiež vyvolalo vlnu rôznych emócií a rozhodujúce bolo to, že som pokračoval vo svojej práci s mladými hráčmi zo školy a z mládežníckej reprezentácie. Podpísal som zmluvu na dva roky.

V roku 1989 po ME sa Moculescu vzdal funkcie prvého trénera reprezentácie. Federácia sa automaticky obrátila na mňa so žiadosťou o pokračovanie rozbehnutej prípravy reprezentácie na ME roku 1991 v Nemecku a to sme ešte nevedeli, že budeme na ME reprezentovať spoločný štát. Po skončení kontraktu v klube som bol postavený pred dilemu, či trénovať len reprezentáciu. Takú podmienku si dala federácia a ja som sa rozhodol pre prácu s ňou. Ako sa časom ukázalo, bolo to šťastné rozhodnutie.

Štasi počúva všade

ME v roku 1989 boli prelomové. Semifinále vyhrali Švédi nad ZSSR, ktorí dovtedy vyhrávali od roku 1967. Vychádzali dve nové silné krajiny, Taliansko a Holandsko. Nám sa veľmi nedarilo. Skončili sme na 11. mieste, avšak vyhrali sme dva „politické zápasy“. Prvý, v kvalifikácii nad NDR a v poslednom zápase s rodákmi Moculescu – Rumunmi. Bolo to na jeseň r. 1989 a bolo cítiť prichádzajúce zmeny v Európe. V Poľsku už padla komunistická vláda a v iných krajinách to tiež vrelo. Počas majstrovstiev sme mali intenzívne kontakty s hráčmi z NDR. Ich eso René Hecht a jeho kolegovia sa často stretávali u nás na izbe. Divili sme sa, že keď niekto zaklopal, schovávali sa v kúpeľni. Keď klopal masér, vyšli, keď klopal lekár, zostali schovaní. Vedeli presne kto ich sleduje a pred kým sa vo vlastnej skupine treba vystríhať. Mal som s nimi dobré kontakty ešte z hráčskych čias, čo malo veľký význam pre moju prácu, keď som sa stal prvým trénerom zjednotenej nemeckej reprezentácie.

„Arogantný Velasco“

V začiatkoch mojej trénerskej kariéry na mojich prvých ME som sa v saune stretol s neskôr slávnym Julio Velascom. Argentínek pracoval s talianskou reprezentáciou relatívne krátky čas a ešte s nimi nedosiahol väčších úspechov. Samozrejme som vedel kým on je, cítil som sa ako druhý tréner vo volejbalovej hierarchii vyššie. To ja som predsa v poslednom desaťročí ako hráč pôsobil na najväčších volejbalových turnajoch. Skúsil som nadviazať kontakt talianskym pozdravom čao, ktorý však nezabral a premlčali sme celý čas v saune. Jeho pýcha a trénerská arogancia bola už vtedy známa, prezentoval sa ňou v talianskej lige. To všetko bolo cielené. On vytvoril veľké družstvo a bol presvedčený o sile a hodnote tohto družstva nielen na ihrisku. Staršia generácia Talianov bola veľmi srdečná a familiárna a nová ukazovala v správaní mimo ihriska svoju silu, jednotu, napr. jednotným oblečením, spoločným príchodom na stravu a pod. V družstve mali jasne porozdeľované úlohy, kde lídrom bol kapitán a nahrávač Tofoli a na ihrisku sa najviac opieral o diagonálneho hráča Zorziho. Už svojim správaním mimo ihriska získavali bodovú prevahu. Čo bolo zaujímavé, chceli sa k nim priblížiť tiež hráči Kuby, ktorí to prejavovali akoby hrdosťou ku svojej krajine a k Fidelovi.

Ja som sa tiež veľmi veľa naučil z rozhovorov, analýz s inými trénermi a to nielen z volejbalu. V Nemecku som sa zúčastňoval povinne na školeniach trénerov, kde som mal možnosť stretnúť sa a komunikovať so svetovými trénermi z iných disciplín. Dokonca sme sa museli ako tréneri zúčastňovať mediálnych školení ako sa správať v stresových situáciách, napr. po prehratých zápasoch vo vzťahu k médiám. Práve tieto skúsenosti mi veľmi pomohli pri práci v Poľsku, kde mediálna scéna s tromi celoštátnymi denníkmi, viacerými televíznymi spoločnosťami špecializujúcimi sa na šport vytvára veľký konkurenčný boj.

Pamätám si, ako po prvom roku môjho pôsobenia v Poľsku, sme hrali na OH v Aténach. Po vyhranom stretnutí s Argentínou „ale len 3 – 2“ mal sa Dávid Murek stretnúť s novinármi, ale odmietol tvrdiac, že sa bojí ťažkých a konfrontačných otázok. Totiž stratou dvoch setov sme v štvrtfinále dostali za súperu Brazíliu a to už novinári považovali za koniec našich šancí na turnaji.

Média, hráči aj my tréneri, sme súčasťou jednej veľkej šou, kde máme každý svoju úlohu a napriek tomu by sme mali spolu vychádzať. Vždy som sa snažil uniknúť konfliktom s novinármi, aj preto lebo si myslím, že majú väčšiu moc a vplyv ako my tréneri. Sú medzi nami trénerské ikony, ktoré môžu povedať čokoľvek a neuškodí im to. Sú však jasná menšina. Samozrejme, že sa stalo aj mne, že moje výpovede a vyjadrenia boli interpretované inak, ako som povedal, ale musel som rešpektovať, že som tréner zahraničný, kde okrem úmyslu môže hrať negatívnu úlohu aj jazyková bariéra.

O sile médií som sa presvedčil sprostredkované aj ja, keď môj partner pri nemeckej reprezentácii Stelian Moculescu skončil svoju prácu pri reprezentácii na základe tlaku vytvoreného cez médiá. Snažil som sa byť imúnny voči takýmto tlakom. V NHL dve minúty po skončení stretnutia musia vybraní hráči odpovedať televízii a nikoho nezaujíma, či vyhral alebo prehral. Zaujímavé sú emócie.

A naspäť k Velascovi. Úspech sa môže dosiahnuť rôznymi spôsobmi. V roku 1990 som bol na finále Svetovej ligy, kde sa stretli Taliani s Holanďanmi. Taliani prehrávali 0 – 2 a tréner Velasco nemal čo povedať. Zrazu sa zmenila „jeho tvár“. Venoval sa viac divákovi, ktorých motivoval k väčšiemu povzbudzovaniu a povzbudzovania hráčov. Je jasné, že z toho vyplýva, že toto si mohol dovoliť len na turnaji v Taliansku. Taliani vyrovnali na 2 – 2 a Velasco stiahol svojich hráčov z hracej plochy, za čo im hrozila bodová penalizácia, ale zariskoval. V hale nastala zaujímavá situácia,

keď diváci vytvárali tlak na holandské družstvo a Taliani sa koncentrovali v šatni. Po ich návrate na hraciu plochu boli tak emotívne privítaní divákmi, že už vyhrávali 3 – 0. Zápas skončil víťazstvom Talianov. Mal som 33 rokov a bola to trénerská škola, ktorú som neskôr náležite využíval a nedá sa nájsť v žiadnej odbornej literatúre.

Vo svojej praxi odporúčam čoraz viac učenie sledovaním iných trénerov.

Vedomosti pod ochranou

V mužskom volejbale nastala éra prevahy Talianov. Tak ako v minulosti tréneri z východného bloku odovzdávali vedomosti za tvrdú valutu, tak Taliani si svoje know how začali chrániť. Velasco viedol školenie trénerov pre talianskych trénerov, na ktorom som sa chcel zúčastniť, čo sa ukázalo ako vôbec nie jednoduché. Len vďaka pomoci ďalšieho zahraničného trénera sa mi tam podarilo zostať. To čo som videl, bolo pre mňa pozitívnym šokom. V školskej hale boli všetky miesta obsadené, dokonca sa na niektorých miestach stálo. Dostal k dispozícii družstvo juniorov a všetky cvičenia sám usmerňoval na ihrisku. Tréning bol zameraný na nácvik bloku, kde najväčší dôraz kládol na najmenšie detaily. To znamenalo, že cvičenie bolo veľmi často prerušované a každý hráč dostal informáciu o svojich nedostatkoch. Krok za krokom nielen hráči, ale aj prítomní tréneri mali jasnú predstavu, ako má vyzeráť technika bloku podľa Velasca. Čo bolo v tom čase pre nás revolučné, že nebolo dlhej diskusie a každý klub, tréner sa riadil týmito krokmi a prenášal ich do klubovej práce.

Taliani od sedemdesiatych rokov pozývali k sebe najlepších hráčov a trénerov z celého sveta. Čerpali z ich vedomostí a prispôbovali ich k vlastným potrebám. Podľa mien a množstva hráčov môžeme spokojne povedať, že v tých rokoch ich najviac naučili Čechoslováci a Poliaci. Situácia sa pomaly mení a trénermi rôznych reprezentácií v Európe sa stávajú hlavne tréneri z Talianska. Na jednom z posledných stretnutí trénerov v Poľsku síce mal prednášku nový tréner poľskej reprezentácie Anastasi, ktorý však nič neprezradil z tréningu techniky, tak ako som to videl dve desaťročia dozadu. Na ich obranu môžem povedať, že na ich tréningy sú dvere otvorené. Na rozdiel od trénera Selingera, ktorý dal vyviešť všetkých ľudí z haly počas tréningu...

Moculescu hovorí „Aufwiedersehen“

Výsledok reprezentácie Nemecka na ME v roku 1989 nebol taký zlý. V hre bolo vidieť postupy, ale po spomínanom víťazstve proti Holandsku boli očakávania väčšie. Hráči mali síce v kontraktoch zákaz verejnej kritiky, ale stretli sme sa s kritikou médií až sa niektorí hráči nechali vyprovokovať a začali verejne kritizovať trénera Moculescu. V takej atmosfére sa Moculescu nahneval a povedal, že on si také niečo nenechá na seba kydať a vzdáva sa práce pri reprezentácii. Ja som práve v tom čase pracoval vo Friedrichshafen a keď som dostal ponuku práce s reprezentáciou prvého trénera, vedel som, že taká šanca sa neodmieta. Ponuka bola pre mňa ocenením a súčasne spojená s veľkým rizikom. Mal som vtedy 33 rokov. Intenzívne sme sa spolu s manželkou rozprávali na túto tému a prišli sme k výsledku, že bude to síce väčšia zodpovednosť a väčší stres, ale môže to byť začiatok niečoho veľkého. To sme ešte nevedeli, že sa Nemecko zjednotí, že sa Československo rozdelí a ja budem môcť pracovať v zahraničí dlhšie ako som predpokladal.

Zjednotené Nemecko

Na jeseň v roku 1989 padol berlínsky múr. Nemci organizovali ME mužov, preto sme problém s kvalifikáciou nemali. Za to som bol postavený pred problémy, na ktoré sa tréner z kníh nemôže pripraviť. Prvý plán bol taký, že spoločné reprezentácie budú viesť tréneri SRN a druhými budú tréneri z NDR. U žien to nefungovalo vôbec aj preto, že reprezentácia NDR mala omnoho väčšie úspechy. U mužov sa tento problém vyriešil prirodzenou cestou, keď bývalý tréner Sernow odišiel za prácou do Rakúska.

Pre mňa sa vytvorila nová situácia, keď som zdedil veľa dobrých hráčov z bývalej NDR. Najväčší problém po športovej stránke bolo zjednotiť myslenie, mentalitu hráčov a prispôbiť systém práce, aby vyhovoval obidvom skupinám. K tomu treba dodať, že v dvanástke hráčov na ME bolo šesť hráčov bývalej NDR, štyria zo SRN a dvaja naturalizovaní hráči z Rakúska a Maďarska. Hráčom z NDR bolo veľmi ťažko vysvetliť, aby v čase voľného dňa na ME nerobili drepy s činkou vážiacou 250 kg, čomu hráči zo SNR nerozumeli vôbec, lebo boli z našej strany vedení inými metódami. Naturalizovaný Maďar Grozer vôbec nemal rád silový tréning, a preto ho bolo treba presvedčiť o potrebe takého tréningu.

To bola náročná úloha pre mladého trénera a fantastická výzva. To všetko bolo ešte pod tlakom na domácej pôde získať primeraný úspech.

Historický úspech Nemcov

Snažili sme sa pripravovať na finálový turnaj čo najlepšie. Čakali sme na povolenie hrania pre Grozera, ktorý mal získať občianstvo pár týždňov pred začiatkom ME. Cyklus prípravných zápasov sme orientovali krátko pred ME, aby už mohol Grozer vstúpiť do šestky. Prvýkrát som stál pred situáciou, keď som musel jednému hráčovi povedať, že si nezahrá na ME. My sme hrali našu skupinu v Karlsruhe proti Fínsku, Švédsku, Grécku, Poľsku a ZSSR. Videl som našu šancu na 2. miesto, ktoré by nám zabezpečilo postup do semifinále v Berlíne. Švédi pred dvomi rokmi využili šancu domáceho prostredia a ja som si veril. Najväčšou prekážkou sa ukazovali Poliaci, ktorých viedli olympijskí víťazi Skorek a Zarzycki, Fínov, ďalší z generácie Poliakov Sadalski no a ZSSR opäť slávny Platonov. Sponzorom majstrovstiev bol pivovar Warsteiner, ktorý zasponzoroval družstvo ZSSR.

Začiatok ME sa nám vydaril a postupne sme porazili Švédsko a Fínsko 3 – 1 a na nulu Grékov. V tom istom čase v druhej skupine v Hamburgu bojovala reprezentácia ČSFR, ale už sa ukazovalo, že sa s nimi pravdepodobne v semifinálovej skupine nestretieme. My sme mali rozhodujúci zápas so ZSSR naplánovaný ako posledný v skupine. Na ceste nám zostali Poliaci, ktorí senzačne na začiatku turnaja prehrali s Gréckom. V takej situácii vyzeralo, že teoreticky nám stačia dva vyhraté sety s Poliakmi na postup v hre o medaily. Poliaci sa obávali, že ak nás porazia, tak na základe toho istého sponzora sa Nemci a ZSSR dohodnú. I keď som mal veľmi dobrý vzťah s trénerom Platonovom, tak v prípade potreby sme mali pripravenú pre neho fľašu dobrej whisky. Zápas s Poľskom prebiehal veľmi dramaticky. Vyhrali sme prvý set, prehrali druhý a v treťom sme mali nepremenené setboly. Štvrtý set sme vyhrali v dramatickej koncovke, a tak sme sa tešili, akoby to bol koniec zápasu, že som dokonca zabudol na zmenu strán. Moje družstvo ako outsider sa prebojovalo do semifinále ME. Keď som po štvrtom sete podával trénerovi Skorkovi ruku, pozeral na mňa ako na blázna, ktorý nevie čo robí. Ja som znovu na neho pozeral, že čo chce, veď všetko pre nás skončilo. Samozrejme sme museli piaty set odohrať. Poliaci získali trpké víťazstvo 3 – 2 a my postup. Vtedy už bolo jasné, že ČSSR sa s turnajom rozlúčila.

Sila médií

Na ME som sa prakticky presvedčil o tom, čo značí sila médií. Mužská reprezentácia nemala posledných 20 rokov žiadne úspechy. Tým, že sme sa kvalifikovali ešte ako SNR, média si neprisvojili úspechy volejbalistov NDR z roku 1970 a 1972, kedy oni získali medaily na MS a OH. Vďaka tomu, že sme sa kvalifikovali do Berlína, nastalo pravé mediálne peklo. Vo finálovom turnaji sme sa vedľa ZSSR mohli zmerať s takými svetovými družstvami ako Taliansko a Holandsko.

Po semifinálovom zápase s Talianmi prišiel za mnou funkcionár z federácie, že musím cestovať do Frankfurtu, do štátnej televízie ZDF, kam som bol pozvaný do programu Sport-show, ktorý v tom čase bolo najsledovanejším športovým programom. Pre mňa bolo nepredstaviteľné opustiť po zápase družstvo a nemať možnosť ho pripravovať na zápas o 3. miesto. Preto som vyjadril svoj nesúhlas. Pre volejbalovú rodinu a funkcionárov to bola obrovská možnosť prezentácie v nemeckom športe. Preto ma prehovorili o potrebe prezentácie mojej a jedného hráča v tomto programe. Keď k tomu dodali, že volejbal v tejto relácii chýbal dobrých 20 rokov.

Vtedy preukázali výborné organizačné schopnosti. Logistika môjho transportu na letisko, z letiska do štúdia, späť do hotela a o piatej ráno let naspäť do Berlína, bolo pre mňa v tom čase niečo nezvyčajné. Na tréning som prišiel v obleku a kravate, a tak som viedol tréning.

Táto historka ma naučila, aký dôležitý je vplyv médií pre rozvoj športu a v budúcnosti som tento vplyv využíval ako sa najlepšie dalo. Bez médií by nebola reklama, bez reklamy sponzori, bez sponzorov peniaze...

Neprišpôsobivý Grozer

Všetci sme vedeli, že je to výborný hráč, ktorý nám môže pomôcť. Okrem športových kvalít to bol charizmatiký človek, ktorý si vlasy upravoval do copu a bol mediálne príťažlivý. Charakterovo to už bola iná bájka. Svoje sme si prežili, ale vedel som, že ho treba využiť čo najviac.

V roku 1985 utiekol z Maďarska, kde odohral v reprezentácii cca 100 zápasov. Prvé tri sezóny odohral v Nemecku a Belgicku. O jeho transporte z Belgicka do Nemecka kolovali legendy. Nevieť či je to pravda, ale povráva sa, že ho previezli cez hranice zabaleného do koberca, ako kráľovnú Kleopatru

k Cézarovi. Športový talent mal určite, bol však ťažká povaha, s ktorou sa však dalo dohodnúť.

Mal nepriamo jeden veľký problém – prezident prvého klubu v Nemecku ho kúpil v roku 1989 a považoval ho za svoj „tovar“. Georg bez jeho súhlasu nič neurobil, nedokázal sám rozhodovať, čo malo vplyv na jeho konanie. Zahral vynikajúco v roku 1990, keď z Moers vyhral Pohár konfederácie a vtedy sa zrodila myšlienka o naturalizácii.

V kvalifikačnej skupine hral veľmi dobre a pomohol nám k postupu do semifinále. V semifinále sme natrafili na majstrov Európy Talianov, ktorí rok predtým vyhrali MS. Nastúpili sme proti hviezdám svetového volejbalu Giani, Bernardi, Zorzi a ďalší, a tak sa nikto nečudoval, že Grozer mal veľké problémy sa v tomto stretnutí presadiť. Prehrali sme prvé dva sety a ja som stál pred otázkou ako presvedčiť Grozera o väčšej agresivite v hre alebo ho vystriedať za ľaváka Anderssona počítajúc s tým, že by Talianov jeho ľavačka mohla zaskočiť. Rozhodol som sa pre druhý variant, ktorý nám vyniesol víťazstvo v 3. sete. Taliani pomaly našli recept na nového hráča, a preto bolo potrebné urobiť ďalšiu zmenu a vrátiť Grozera na ihrisko...

Tu sa ukázalo, aká je ťažká práca s týmto hráčom. Po vystriedaní sa tak nahneval, že si rozviazal tenisky hodil nimi o zem, niektorí hovoria, že dokonca smerom ku mne. Do 4. setu si síce tenisky obul, ale nezaviazal. Keď som ho chcel vystriedať, ukázal som, že nemá zaviazané tenisky, a to je pre mňa znak, že nie je už súčasťou hry a nechal som ho sedieť. Prehrali sme set a celý zápas, ja som využil situáciu a povedal som mu, že je škoda, že už nemal chuť hrať a nechcel pomôcť družstvu.

Prieložný kontra Grozer

Po zápase dobre vedel, že všetci sme smutní. Aká bola jeho reakcia? Kúpil celý kartón whisky a pozval družstvo. Pár hráčov nezostalo len pri jednom poháriku. Myslel som si, že máme šancu hrať o 3. miesto, lebo sme nemali žiaden tlak, lenže po takej noci a príprave na zápas nás Holanďania hladko porazili.

Aj tak bolo 4. miesto považované za úspech a cieľom do budúcnosti bolo čo najviac sa priblížiť práve k týmto trom družstvám pred nami.

Na nešťastie v tom celom úspechu zanikol pomaly, ale iste, lebo nastal mediálny rozruch Prieložný kontra Grozer. Média rozoberali možné i nemožné

scenáre nášho vzťahu. Do toho sa miešali kluby a vnieslo to mnoho nepekného po úspešných ME. Semifinálové umiestnenie nás kvalifikovalo na turnaj o Pohár sveta, ktorý sa mal hrať krátko po ME. Súčasne sa tým otvorila šanca hrať o olympijskú kvalifikáciu. Turnaj mal byť rozohraný v Japonsku a našim hlavným konkurentom o miestenku na OH bola Južná Kórea.

V Poľsku, Čechách a na Slovensku, kde som pracoval, vždy boli záujmy reprezentácie na prvom mieste. V Nemecku ovládali volejbalovú scénu kluby. Napriek mojím prosbám o akúkoľvek krátku prestávku v lige nikto nevypočul, a tak prišlo k situácii, že prvý zápas v Japonsku sme hrali v stredu a odlet sme mali naplánovaný na nedeľu, tri dni predtým. Do toho ešte prišla skutočnosť, že niektorí hráči museli odohrať ligové kolo v deň odletu. Po odohraní ligového kola hráči sadali do áut a ponáhľali sa na naše stretnutie do Frankfurtu.

Z Moers boli traja. Po príjazde, už v čase tréningu, sa dvaja rýchle prezliekli a zapojili do tréningového procesu. Tretí zostal v šatni a ako sa neskôr ukázalo, zabával sa hrou na „game-boy“. Asi by ste uhádli, že tým tretím bol Grozer. Keď som to zistil, urobil som v tejto situácii prvú chybu. Poslal som do šatne lekára (nechcel som prerušiť tréning) s tým, že alebo sa Georg prezlečie a bude trénovať, alebo nech sa zbalí a odcestuje. On sa urazil a povedal, že nebude trénovať. Bol som mladým trénerom a dnes som presvedčený, že v takej situácii nám mal pomôcť niekto skúsenejší. Vtedy nastala asi druhá chyba keď som do rozhodnutia ako ďalej, zapo-

jil celé družstvo. Zvolal som stretnutie, kde som oznámil, že môžeme zobrať Georga do Japonska, ale ja, ako tréner nesúhlasím s tým, čo sa deje a po skončení turnaja končím. Postavil som ich pred situáciu, oni so mnou alebo oni s Georgom.

Vycestovali sme bez Georga, cítil som sa silný a vyjadril som plnú podporu hráčom, o ktorých som bol presvedčený, že spolu sme schopní vybojovať kvalifikáciu na OH.

Dnes, ako skúsenejší tréner viem, že jedna z možností by bola prerušiť tréning a skúsiť spoločne s hráčmi a kapitánom, presvedčiť Georga, aby sa zapojil do atmosféry družstva. Na jednej strane ma tešila podpora hráčov, no na strane druhej sme prehrali všetci.

Grozer už viac u mňa nehral i keď môj zámer bol, aby sa vrátil do reprezentácie po tejto „výchovnej lekcii“. Mali sme priamu kvalifikáciu na ME v roku 1993, a tak som pripravoval družstvo s novou koncepciou hry a pre mňa to bola veľká satisfakcia, že sme dosiahli taký istý úspech bez

Grozer a to v cudzom prostredí vo Fínsku.

Grozer skúsil návrat do reprezentácie pod vedením už nového trénera Kortmanna v kvalifikácii na OH, ktorá sa uskutočnila v Mníchove. Hral na inej pozícii ako u mňa, on a nová generácia hráčov dostali šancu, ktorú však nevyužili. Dokonca na ME v roku 1995 skončili na ôsmom mieste.

Dráma s Kóreou

Pohár sveta v Japonsku bol pre nás zlým snom. Po prvé, rozohrali sme turnaj prakticky po príchode z letiska, po druhé, celý konflikt s Grozerom mal negatívny vplyv na družstvo, ktoré malo veľmi krátky čas sa s touto situáciou vyrovnáť, po tretie, opora prihrávky, najlepšie prihrávajúci hráč ME v roku 1991 Stutzke sa priotrúvil a nemohol nastúpiť na začiatok turnaja. Zostalo nám desať hráčov, lebo ani za Grozera sme nemohli zobrať so sebou náhradníka.

Napriek tomu sa pre nás začal turnaj aj zápas s Južnou Kóreou podľa našich predstáv. Víťaz tohto zápasu mal skoro istú kvalifikáciu na OH. Priebeh zápasu bol veľmi napínavý, keď sme mohli zakončiť zápas 3 – 1, prvú šancu sme nevyužili a súper dotiahol na 2 – 2. Napriek tomu v piatom sete sme viedli celý čas, až do stavu 14 – 12 a stáli sme pred otvorenými dverami na OH. Južná Kórea získala 13. bod a ja som si vyžiadal oddychový čas. V očiach hráčov bolo vidieť obrovské odhodlanie, a preto som nechcel zbytočne v oddychovom čase ešte zvyšovať emócie. Snažil som sa svojím prejavom ukázať absolútny pokoj a dúfal som, že sa to preniesie i na hráčov. Možno bolo potrebné rozprávať, gestikulovať, jednoducho ich odreagovať. Prvý útok sme dali do autu, druhý nás zablokovali jednoblokom a sami využili prvú šancu na „matchball“.

Neviem či by prítomnosť Grozera niečo zmenila. To sa už nedozvieme. Priebeh zápasu ukázal, že sme ho mohli vyhrať bez neho. Bol by to historický úspech nemeckého volejbalu a možno by všetko, aj so mnou vyzeralo inak.

Obl'ubenec...Malu Acosty

Počas Pohára sveta prezident FIVB – Ruben Acosta pozval na sviatočné raňajky trénerov všetkých zúčastnených družstiev. Bol som najmladší pri stole a bol to neuveriteľný pocit sedieť za jedným stolom s takými velikánmi svetového volejbalu, ako Rus Platonov, či Američan Beal. Preto som si skromne sadol s úctou a odstupom ku kolegom ďaleko od vrchstola.

Po chvíli prišla ku mne manželka prezidenta pani Acostová, bývala miss Mexiko, ktorá ma pozvala na miesto v blízkosti prezidenta. Samozrejme, že som počul historky, že sa rada pohybuje v spoločnosti mladých športovcov. Neskôr som zistil, že dôvod bol iný. Ukázalo sa, že ma dávali za príklad, lebo som bol jediný tréner pri stole, ktorý sa pozitívne vyjadril o novom systéme bodovania Raily Point System.

Boli to časy, kedy vo volejbale dochádzalo k revolučným zmenám. V Dánsku testovali systém bodovania veľmi podobný ako v stolnom tenise, ale celý čas sa čakalo na niečo špecificky volejbalové, a tak sme dospeli k piatemu setu, ktorý sa mal hrať do sedemnásteho bodu, ak niektorí so súperov nezískal dovtedy víťazstvo prevahou dvoch bodov do pätnásť. Cieľ bol jasný, získať akú – takú kontrolu nad dĺžkou trvania zápasu, a tak uľahčiť a zatriktívniť televízne prenosy.

Na tento nedokonalý predpis v hre doplatili Taliani, ktorí vo štvrtfinále OH v roku 1992 v Barcelone prehrali v piatom sete 16 – 17 a s jednou porážkou skončili na piatom mieste a ich premožiteľia Holanďania so štyrmi porážkami, získali striebornú medailu. Určite to bolo veľmi nespravodlivé, a preto začali nové diskusie, ktoré vyústili k hre RPS vo všetkých setoch.

Svetová liga

Svojimi výsledkami si Nemci vybojovali miesto vo Svetovej lige, čo bolo veľkým organizačným úspechom. Organizačné podmienky na účasť vo Svetovej lige boli náročné. Museli byť garantované televízne prenosy a pre nás bolo šťastím, že práve v tom čase sa začal rozvíjať športový program v Nemecku DSF, ktorý sa dal sledovať cez satelity. Pre mňa to bola dobrá reklama. Prostredníctvom tohto programu ma mohla sledovať celá Európa.

Pre nemeckú reprezentáciu a nás trénerov to bola veľká výzva nielen športová, ale aj logistická. Umožnilo nám to hrať a konfrontovať svoje sily s najlepšimi na svete, ale tiež optimalizovať dlhé cesty do iných časových pásiem a ešte iných vecí. V takýchto podmienkach sa najlepšie spoznávali charaktery nielen hráčov, ale aj funkcionárov a členov realizačného tímu. Bola to ozajstná trénerská škola. Podarilo sa nám dosiahnuť pár pekných výsledkov, ale najväčší zážitok som mal po dvoch víťazstvách v roku 1993 proti Brazílii, ktoré sme dosiahli v Mníchove. Brazília, ako olympijský víťaz, veľmi ťažko niesli, že niekto po druhom zápase pustil známú melódiu We are

the Champions. Tréner Roberto Guimares prišiel k stolíku a žiadal prerušenie tejto piesne s poznámkou, že jediný „champions“ sú tam oni. Naše vzťahy sa pokazili a keď sme hrali v Brazílii odvetu, tak nás Brazília doslova dva razy „zjedla“. Niekoľko tisícové publikum nám pripravilo neuveriteľný tlak hvízdaním, húkaním... Pre nás to boli prvé kontakty s absolútnou svetovou špičkou.

Aspyrín pre Bergmanna

Aké neuveriteľné príhody pripravuje život športovcom, ukazuje história nemeckého hráča Bergmanna. Pred začiatkom prípravy národného družstva sme vždy absolvovali lekárske prehliadky. Žiadnemu z hráčov nenašli nejaké symptómy, ktoré by boli problémom v príprave.

Týždeň po kontrole mi volal otec Bergmanna s plačom v hlase, že jeho syn dostal infarkt. Bol som v šoku a okamžite som konzultoval s lekárom družstva, či sme niečo zanedbali. Našťastie sa ukázalo, že také niečo sa nedá predvídať a ešte väčšie šťastie bolo, keď sme ho navštívili v nemocnici. V očakávaní, že stretneme „na smrť“ chorého hráča, sme s prekvapením našli usmiateho a spokojného pacienta. Ukázalo sa, že bude potrebné užívať aspyrín na riedenie krvi. Smiali sme sa, lebo paradoxne hral v klube Bayer Leverkusen, ktorého sponzorom bola farmaceutická firma, ktorá mala vo svojom programe výrobu aspyrínu.

Ešte vážnejšiu zdravotnú historku sme zažili s manažérom reprezentácie. Bol to vojak na dôchodku, mal čas, vedel jazyky a chcel nám pomáhať. Na jednom zo zámorských pobytov Svetovej ligy v Kanade sme po príjazde do hotela nemohli zistiť, kde zmizol. Prebral som jeho úlohy, rozdelil som izby, povedal program a začal som ho hľadať. Ukázalo sa, že mu prišlo nevoľno a ako prvé navštívil hotelové toalety. On a my všetci sme mysleli, že sa jedná o nevoľnosť z únavy alebo zmeny času. Lekár družstva mu odporučil lekársku prehliadku, kde mu objavili rakovinu hrubého čreva v počiatočnom štádiu. Možno práve vďaka udalosti v Kanade zistili lekári chorobu včas, vykonali operáciu a pravdepodobne mu predĺžili život.

Deja vu

Po 4. mieste na ME v roku 1991 sa o dva roky neskôr odohrali ME vo Fínsku, na ktoré sme sa nemuseli kvalifikovať, a tým sme získali čas na dobrú prípravu. Tento čas som využil aj na zlepšenie spolupráce s klubmi. Najväčšie problémy som mal s Moers. Majiteľ klubu ma pozval na stretnutie, a preto som mal pocit určitej ústretovosti. Nehral tam len Grozer, ale tiež iní hráči, ktorých tento prezident do klubu kúpil. Strávili sme príjemný večer z piatimi adeptmi na reprezentáciu. Z rozhovorov vyplynulo, že všetci chcú hrať v reprezentácii.

Bol som naivný a tešil som sa predčasne. Ešte v ten večer ma poprosil jeden z týchto piatich hráčov na spoločné raňajky. Vysvetlil mi, že by ozaj mal záujem hrať, ale problém je s uvoľňovaním z práce, ktorú mal u prezidenta klubu. Nerozumel som tomu, veď deň predtým im prezident vyjadril podporu. Ako správny podnikateľ nebol ochotný vyplácať hráčom mzdu v čase ich neprítomnosti pre reprezentačné povinnosti. V tých časoch sa reprezentáciou nedali zarobiť veľké peniaze, ale každý hráč mal šancu sa predať čo najlepšie. Preto hlavne hráči z Moers nemali možnosť hrať v reprezentácii celý čas. Boli však takí, ktorí chceli niečo obetovať a stali sa z nich výborní, európsky uznávaní hráči. Spolupráca s nemeckými klubmi bola osobitný problém.

Vo finálovom turnaji ME vo Fínsku sme si prežili svoje deja vu. Znovu v jednej skupine so ZSSR a Poľskom. Vymenili sme si úlohu organizujúcej krajiny s Fínmi, ktorí si kúpili služby legendárneho trénera Platonova, ktorý na posledných ME vo finále porazili Talianov. Celé Fínsko v neho verilo.

Vedeli sme, že kľúčové bude prvé stretnutie s Poľskom, s ktorým sme mali bojovať o druhé miesto v skupine, a tým postup do semifinále. Stretnutie s nimi, ktorých už viedol nový tréner, bol veľmi dramatický. Poliaci na začiatku si robili s nami čo chceli, prehrali sme prvé dva sety, ale nemeckou húževnatosťou a disciplínou sme presadili vlastný štýl hry a vyhrali sme 3 – 2. Od šťastia som vykonal kotúľ v obleku, na ktorý mnoho ľudí dlho spomínalo a dokonca nemeckí fotoreportéri ma prosili o opakovanie, lebo neboli pripravení. To víťazstvo nám otvorilo dvere do semifinále.

Smutné majstrovstvá

Myslím, že pre majstrovstvá bolo dôležitejšie stretnutie proti organizátorovi z Fínska. Bolo to pre mňa veľkým zážitkom, lebo sme sa stretli dvaja tréneri

rôznych generácií a obidvaja v legionárskych službách. Pre nás oboch to bola prvá príležitosť pracovať v zahraničí v nových podmienkach, v neznámom prostredí a s tlakom uspieť na domácich ME. Opäť to bolo dramatické stretnutie, keď sme po 1 – 2 na sety dokázali zvrátiť priebeh. Vyhrali sme a pre Fínov to znamenalo koniec šancí v hre vo finálovej skupine. Preto to boli smutné ME pri pohľade na priateľa Platonova a prázdne tribúny zimného štadióna, ktorý bol upravený pre volejbal. Vtedy som si uvedomil, aké mám šťastie, že výsledok vo volejbale a v športe nezáleží len od osoby trénera, ale musia fungovať všetky zložky, ktoré rozhodujú o konečnom výsledku. Tréner je v tomto zložka dôležitá, ktorá robí všetko pre hráčov a funkcionári by mali pripravovať pre neho optimálne podmienky k práci.

Posledné stretnutie v skupine sme hrali so Španielmi, kde nám stačilo pre istotu vyhrať dva sety. Podarilo sa nám to hneď na začiatku a vyhrávali sme 2 – 0. Normálne by tréner mal začať šetriť svojich hráčov a dať šancu náhradníkom. Ja som k tomu pristupoval veľmi ambiciózne, z hernou filozofiou, že keď máme dobre rozbehnuté stretnutie, načo túto sériu prerušiť. Zabudol som, že som bol tiež hráčom a viem, že tí ktorí vybojovali postup automaticky stratili motiváciu a opadlo z nich napätie. I keď sme ďalšie dva sety prehrali, podarilo sa nám nakoniec vyhrať 3 – 2, ale stálo nás to zbytočne viac síl, ktoré nám neskôr chýbali.

V semifinále sme sa stretli s Talianmi, tak ako dva roky predtým a sám som bol zvedavý, či sa nám podarilo zmenšiť výkonnostný rozdiel. Akú – takú šancu nám dali len v treťom sete. Myslím, že kvalifikačné zápasy po 3 – 2 nám odobrali hlavne psychické sily, ktoré nám v tejto fáze ME jasne chýbali. O to väčšia škoda to bola, lebo v druhom semifinále Holanďania jasne porazili Rusov. Tí mali po odchode Platonova a známych politických problémoch vo svojej krajine motivačný problém. Bolo tam veľa hráčov, ktorí mali ruské občianstvo, ale pôvodom boli z iných bývalých sovietskych krajín. To mala byť naša šanca, ktorú sme nevyužili. Prehrali sme 1 – 3 a znovu sme sa umiestnili na nepopulárnom, ale pre Nemcov úspešnom 4. mieste. I keď bol vidieť v hre môjho družstva progres, reálne boli pre nás medailisti z ME mimo dosahu.

Kanadské školenie

Po ME v roku 1993 čakala na nás kvalifikácia na MS v Grécku. Pre mňa a nemecký volejbal veľmi dôležitá, lebo sme mali nový cieľ, ďalšia motivácia do

práce pre družstvo a federáciu. V kvalifikačnom turnaji nás čakal ako najťažší súper družstvo z Kanady. V našej hre sa javila ako najslabšia herná činnosť obrana v poli. Kanada, ktorá bola športovo zhruba na porovnateľnej úrovni s nami, ale patrila k najlepším brániacim družstvám na svete. Preto som si vymyslel, že po kvalifikácii s Kanadou pozveme ich trénera Watsona na dvojtýždňový pobyt zameraný hlavne na zlepšenie hry v obrane. Pre mňa to bolo najlepšie trénerské školenie, aké som kedy zažil, lebo sme spolu nielen trénovali, ale aj po večeroch vyhodnocovali našu prácu a nekonečne dlho diskutovali o volejbale zo všetkých strán. V tom čase bol Watson zástupcom filozofie, že hráč v obrane má stáť vždy v tej istej pozícii. Ja som zastával zase filozofiu, že najlepšie brániaci hráč sa má postaviť do očakávaného priestoru útoku súpera a blokom máme súpera donútiť útočiť do tohto priestoru.

V tréningu sme pripravovali improvizované situácie. On v štýle americkej filozofie, že obrana v poli to je boj o každú loptu a treba sa hodiť za loptou, ktorá sa už nedá dosiahnuť. Navodili sme preto hernú situáciu, že prehrávame 13 – 14 a máme podanie. Je jasné, že len cez obranu máme šancu zostať v hre. Ukázalo sa, že pre nemeckých hráčov takýto prístup v tréningu je dosť neznámy a prvé čo urobili, pokazili podanie. Keď sa to stalo po tretí raz, Watson prerušil tréning a poriadne ich „osolil“. Som presvedčený, že sme z takéhoto spoločného pobytu profitovali všetci a dokonca sa neskôr, možno aj vďaka kontaktu s nemeckými hráčmi, dostal Watson k práci v Nemecku. Stal sa trénerom v Berlíne.

Moje tretie majstrovstvá sveta

Ako som už spomenul, nemal som šťastie ako hráč zúčastniť sa tretích MS. Prekvapujúco za krátky čas, o osem rokov neskôr, som dostal šancu na moje tretie MS, ale ako tréner prvé. Vyhrali sme kvalifikáciu, keď sme s Kanadou v rozhodujúcom zápase prežili jeden z ďalších športových hororov. V 5. sete sme mali viac matchballov, z ktorých sme využili ten na víťazstvo 21 – 19. Kanada dostala ešte jednu šancu na kontinentálnom turnaji v Afrike a stretli sme sa s nimi na turnaji MS.

Na MS sme sa opäť pripravovali cez účasť vo Svetovej ligu. Bola to naša tretia sezóna. V roku 1994 som mal v kádri dvoch Poliakov. Obaja utiekli z poľských klubov koncom osemdesiatych rokov, získali nemecké občianstvo. Na MS cestoval len Jalowiecki, lebo Lesner zo zdravotných

dôvodov nebol nominovaný.

Losovanie skupín na MS bolo pre nás nepriaznivé z dvoch pohľadov. Dostali sme do skupiny dvoch medailistov z OH v Barcelone, Brazíliu a USA a do toho silnú Argentínu. Všetko sú to družstvá s určite iným štýlom hry ako európske a to bol ten druhý pohľad. Postup zo skupiny si mohli vybojovať len traja účastníci s tým, že víťaz skupiny bol automaticky zaradený do štvrťfinále.

Prvé stretnutie s USA sme dokonca vyhrali set, ale oni mali veľmi silné individuality so staršími hráčmi z OH v Južnej Kórei Cvrtilik, Fortune, ale i s mladým Ballom, ktorý bol objavom týchto majstrovstiev. Prehrali sme 1 – 3, a tým že ďalší deň sme hrali s Brazíliou bolo zrejmé, že o víťazstve v skupine už nemôžeme snívať. Preto bolo dôležité, aká bude naša nová stratégia. Postup zo skupiny. S Brazíliou som postavil na ihrisko sčasti striedajúcich hráčov a skúšali sme hru, ktorú sme chceli prezentovať proti Argentíne, hlavne po taktickej stránke vedenia útoku na siete. S Brazíliou sme prehrali hladko 3 – 0. Túto prehru som bral na svoju hlavu so všetkými rizikami.

Víťazstvo s ... Castellaním

Rozhodujúce stretnutie sme odohrali s Argentínou, ktorej trénerom bol bývalý výborný hráč a neskôr aj úspešný tréner Castellani. Ukázalo sa, že moje rozhodnutie s Brazíliou šetriť hráčov bolo správne. K tomu nám pomohla skutočnosť, že Argentínčania vo svojom druhom zápase hrala až päť setov s USA. Neskôr to bolo vidno aj na ihrisku, keď sme stretnutie vyhrali hlavne vďaka fyzickej prevahe. Argentína sa vracala domov a my sme čakali na losovanie. Mohli sme sa stretnúť s Ruskom, Holandskom alebo Bulharskom. Smolou bolo, že Rusi prehrali svoj zápas v skupine proti Grécku a skončili až druhí a ukázali, že majú svoje vnútorné problémy.

Ako tréner reprezentácie Nemecka v rôznych súťažiach sme porazili najlepšie družstvá sveta - Brazíliu, Taliansko, Kubu, Holandsko, USA..., ale nikdy sa mi nepodarilo vyhrať zápas s Rusmi. Je jasné, že vo štvrťfinále sme natrafili na Rusov... Prehrali sme 3 – 0, ale mali sme loptu na víťazstvo v treťom sete, ktorú sme nevyužili a to bola asi jediná šanca na zmenu v tomto zápase.

Môj nástupca v reprezentácii Kortmann na ME v roku 1997 vyhral s Rusmi v skupine a i keď s ostatnými prehral a nepostúpil ani do osmičky ME, žil z tohto víťazstva ďalších pár rokov.

Umiestnenie na MS nebolo žiadnou hanbou, ale začali silnieť hlasy po zmene. Nemci týmto umiestnením potvrdili, že patria do širšej svetovej skupiny, ktorú vtedy tvorili družstvá hrajúce svetovú ligu.

Chceme Nemca!

S nemeckou federáciou som mal podpísaný kontrakt až do roku 1995. Znamená to, že som mal pripravovať družstvo na ME v roku 1995 v Holandsku, na ktoré sme boli kvalifikovaní. Začala sa vytvárať horúca atmosféra, hlavne zo strany niektorých klubov. Predstavitelia týchto klubov si mysleli, že sa už podarilo vychovať generáciu nemeckých trénerov. V podstate to bolo všetko pripravované pre jedného trénera, ktorým bol tréner SCC Berlín – Kortmann. Vyhrál Majstrovstvá Nemecka, so ženami mal tiež úspechy a cítil sa na túto pozíciu. Rozpútalo sa podobné mediálne šou, ako v prípade môjho predchodcu Moculescu a aj predstavitelia federácie ťahali za kratší koniec, neboli ochotní ísť do konfrontácie s klubmi, a tak sme sa dohodli na rozviazaní zmluvy.

Práca s reprezentáciou je iná, ako práca v klube. To pocítil aj nový tréner, keď po neúspešných rokoch sa rozlúčili s Kortmannom a federácia sa vrátila ku kompromisu a zamestnala znovu trénera Moculescu, ktorý si medzi tým na klubovej úrovni vybudoval renomé a už mohol cestovať po svete.

Jemu pripravili po OH roku 2008 podobné „mediálne pekielko“, on ho však ustál aj vďaka hráčom, ktorí sa za neho postavili na čele s kapitánom Hübnerom. To bolo jediný raz v mojej kariére, že pripravovaný „vyhadzov“ trénera prehlasovali hráči a som presvedčený o tom, že v krajinách bývalého východného bloku to nie je možné ani dnes.

Slovenský sen

Po deviatich rokoch práce v Nemecku som sa vrátil do už samostatného Slovenska. Vždy som sa cítil Čechoslovákom, ale počas pobytu v Nemecku sa u nás všetko zmenilo. Najprv padol komunizmus, potom sa rozpadlo Československo. Moja mama je Češka a časť rodiny odtiaľ pochádza. Vznikli dva nové štáty, Česko a Slovensko a pre všetkých to bolo veľmi emotívne.

Vznik Slovenska dával šancu pre nových ľudí, funkcionárov, o ktorých predtým nikto nič nepočul. Propagovanie Slovenska cez šport otvárala nové veľké možnosti. Niektoré športy si museli vybojovať svoju pozíciu od nuly,

ako napríklad hokejisti, keď naša reprezentácia musela hrať kvalifikácie až zo skupiny „C“.

Vďaka privatizácii sa našlo veľa peňazí, kde časť išla do športu. Na začiatku to fungovalo ešte ako za starého systému, ale neskôr to bolo len horšie.

V roku 1996 som prijal ponuku od VKP Bratislava, nasledovníčke slávnej Červenej hviezdy. Mal som sen, že vytvoríme v Bratislave v porovnateľných podmienkach niečo také, ako Maaseik v Belgicku alebo u žien Cannes. Mala to byť mekka volejbalu na Slovensku. Klub vlastnil halu, disponoval s peniazmi a viedla ho skupina nových funkcionárov. Počítal som s tým, že s mojimi skúsenosťami zo západu sa nám podarí vybudovať takú štruktúru klubu, ktorá nám zabezpečí nielen reprezentáciu v Európe, ale aj vlastnú výchovu hráčov pre klub a reprezentáciu Slovenska. Podarilo sa nám stvoriť zaujímavé družstvo zložené väčšinou z reprezentantov. Hrou v Lige majstrov sme ich chceli promovať, neskôr mali získavať skúsenosti v zahraničí a zase sa vrátiť. Chceli sme postúpiť do Ligy majstrov, ale v ceste nám stál Paris volley. Ligu sme síce vyhrali, ale po prehre v kvalifikácii do LM sa niekoľko hráčov rozpredalo a syndróm okamžitého úspechu rozmetal moje sny. S tým, čo zostalo som neveril, že by sme mali šancu na úspech a finančná budúcnosť bola tiež neistá. Keď som v roku 1998 dostal ponuku od rakúskeho majstra z Viedne, rozhodol som sa ďalší raz skúsiť svoje šťastie v zahraničí.

Nemecká „značka“

Keď sa povie rakúsky šport, ľuďom sa predstaví hlavne alpské lyžovanie a potom ešte nejakí futbalisti, hlavne z minulosti. Je to krajina kultúry a umenia, kde šport je v tieni. Rakúšania však majú taký zvláštny komplex z Nemcov a myslia si, že väčšina v hospodárstve, kultúre a aj v športe, čo prichádza z Nemecka, je to naj. Práve vďaka takému mysleniu som získal prácu v známom klube vo Viedni, ktorý mal predstavu, že ak som sa presadil v Nemecku, určite prinesiem niečo pozitívne aj pre rakúsky volejbal. Musím uznať, že sa tak ku mne na začiatku správali, akoby som bol najlepší tréner na svete.

Prvá sezóna sa ukázala ťažkou až na jej konci, keď sme vo finále prehrávali so Salzburgom už 0 – 2 na zápasy, ale nakoniec sme vyhrali 3 – 2. Taký výkon, nielen môj, upevnil moju pozíciu v klube.

Klub viedol ako manažér pán Kleinmann. Je to zaujímavá postava rakúskeho, ale aj európskeho volejbalu, pri ktorom som sa veľa naučil. V prvom rade to bola jeho snaha byť vždy najlepší. Tvrdil, že v športe vo Viedni má šancu len ten, kto je prvý. Keď je Viedeň hlavné mesto kultúry, tak to má byť aj v športe. Zorganizoval ME v Rakúsku, počas ktorých som pomáhal pri organizácii vo funkcii športového riaditeľa. Neveril som, že to môže byť taká náročná práca, ale ozač sme pracovali hlavne v čase tesne pred ME 16 až 20 hodín denne.

Je to človek, ktorý vyžadoval stopercentnú prácu a očakával len najlepšie výsledky. Vydržať tempo jeho práce bolo psychicky veľmi zaťažujúce a i keď som ako tréner u neho vydržal pracovať najdlhšie zo všetkých trénerov, to tempo zničilo našu spoluprácu.

V každom klube, v ktorom som pôsobil, bola veľmi dôležitá komunikácia s prezidentom alebo manažérom. Vo Viedni toho bolo však priveľa. Kleinmann žil s klubom a z klubu, čo prinášalo denný kontakt, diskusie, konzultácie.

Takýto intenzívny kontakt sa dostane na určitú hranicu a za ňou už prichádzajú problémy, tzv. ponorková choroba.

V športe je potrebné šťastie. V mojom najlepšom roku vo Viedni sa v Grécku rozpadol jeden dobrý klub a zostalo voľných niekoľko naozaj európskych hráčov.

„Rozhovory na rakúsky spôsob“

Podarilo sa nám vytvoriť celkom dobré družstvo, hráčov z celého sveta. V prvej sezóne, v základnej sedmičke hrali Američania, Kanadčan, Rakúšania, Chorvát, Kubánek a na nahrávke Slováč. Viedol som týchto hráčov prvý rok a niektorí z nich cez celú dobu mojej práce vo Viedni tri a pol sezóny. Vyhrali sme tri razy Majstrovstvá Rakúska a Rakúsky pohár. Počas celého obdobia sme sa zúčastňovali Ligy majstrov a dokonca postup do finále Ligy majstrov. K niečomu takému je potrebné šťastie a v tom toku sme ho mali, lebo sme zo štyroch zápasov na päť setov vyhrali tri.

Volejbalová atmosféra v Rakúsku bola veľmi dobrá. V roku 1999 organizovali ME, ktoré pomohli promovovať tento šport.

Najväčší problém v mojom družstve bol s komunikáciou. Oficiálny jazyk bol anglický, ktorým hovorilo a rozumelo najviac hráčov. Z Rakúšanmi, Slovákom a Kubáncom som hovoril po nemecky, lebo ovládali tento jazyk

z manželstva a ja som nehovoril španielsky. Darilo sa nám komunikovať s minimom nedorozumení a ukázalo sa, že keď sa chce, tak sa dá prekonať aj túto bariéru.

Najlepšia sezóna bola v rokoch 1999 – 2000. Tým, že rakúske družstvo, ktoré síce malo víťazstvo v lige a pohári, porazilo o postup do Final four Ligy majstrov zástupcov takých krajín, ako Poľsko, Rusko, Bulharsko, bolo nepredstaviteľné prekvapenie.

Najväčšiu skúsenosť z pôsobenia vo Viedni bolo poznanie, aká dôležitá je znalosť cudzích jazykov. Môj otec Dušan tiež ovládal viacero a v jeho kariére mu napríklad pomohlo, že rozprával po maďarsky, lebo šéfom európskych rozhodcov bol Maďar a nebolo väčším potešením si s ním porozprávať v jeho rodnom jazyku.

Keď som začal svoju kariéru v Poľsku, na prvom tréningu jedna z prvých otázok bola, ako budeme komunikovať. Na otázku, kto rozumie po nemecky – ticho, kto anglicky – ticho, kto taliansky – ticho. Neskôr sa ukázalo, že i skúsení hráči, ktorí rozumeli, ale horšie rozprávali po anglicky, sa k tomu nepriznali. Na ruský jazyk som sa nepýtal, lebo som počul o averzii na ruštinu u Poliakov.

Revanš Poliakov

V ďalšej sezóne boli samozrejme očakávania ešte vyššie, hlavne smerom do Európy. Káder sa nám zmenil minimálne, doplnili sme ho Čechom a Američanom a jedným z najväčších talentov v Rakúsku Dopplerom, ktorý sa neskôr stal hviezdou svetového plážového volejbalu s účasťou na OH. V skupine B Ligy majstrov sme mali za súperov zástupcov Francúzska, Bulharska a Poľska. Šťastie sa od nás odklonilo a prehrali sme domáci zápas s Poliakmi 2 – 3 a tým, že to bol prvý zápas, nastala nervózna atmosféra. Nepodarilo sa nám postúpiť zo skupiny, a tak sme sa rozhodli ukončiť spoluprácu.

Na trénerskom poste vo Viedni ma vystriedal Poliak, ktorý trénoval vo Švajčiarsku a ja som dostal ponuku od klubu, kde zostalo po ňom voľné miesto.

Zastávka Švajčiarsko

Zo Švajčiarska mi poslali tréningový plán, po vzhladnutí ktorého som nechcel veriť, že idem do amatérskeho klubu. Objem tréningov bol podobný ako v iných špičkových európskych kluboch. Realita bola trochu iná, lebo minimum hráčov absolvovalo naplánovaný objem. Klub nemal veľké ambície v Európe, napriek tomu sa zúčastňoval v nižších Európskych pohároch. Pre mňa bolo zaujímavé, že sme sa stretli so zástupcom Čiech – Libercom, keď sme dokonca jeden zápas vyhrali.

Švajčiari sú však absolútni profesionáli v plážovom volejbale. Mal som príležitosť pracovať v klube s jedným z nich Sascha Heyerom, ktorý ma oslovil, či by som jemu a jeho novému partnerovi nepomohol v lete v príprave na plážovú sezónu. Začínali sme na 50. mieste svetového rebríčka a cieľ bol kvalifikovať sa na OH. V druhom roku našej spolupráce vyhrali ME a všetko sa uberalo dobrou cestou. Najväčšou prekážkou boli Švajčiari. Na olympijské hry sa môžu kvalifikovať vždy len dva najlepšie páry z jednej krajiny. I keď sme poskočili na 15. miesto vo svete, boli sme až tretí medzi Švajčiarmi. Taká ťažká konkurencia bola v tejto „nevolejbalovej“ krajine. Jedným z nich boli bratia Lacigovi, ktorí v tom čase viedli svetový rebríček. Zaujímavé na nich je, že sú to deti českých emigrantov volejbalovej rodiny. Možno práve motivácia takých ľudí ako oni, presadiť sa v cudzích podmienkach, ich presvedčila o potrebe tvrdej práce, ak chcú byť najlepší.

Je ideálne, ak má tréner hráčov, ktorí sami nájdu takúto motiváciu – BYŤ NAJLEPŠÍ.

Rodinná atmosféra

V klube v Näfels vládla ozaj rodinná atmosféra. Žena a dcéry jedného z prezidentov klubu pripravovali v deň zápasu obed. Po obede si hráči mohli oddýchnuť u nich v dome. Možno je to vzdialené od profesionalizmu, ale pre mňa to bolo veľmi sympatické. Okrem zaujímavej práce vo Švajčiarsku to bol pre mňa „odpočinkový“ pobyt od veľkého volejbalu, hlavne psychicky. Boli dni, keď som ráno vstal, pozrel na čistú oblohu, sadol do auta a za 45 minút som už jazdil na lyžiach.

Švajčiarsky volejbal sa profiloval cez plážový volejbal, v ktorom získali veľké úspechy.

Je v ňom podobná atmosféra, ako v mojom klube. Všetci sa poznajú, v tréningoch sú odkázaní na konkurentov, a tak si pomáhajú. Jedného dňa sme išli na tréning, kde na ihrisku sme stretli slávnych Brazílčanov Ricardo Loiola, s ktorými sme neskôr hrali finále jedného svetového turnaja. Oni chceli viac smečovať, tak mi povedali, nech sa postavím pod sieť a nech im nahrávam. Tak som nahrával hráčom z oboch strán a bola to úplne normálna vec vo svete plážového volejbalu.

Už v tom čase boli niektoré štáty, ktoré vytvárali realizačné tímy, hlavne Nemci a Brazílčania. Práca s hráčmi plážového volejbalu má iný charakter ako s klubom alebo reprezentáciou. Taktické úlohy sú jednoduchšie, ale fyzická príprava náročnejšia a psychika je podobná ako u tenistov. Možno o niečo náročnejšia, lebo jeden hráč má viac možností hľadať východiská ako dvaja, ktorí sú na seba odkázaní.

Z finančných dôvodov som neabsolvoval všetky turnaje na svetovej sérii. Spomínam si na situáciu, kedy bola séria turnajov v Nórsku, Kanade a končila vo Francúzsku v Marseille. Boli sme dohodnutí, že sa k nim pripojím na treťom turnaji, ktorý mal najvyššiu hodnotu Grand Slam. Počas toho času sme boli cez internet v kontakte a konzultovali sme všetko.

Na takomto turnaji sú kvalifikácie v skupinách. V prvom zápase sme hrali s jedným z najlepších brazílskych družstiev. Kým som našiel ihrisko, vyhrali sme prvý set. V druhom sme prehrali a v treťom sme prehrali 13 – 15. Po zápase s nadšením a potleskom za dobrú hru som sa vybral smerom k nim. Spozoroval som, že každý odchádza iným smerom. Idem k jednému, nariekal na toho druhého, idem k druhému, narieka na toho prvého. Podarilo sa mi ich dať dokopy a po dlhej psychologickej práci sme sa vyrozprávali a pripravovali na ďalšie zápasy. Vtedy som prvýkrát videl útrapy hráčov plážového volejbalu spojené s cestovaním a prekonávaním časových pásiem...Je to najväčší problém práce trénera v plážovom volejbale. Preto je určite lepšie, ak je pri nich širší tím spolupracovníkov.

Môžem byť dobrý v plážovom aj halovom volejbale?

V modernej volejbalovej dobe sa už nenachádza veľa hráčov, ktorí by spájali tieto dva druhy hry. Vo Švajčiarsku trvala dokonca halová sezóna kratšie, aby sa hráči čo najskôr preorientovali na hru na piesku. Boli časy, keď som ešte v marci stretol jedného z bratov Lacigov na lyžiarskom svahu. Dnes už hráči

v marci začínajú prípravu na piesku, ale samozrejme v teplých krajinách.

Často využívame tréningové prvky z piesku v príprave na halovú sezónu. Osobné skúsenosti aj skúsenosti z prácou v rôznych kluboch však ukazujú, že dlhšia príprava ako šesť týždňov, má negatívny vplyv na hru hráča v hale. Teraz už málo kedy stretneme hráča svetovej úrovne, ktorý by hral celú sezónu v hale.

Pracoval som v kluboch s viacerými hráčmi, ktorí neskôr dosiahli veľké úspechy na pláži. Okrem spomínaných Švajčiarov to bol ešte ďalší, Kobel, ktorý získal bronzovú medailu na OH v Aténach, či Doppler a Berger, Rakúšania, ktorí to tiež dotiahli na olympiádu. Každý z nich pendloval medzi halou a pieskom, až sa museli rozhodnúť pre jednu z disciplín a venovať sa jej naplno.

Pravdepodobne už nevyrastie taká hráčska osobnosť, ktorá slávila víťazstvá na OH v hale i na pláži, akou je pre mňa volejbalista všetkých čias Karch Kiraly.

Slovenské odporúčania

V sezóne v rokoch 2002 až 2003 v Poľsku pôsobili dvaja Slováci, z ktorých jedného som trénoval už vo Viedni. Ako prvý nahrávač tam pôsobil Chudík spolu s ďalším Slovákom Divišom st. Keď v tomto klube hľadali trénera, odporučili klubu, aby sa obrátili na mňa. Do Bratislavy pricestoval funkcionár klubu, ktorý mi rozprával nielen o mojich rodákoch, ale aj o celom poľskom volejbale. Zdalo sa mi, že záujem je ozaj úprimný, a preto som vycestoval s manželkou do Jastrzebia a dlho sme hľadali halu, ktorá bola súčasťou banského objektu a tam sme zistili, že sa jedná o banícky klub.

Vstúpili sme do haly a moje srdce sa rozbúšilo radosťou, pretože som vstúpil do mekky volejbalu. V hale bolo len volejbalové ihrisko, k dispozícii 24 hodín. Spokojný som bol s podmienkami na tréning, čo je pre každého trénera najdôležitejšie. Manželka ma podporila a rozhodol som sa k podpísaniu zmluvy. Bolo komické, že po mojom podpise jeden z najlepších smečiarov v lige Slováka Diviš odišiel ku konkurencii, kde dostal lepšiu finančnú ponuku.

Budovanie družstva

V klube som musel jednať o nákupoch s prezidentom, o financovaní a o športových aspektoch so športovým riaditeľom. Boli to relatívne demokratické rozhodnutia, ako som neskôr zistil, nezvyčajné v Poľsku. Mali sme skúsených hráčov a boli potrebné len kozmetické zmeny. V starom zložení zostal hráč Gabrych, o ktorom kolovali rôzne historky. Veľa som ich vypočul a dospel som k názoru, že to je výborný hráč, ale zvláštny človek. Dôležité bolo, aby som s ním začal pracovať od nuly a vytvoril si vlastný názor.

Prvé meranie síl nastalo v Európskom pohári. Hrali sme v Pohári CEV na turnaji v Čechách v Příbrami. Ďalšími súpermi boli Gréci a môj bývalý klub zo Švajčiarska. Mali sme skúsené družstvo, ktoré si poradilo s domácimi a so Švajčiarmi sme mali vyhrať povinne. O našom postupe mal rozhodnúť zápas s Grékmi. Prehrávali sme 1 – 2 a v treťom sete som vystriedal Gabrycha za mladého Poliaka Wiku. Zahral výborne a bez Gabrycha sme vyhrali 3 – 2. Gabrych bol nahnevaný a trochu sme si po sebe zakričali. Som presvedčený, že po vyjasnení porozumel, že je to hra kolektívna a hráč nehrá na seba, ale na všetkých. Veľa sme si vysvetlili a dospeli sme k záveru, že máme diskutovať pred a po zápase, ale počas zápasu sa máme koncentrovať len na hru.

Poľský titul

V lige sme hrali veľmi dobre, víťazstvo v nej zaskočilo všetkých. V sezóne rokov 2003/2004 mala najsilnejší káder Czestochowa, ktorý bol aj najlepšie zohratý. Na nešťastie sme sa s nimi stretli ako prvé družstvo v základnej časti už v semifinále. Ukázalo sa, že to bolo predčasné finále.

O čom som nevedel bolo, že môj klub mal svojský komplex z tohto družstva, lebo s nimi prehrával v predchádzajúcich sezónach v play off. Naša semifinálová sezóna bola dramatická aj tým, že z piatich stretnutí sa tri rozhodli výsledkom 3 – 2. Dramaturgiou tejto série bol piaty domáci zápas, ktorý sa rozhodol v piatom sete. V ňom sme prehrávali už 5 – 10 a vyzeralo to, že sa komplex tejto rivality naplní. Napriek tomu sa nám podarilo po ozaj v bojovnom výkone vyhrať 15 – 13.

Za osem rokov práce v Poľsku sa podobná situácia v iných stretnutiach zopakovala ešte tri razy. Plynie z toho jasné poučenie a špeciálne v ženskom volejbale, že zápas končí až po poslednom rozhodnutí rozhodcu.

Toto víťazstvo akoby odblokovalo všetky zábrany tohto družstva a vo finálovej sérii proti AZS Olsztyn už to bolo ľahšie. Ako prvé družstvo ligy sme využili výhodu prvých dvoch domácich stretnutí a ujali sme sa vedenia na zápasy 2 – 0. Rozhodnutie padlo už v treťom zápase u súpera a opäť nechýbali dramatické udalosti. Počas rozcvičovania sa zranil prvý nahrávač, Slováč Paľo Chudík a v prvom sete som ho musel vystriedať. Stretnutie sa rozhodovalo opäť v piatom sete, keď MVP ligy Gabrych, nebol schopný zakončiť ani jednu akciu v útoku, až na tú rozhodujúcu o majstrovský titul. Bol to prvý titul v histórii klubu Jastrzebia a pre mňa obrovská satisfakcia.

V priebehu piateho setu som mal oddychový čas za stavu 14 – 13 a počas príchodu hráčov ku mne mi prebehli tisíce myšlienok, spojených s podobnou situáciou v hre o OH s nemeckou reprezentáciou. Tu som mal „ľahšiu“ úlohu, lebo jediný, s kým som rozprával, bol mladý druhý nahrávač, ktorého som hlavne upokojoval a povedal mu, aby si vybral jednu variantu, ktorej najviac verí a tú vykonal čo najprecíznejšie. Posledný pokyn patrilo celému družstvu, aby mu to uľahčili.

Z celého je jasne vidieť, že veľký úspech potrebuje aj veľa šťastia a my sme ho v tejto sezóne mali a využili.

Gary

Na víťazstve v poľskej lige mal veľkú zásluhu Gabrych, ktorého všetci nazývali Gary. Počas celej sezóny hral veľmi vyrovnane a na vysokej úrovni, čo mu okrem MVP ligy vynieslo aj reprezentačné tričko v tridsiatich dvoch rokoch.

Bol to čudák . Na jednom z tréningov som s ním mal spor. Robili sme cvičenie, keď jedna skupina ho vykonávala a druhá sledovala. Gary v skupine sledujúcich ukázal svoju nevôľu tým, že začal robiť cvičenia na brucho. Ostro som sa na neho obrátil, že si želim, aby robil to čo všetci. Budoval som si pozíciu v družstve, a preto bola moja reakcia veľmi ostrá. Riskoval som, lebo mohlo prísť kvôli malej veci k vážnemu konfliktu. Oplatilo sa.

Gabrych bol gigantom čo sa týka práce v posilňovni. V podstate mu bolo vždy málo, či už záťaž alebo zaťaženia. Stál som pred dilemou, ako sa zaobísť s týmto fenoménom. Rozhodol som sa pracovať s ním individuálne, znovu s rizikom, že ostatní sa budú cítiť na vedľajšej koľaji. Ukázalo sa však, že má veľa vedomostí o silovom tréningu a dalo sa s ním diskutovať.

Gary mal časom divné nápady. Raz pred jedným stretnutím vypil na ex celú jeden a pol litrovú fľašu vody. Keď chytil druhú do ruky, nevedel som či mu mám v tom zabrániť, a tak som sa len spýtal: „Čo to robíš?“, odpovedal: „Tréner, musím sa mať z čoho potiť. Počas zápasu prišiel ku mne a hovorí, že sa cíti trochu ťažký, nuž čo, pomyslel som si, že po troch litroch vypitej vody, niet sa čo čudovať.

Raz som sa ho dokonca zľakol. I keď mám dva metre a v tom čase som tiež pracoval v posilňovni s družstvom, počul som o basketbalistovi Rodmanovi, o ktorom sa hovorilo, že tiež reaguje nečakane. Podobný bol Gary. Postavil sa do dverí a spýtal sa ma, prečo si myslím, že je idiot. Ak by som odpovedal: „Lebo si“, čo sa mi tlačilo na jazyk, asi by som pokazil celú sezónu. Počas rozhovorov s ním som sa snažil do neho vniknúť a porozumieť mu. Zistil som, že nemal ľahké životie, prešiel cez decák a myslím, že som ho presvedčil o tom, že niečo viem a že pre každého jedného z nich odvádzam maximum práce. Pre neho bola dôležitá posilňovňa, vďaka ktorej sa cítil silný aj sebavedomý. Spoločne sa nám podarilo vybudovať novú posilňovňu a možno aj vďaka tomu som si získal jeho dôveru.

„Maličkosti v hre“

V tých dramatických semifinálových zápasoch vedeli súper, ako naša hra závisí od Gabrycha. Aj v piatom zápase dostával málo nahrávok, ale uvoľňoval tým iných hráčov. V piatom sete sme viedli 3 – 1 a Gary dostal ideálnu nahrávku, ktorú pokazil. Hneď na to ďalšiu a bolo 3 – 3. Zobral som oddychový čas a bavil som sa len s ním. Ostatní hráči stáli mimo nás. V podstate som nemal za neho striedanie, záležalo od neho veľa. Hral urazeného a tvrdil, že teraz už je neskoro a on už teraz nechce dostávať nahrávky, lebo dovtedy ich dostával málo.

Neviem či sa bál, ale v tom momente som ako tréner, myslím jediný krát, prosil hráča, aby zabudol na všetko čo bolo, že on je ten borec, ktorý má rozhodnúť o výsledku. Treba priznať, že i keď sa mu nedarilo, neuveriteľne bojoval. Na začiatku sa nám nedarilo, prehrávali sme 8 – 3, neskôr 10 – 5. I keď bojovali všetci, na Gabrychovi to bolo vidieť najviac. Keď vybral neuveriteľnú loptu v poli, pobláznil ostatných. Myslím, že každý si domyslí, že posledný bod sme získali útokom Garyho.

Tento set som často ukazoval iným družstvám ako príklad vôle a bojovnosti.

Reprezentácia Poľska

Získaním majstrovského titulu v Poľsku si splnilo mnoho hráčov a funkcionárov svoj sen. Pár minút po skončení finálového zápasu prišiel za mnou tréner poľskej reprezentácie Gosciniak, volejbalová legenda, ktorý mi ponúkal spoluprácu v príprave na olympijskú kvalifikáciu.

Pre mňa táto ponuka znamenala veľmi veľa, lebo neprišiel za mnou funkcionár, ale priamo reprezentačný tréner, ktorému som mal pomôcť. Tvrdil, že ma sleduje už dlhší čas a myslí si, že by som mojím prístupom a štýlom práce mohol pomôcť poľskej reprezentácii.

Asi to bolo moje jediné rozhodnutie v živote, keď som sa rozhodol bez rozhovoru s mojou ženou Jarkou. Mali sme už pripravené plány na dovolenku, ale vedel som, že ma pozná a vie, aké sú pre mňa OH motiváciou.

S Nemcami mi olympiáda ušla i keď sme ju mali na dosah. Taká výzva sa nedala odriecť. V klube mi dali voľnú ruku, pre nich to bola dobrá reklama. Jediný problém, ktorý som zistil neskôr bol, že som nevedel aká je situácia v poľskej reprezentácii.

Do kvalifikácie na OH v Portugalsku zostávali tri týždne. Bolo to viac času ako v Nemecku. Poliaci mali za sebou už jednu nevydarenú európsku kvalifikáciu v januári a reprezentácia bola prestrašená, neistá, rozbitá. Pre mňa súperi, ktorí nás čakali však neznamenali veľkú prekážku. Venezuela, Kazachstan, či domáci Portugalci, sa mi zdali ako schodné prekážky. Vtedy som si pomyslel, že mi niekto z hora podaroval „olympijské hry“.

Nervózna príprava

Tých hráčov, ktorí hrali v lige som poznal, horšie to bolo s hráčmi pôsobiacimi v zahraničí. V širšom kádri sa našiel aj Gabrych. Mnoho ľudí si myslelo, že to vďaka mne, ale nebola to pravda. Dokonca tvrdím, že som bol proti, lebo si myslím, že olympijský rok nie je na experimenty s tridsaťdva ročnými hráčmi. Je pravda, že si svojou hrou šancu zaslúžil.

Do kvalifikácie bolo málo času a prvý tréner už mal naplánovaný čas prípravy. Pripravovali sme sa v Srbsku, kde sme odohrali štyri stretnutia s olympijskými víťazmi zo Sydney. Mne sa nepáčilo, že prípravu máme mimo domova a odtiaľ letíme priamo do Portugalska, zdalo sa mi to dlhé odlúčenie od rodín po lige. Nevedel som totiž pod akým tlakom sú hráči v Poľsku.

Novinári, televízia, telefóny a mnoho iných aspektov, sú rušivými elementmi v príprave v Poľsku.

Nakoniec sa to ukázalo ako dobré rozhodnutie aj preto, že sme v Srbsku trikrát vyhrali a určite sme si upevnili sebavedomie. Vo štvrtom stretnutí už Srbi boli veľmi nahnevaní a robili všetko, aby v poslednom zápase vyhrali. Boli to optimálne podmienky v príprave, s tlakom na hráčov, ktorý nás čakal v Portugalsku. Po týchto stretnutiach sme boli optimisticky naladení. O Venezuele sme vedeli, že má jedného nadpriemerného hráča, Kazachstan by nás nemal ohroziť a Portugalsko z môjho pohľadu tiež nemalo byť neprekonateľnou prekážkou.

Portugalský horor

V Portugalsku sa zvýšilo napätie v družstve, lebo sa hralo o OH a čo som nevedel, Poliaci rok predtým prehrali s nimi na MS 2 – 3. Ako sme predpokladali, Venezuela nám nespôsobila problémy a po koncentrovanej hre, zameranej na ich najlepšieho hráča sme vyhrali 3 – 0. O všetkom malo rozhodnúť stretnutie proti domácim. Počas celého stretnutia sme boli lepším družstvom a mali sme ho vyhrať 3 – 1. V koncovke štvrtého setu, ale záuradoval volejbalový škriatok a my sme jasný set prehrali. Situácia sa nám začala vymykať z pod kontroly. Prehrávali sme už 7 – 11, ale ich najlepší hráč sa dostal do zadných pozícií, odkiaľ nebol taký nebezpečný. Za tohto stavu sa zranil náš najlepší hráč Murek a vystriedal ho hráč pôsobiaci v talianskej lige Šwidewski, ktorý vybral v poli ťažkú loptu a na nej sa obrátil priebeh zápasu. Od tohto momentu sme im už nedali šancu.

Vyhraté stretnutie v dramatickej koncovke nám ešte prakticky nedávalo kvalifikáciu, ale posledný rival Kazachstan, bol jasne slabší. Po vyhratom stretnutí sme sa tešili z postupu na OH. Nie všetci nám verili. Tesne pred kvalifikáciou sa na prvej strane športových novín objavila fotografia bývalého trénera reprezentácie s jedným zlotým v ruke, ktoré by nevsadil na náš postup. Pri pohľade na tento obrázok som si uvedomil, prečo sa niektorým hráčom podlamovali kolena.

Nie je jednoduché pod takým tlakom a nedôverou zahrať na najvyššej úrovni.

„Logistika v reprezentácii“

Po úspešnej kvalifikácii prišiel čas na oslavy a musím uznať, že logistika poľských hráčov ma zaskočila. Hráči, tréneri, funkcionári a predstavitelia federácie sa stretli vo veľkej miestnosti, na najvyššom poschodí hotela.

Na stole čakali dve fľaše whisky, ktoré pri takom množstve ľudí sa do 15 minút vyprázdnil. Ani sme nedopovedali, že nie je čo piť, objavili sa ďalšie dve. Prekvapilo ma, odkiaľ sa tam nabrali a práve dve. Zrazu som videl, že každú chvíľu sa zrazu vytratia dvaja hráči, ktorí sa vrátili s dvomi fľašami whisky. Perfektné bolo, že vždy vedeli, ktorí majú odísť, kedy majú odísť a kedy sa majú vrátiť.

Pochválil som ich za super organizáciu a oni sa poďakovali mne, lebo niektorí boli presvedčení, že práve moja osoba im priniesla to, čo potrebovali na dosiahnutie úspechu. Také momenty sú pre trénera tou najväčšou odmenou.

Náročná nominácia

Liga v Poľsku je dlhá a náročná. Každý rok si to odnášajú hlavne reprezentanti, ktorí majú veľmi málo času na regeneráciu. Zdravotný stav dôležitých hráčov bol zlý.

Kolegovia tréneri, prvému trénerovi sľubovali, že budú do začiatku prípravy v poriadku a potom sa ukázalo, že z 22 nominovaných nemôže veľa nastúpiť do prípravy. Na niektorých pozíciách nám zostal jeden hráč, a preto boli potrebné zmeny, na ktoré sme neboli pripravení. Najväčšia škoda bolo zranenie prvého nahrávača Zagumneho, ktorý o dva roky neskôr na MS bol vyhlásený ako najlepší nahrávač. To len dokazuje, akým oslabením bolo jeho zranenie.

Na OH sme sa pripravovali cez stretnutia Svetovej ligy. Pre mňa bolo všetko nové, spoznával som hráčov a tešil som sa na Atény plný optimizmu. O medaile sme mohli snívať, ale muselo by sa nám všetko ideálne poskladať.

Gabrych na otvorení OH

Naším prvým súperom bolo Srbsko, obhajca titulu a náš hosťiteľ v príprave pred kvalifikáciou. Stretnutie sa hralo o deviatej ráno, čo bolo osem hodín poľského času. S raňajkami a presunom do haly to znamenalo

vstávať o piatej hodine. Bol to prvý hrací deň po otváracom ceremoniály, a preto sme zakázali hráčom, zúčastniť sa otvorenia. Trochu nám bolo hráčov ľúto, lebo práve otvorenie a ukončenie OH sú krásne zážitky, ale aj náročné. My tréneri s uznaním k organizátorom OH sme na otvorenie išli.

Stretli sme tam niekoľko srbských hráčov. Neviem či nás podceňovali alebo nevedeli o náročnosti otvorenia, ktoré pre nás znamenalo šesť hodín čakania a stáť na štadióne. Vrátili sme sa do olympijskej dediny o 01.00 hodiny.

Väčší šok pre nás, ako srbskí hráči na otvorení bolo, že sme tam zazreli nášho Garyho. Nebolo povolené používať mobily, ale i tak sa nám dovolali hráči z dediny, ktorí ho videli počas televízneho prenosu otvorenia. Každý si vie predstaviť, akú to navodilo atmosféru medzi hráčmi. Stáli sme pred ťažkým rozhodnutím, čo s ním.

Mužské rozhovory

Vždy som mal dojem, že prvý tréner vo svojom veku šesťdesiatnika sa už nemôže a nemá prečo rozčúliť. Považovali sme celú situáciu za veľmi vážnu. Taký výbuch od Gosciniaka som absolútne nečakal. Prvá reakcia bola poslať ho domov. Možno by to zlepšilo atmosféru, ale ja som mal v mysli situáciu z nemeckej reprezentácie s vylúčením Grozera. Lenže Gabrycha som poznal a veril som, že chce hrať a bude bojovať ako lev. Nehovoriac o tom, že sme nemohli nominovať ďalšieho hráča. Zobrali sme mu všetky prémie a ja som s ním ešte viedol rozhovor, kde som mu povedal, že alebo zahrá tak dobre a všetci na to zabudnú, alebo ho hráči nikdy nebudú akceptovať. Hráči sa postavili jednoznačne proti nemu, tak ako to bolo pred trinástimi rokmi v Nemecku. Od toho momentu celá koncentrácia sa uberala smerom k prvému zápasu proti Srbsku.

Začiatok ako v rozprávk

V prvom zápase proti Srbsku sme šokovali seba, aj volejbalových expertov. Družstvo majstrov s bratmi Grbičovými, Milijkovičom a inými hviezdami, s ktorými Poľsko veľakrát prehrali, sme porazili 3 – 0. Sú také stretnutia, kedy vychádza všetko, a tento bol jeden z nich. Otvorila sa nám reálna šanca postupu do štvrtfinále.

Druhý zápas sme hrali proti domácim Grékom a na jeho vývoj mali vplyv

dve skutočnosti. Turnaj sa hral v Aténach pred domácim publikom a v druhom sete sa nám zranil jeden z našich najlepších hráčov Šwiderski.

Hrali sme výborne takticky a podarilo sa nám eliminovať ich najlepšieho hráča, za ktorého nastúpil jeden z najmladších Grékov. Hneď prvé dotyky s loptou sa mu vydarili, čo bolo pre nich veľmi povzbudzujúce.

U nás mala prísť chvíľa Gabrycha, ktorý vystriedal zraneného hráča, v čom aj ja veril. Gary však tlak neustál, hneď prvé tri kontakty s loptou pokazil, a tak ako sa Gréci dostali do eufórie, tak sme mi strácali paru.

Boj o štvrťfinále

Zranenie Šwiderskeho si vyžadovalo niekoľko dní prestávky a intenzívnu lekársku opateru. Odzrkadlilo sa to v ďalšom stretnutí proti Francúzsku, keď v ten deň im vychádzalo všetko a my sme mali čo robiť so sebou. Situácia v skupine sa začala zamotávať. I keď sme vyhrali s Tuniskom, potrebovali sme v poslednom stretnutí proti Argentíne vyhrať dva sety. Neuveriteľné, ako sa histórie opakujú. Pamätám si stretnutie proti Poliakom na ME 1991, kedy bola taká istá situácia a vedel som, že sa nedá hrať na dva vyhraté sety, ale len na vyhratý zápas. Podarilo sa nám ujať sa vedenia, čím bol postup zaistený. Ďalej išlo len o to, z akej pozície v tabuľke. Vyhrali sme nakoniec 3 – 2 a znamenalo to, že v štvrťfinálovom zápase sa stretneme s Brazíliou.

Namiesto toho, aby sme sa tešili z víťazstva, nás hlavne poľskí novinári odsúdili do role porazených. Vyčítali nám, že sme nevyužili šancu v treťom sete s Argentínou na víťazstvo 3 – 0, a tým iného súpera v štvrťfinále.

Nevyužitá šanca

Štvrťfinálové zápasy sú otázkou dennej formy šťastia, psychiky... I keď bola Brazília na vrchole, vždy sa môže niečo v ten deň podariť. Ukázalo sa to aj v našom stretnutí, keď sme dva sety prehrali len rozdielom dvoch bodov. Nehovoriac o tom, že v druhom sete sme mali nahratú loptu na víťazstvo v sete. Myšlienku, že čo sa mohlo stať v prípade víťazstva v tomto sete, nepoviem prvýkrát a ani posledný, ale je to vždy len keby...

Čo mali povedať o OH domáci Gréci, ktorí v rozhodujúcom zápase proti USA viedli 2 – 1 a 21 – 13 a napriek tomu nepostúpili do súboja o medaile. Videl som časť tohto zápasu naživo a bolo mi smutno hlavne kvôli Slovákov

v drese Grékov, Kravárikovi, ktorého som trénoval v Bratislave. Vážil som si ho preto, lebo prijal občianstvo, aby sa mohol zúčastniť OH, čím ukázal, že je športovec, ktorý mal vysoké ciele. Po zápase sa viezol v autobuse do olympijskej dediny s nami, a tak sme prehodili pár slov. On mal určite väčšiu šancu sa priblížiť boju o medailu.

Pre mňa by to bolo neuveriteľné zavŕšenie prvého roku pôsobenia v Poľsku. Zažil som krásne mesiace práce s poľskou reprezentáciou a dobrodružstvo zvané olympijské hry ako tréner, čo bolo vždy mojím snom. K úplnému šťastiu chýbala už len medaila, ale asi sa šťastie vyčerpalo.

Z Atén do Jastrzebie

Po skončení OH sme sa vrátili k dennej práci do klubu. Bolo potrebné pripravovať novú sezónu, hľadať hráčov na doplnenie družstva. Chcel som pracovať ďalej s reprezentáciou a bol som presvedčený, že mám dosť es v rukáve. Zmenilo sa vedenie federácie aj prezident. Vypísali konkurz na trénera s podmienkou, že to má byť cudzinec. Posledný deň prihlášok som zaslal aj moju kandidatúru. Dostal som sa do užšieho, troj až štvorčlenného výberu. Osobne som favorizoval Srba Gajiča, nielen kvôli jeho úspechom, ale aj blízkej mentalite. Nakoniec sa federácia rozhodla pre Argentínčana Lozana, ktorý pred tým pracoval v Španielsku a Taliansku. Rešpektoval som tento výber a sústredil sa na prácu v klube.

Nová sezóna znamenala pre nás nové výzvy. Čakal nás štart v Lige majstrov, čo znamenalo pre klub organizačné i finančné zaťaženie. Iné kluby v Poľsku sa začali posilňovať a nám sa nepodarilo zohnať žiadnu hviezdu i keď sme s niektorými rokovali. Zato straty boli citeľné. Gabrycha predali do Ruska a mi sme sa rozhodli, že na pozícii libera za štyridsaťštyri ročného Wojčika nájdeme náhradu. Rozhodli sme sa pre výchovu mladého poľského hráča. Prišiel k nám dvadsať ročný Rusek. Ako cudzincov sme mali ďalej Slováka Chudíka a dvoch hráčov z Puerto Rico Jose a Viktor Rivera a z plážového volejbalu sa nám podarilo presvedčiť Plinskeho pre hru v hale, čo bolo tiež úspechom, lebo o dva roky neskôr sa stal najlepším blokárom v Poľsku a dostal pozvánku do reprezentácie.

Bez medaily

Získať medailu s novým družstvom sa ukázalo ťažké, ale možné. Nikto nevedel, ako zareagujú hráči na dvojnásobné zaťaženie v Lige majstrov a v lige, keď k tomu musíme prirátať, že naše domáce zápasy sme nehrali v našej hale, ale sme hostovali v Katowiciach. Po začiatočných problémoch sme hrali lepšie a lepšie a postúpili sme zo skupiny. Táto dvojité záťaž nás stála veľa síl a vstupovali sme do play off zo 4. miesta a bez problémov sme postúpili do semifinále. V ňom na nás čakal Belchatow, nabitý a doplnený hviezdami poľského volejbalu. Po dvojzápase v Belchatowe bola remíza 1 – 1 a mali sme využiť výhodu vlastnej haly. Na nešťastie pre otravu žalúdka nemohol hrať kapitán a najlepší hráč v tejto sezóne Michalčík.

V kontraste s predošlou sezónou došlo k určitému rozčarovaniu, ale nikto situáciu nedramatizoval. Nakoniec sme skončili štvrtí, čo len odzrkadľovalo reálnu situáciu. V júni sme s funkcionármi klubu pripravili plán na ďalšie tri sezóny a ja som predĺžil zmluvu o tri roky. Našou snahou bolo vybudovať také družstvo, ktoré by malo úspech nielen v Poľsku, ale tiež v Európe. Ako zahraničného trénera pre moje ambície a moju reklamu sú práve tie európske, veľmi dôležité.

Neočakávaný koniec

Do mojej tretej klubovej sezóny sa podarilo kúpiť výborných hráčov, Bulharov Konstantinova a Stefanova, ktorého som trénoval už vo Viedni. Mali sme veľké očakávania. Vyhrali sme s Belchatowom a boli sme v trojke najlepších družstiev v Poľsku a v Európskom pohári nás vyradilo až ruské Odincovo, ktoré sme doma porazili.

Po skončení tej ťažšej časti sezóny som zobral družstvo na sústredenie a sériu prípravných zápasov do Čiech. Chceli sme sa v pokoji pripraviť na rozhodujúcu časť sezóny. Vyhrali sme tam všetkých šesť stretnutí a všetci sme boli presvedčení, že ideme bojovať o majstrovský titul. Všetci boli zdraví a po víťazstvách aj optimisticky naladení.

Po vianočných sviatkoch som bol pozvaný k predstaviteľom klubu, kde mi oznámili, že chcú so mnou rozviazať zmluvu. Z piatich funkcionárov mi pri tom pozrel do očí len prezident, šéf Odborovej organizácie v bani, ktorý už v revolučných rokoch v Poľsku sa postavil s obnaženou hruďou proti tanku.

Ostatní nemali odvahy a možno ani nevedeli, prečo sa to deje. I keď z ich strany to bola len žiadosť, ktorej som celkom nerozumel, veď predsa v júli sme uzatvorili novú trojročnú zmluvu, vedel som, že bude lepšie sa dohodnúť.

Sezónu dokončil pri družstve nový tréner Bosek, ktorý postúpil do finále, kde prehral. Ďalší rok už pripravoval novú sezónu on a po troch mesiacoch ho prepustili...

Nečakaná ponuka

Doslova dva dni po udalostiach v Jastrzebiu mi volali zo ženského klubu Kališ. Nikdy predtým som nepracoval so ženami. To boli aj moje prvé slová, na ktoré prezident klubu reagoval, že ma videl, ako pracujem v starom klube, že ma odporučili jeho známi z volejbalových kruhov a že volejbalová hra je taká istá.

Vycestoval som do 600 km vzdialeného Kališa, kde sa hral zápas domácich v Lige majstrov proti Tenerife. O domácich hráčkach som mal informácie na základe DVD, ktoré mi poslali. Vedel som, že hrajú pekný volejbal, podstatou blízky mužskému. Mali hráčky, ktoré podávali z výskoku, útočili spoza trojmetrovej čiary. V stretnutí bol stav 2 – 2 a začal piaty set. Sedel som medzi prezidentom a riaditeľom klubu. Kališ veľmi rýchlo vyhrával 7 – 0 a vtedy podávajúca hráčka pokazila podanie. Prezident povedal: „tak a prehráme“. Myslel som, že to hovorí z recesie, ale ukázal sa ako znalec vecí. Prehrali 13 – 15... Až neskôr som sa dozvedel, že to bolo už piate stretnutie, ktoré prehrali v takomto štýle. Pre mňa bolo ťažké nájsť príčinu, lebo v práci kolegu trénera počas tohto zápasu som ja nevidel žiadne chyby. Po zápase som sa zúčastnil večere, na ktorej som rozprával so súčasným trénerom, ktorý už cítil, že niečo nie je v poriadku. Počas tohto večera som povedal prezidentovi klubu, že mám dojem, že zmena trénera nie je potrebná.

Ukázalo sa čo v ženskom športe je viac typické, že niektoré hráčky chodili za prezidentom a dovoľávali sa zmeny na poste trénera. On mi to povedal s tým, že zmena nastane tak či tak a ja som prvý kandidát. Dal mi čas na rozmyslenie. Po návrate domov prišlo k nie prvej a nie poslednej konzultácii s manželkou, kde sme sa rozhodli, že je to vlastne posledná oblasť, v ktorej ešte nemám skúsenosti a môže ma to profesne posunúť ďalej. Okrem toho sa črtala perspektíva zlepšením tréningových podmienok, keď v meste budovali novú halu pre 3500 divákov . Družstvo bolo na 5. mieste, skončili sme na

treťom a nastal čas prípravy budovania družstva s cieľom vyhrať majstrovský titul.

České intermezzo

Počas poslednej sezóny sa na mňa obrátil prezident českej federácie Lébl, bývalý spoluhráč z reprezentácie ČSSR, s ponukou práce pri reprezentácii Čiech mužov. Každú ponuku pracovať s reprezentáciou považujem za veľkú výzvu, a preto som sa rozhodol túto ponuku prijať. Netrvalo to dlho, lebo na ceste ku kvalifikácii ME nám stáli moji rodáci zo Slovenska.

Od rozdelenia republiky boli Česi väčšinou vyššie umiestnení, ako Slováci. Z našej skupiny mal priamu účasť zabezpečenú len víťaz. Česká federácia investovala veľa do zahraničných trénerov, ale nikomu sa nedarilo urobiť diery do sveta. V Čechách mali vždy viac výborných hráčov, pôsobiacich v dobrých zahraničných ligách. Môj problém bol, že práve v tom období veľká väčšina nehrávala alebo boli zranení. Dúfal som že práve účasť v reprezentácii bude pre nich silná motivácia ukázať v hre, že majú na to. Z nominácie pre zranenia vypadli také hviezdy ako Rak, Lébl a vychádzajúca nahrávačská hviezda Ticháček si vyvrtol palec. Zloženie šestky nastalo na základe tipovania a nie analýzy alebo momentálnej formy, ktorú sme nemali kde sledovať.

Na Slovensku sme prehrali 0 – 3 a bolo jasné, že sa nám kvalifikácia vzdáľuje. Práve v takýchto zápasoch je dôležité, aby hrali hráči sebavedomo, dobre zohratí. V prvom sete sme dokonca viedli 23 – 21 a preletela k nám lopta, ktorú mal odohrať libero, ale rozhodol sa vojsť do akcie blokár, ktorému prepadla medzi prstami. Bol jeden z tých, ktorý si odsedel sezónu na lavičke. Ako druhé družstvo skupiny sme dostali ešte druhú šancu, ale proti dobre disponovaným Nemcom, ktorých nanovo tvoril môj bývalý kolega Moculescu. Keď už som sa netešil ja z postupu, tešilo ma, že sa to podarilo na náš úkor Slovákom.

Tri pokusy

Pre každého trénera je určite snom pracovať s reprezentáciou v rodnej krajine. Ja som mal tri ponuky v živote, ale nikdy som sa trénerom Slovenska nestal.

Prvá ponuka prišla hneď po návrate z Nemecka, ale s vysvetlením, že som

pre federáciu príliš drahý, aby sme o financiách rozprávali. Aj by chceli, aj ja som chcel, ale za nejasných okolností sme sa nenašli.

Druhý raz som už dostal konkrétnu finančnú ponuku s tým, že nech ma nenapadne hovoriť o iných peniazoch, lebo aj tak iné nedostanem. Povedal som dobre, ale chcel som garancie dobrých podmienok pre prácu s družstvom a jedine navyše služobné auto. Neviem, či na tejto podmienke stroskotali naše rozhovory.

Tretí pokus sa ukazoval ako najslubnejší. Federácia vyhlásila konkurz, ktorého som sa zúčastnil a ktorý som vraj vyhral. Už nešlo o finančné podmienky, lebo som vedel, že tadiaľ cesta nevedie. Na nešťastie o výsledku konkurzu rozhodovalo viacero ľudí, ale tí najdôležitejší – prezident a športový riaditeľ sa rozhodli pre trénera Haníka. Neskôr tá väčšina presadila moju kandidatúru, ale pre mňa to už nemalo význam, lebo ak nemám mať podporu dvoch najdôležitejších pozícií na federácii, pracovalo by sa ťažko. Myslím, že to bolo správne rozhodnutie. Nemá sa hovoriť nikdy nehovor nikdy, a preto dúfam, že ešte niekedy podobná ponuka príde.

„Podwojna korona“

Tak sa v Poľsku označuje ak klub získa víťazstvo v Pohári a v lige. Zakaždým ho korunujú korunou.

Podarilo sa nám do Kališa získať niekoľko výborných hráčov, ktoré v tom čase ešte nemali veľké meno. Z tureckej ligy k nám prišla Češka Spalová a vo Francúzsku hrajúca Češka Matušková. Z poľských hráčov to bol príchod pre mňa univerzálnej hráčky Dzienkiewicz. Ukázalo sa, aký dôležitý je nákup zahraničných hráčov, ktoré nie sú len výkonnostne dobré, ale pasujú aj mentálne. Pri týchto hráčkach išli výkonnostne hore aj Poľky z poslednej sezóny, hlavne vychádzajúca hviezda Barańska, ktorá sa stala kapitánkou a najlepšou hráčkou na ME v Poľsku v roku 2009.

Bola to fantastická sezóna, v ktorej bolo potrebné mať tiež porciu šťastia. Vo finále Poľského pohára sme s domácim Bielsko Biala prehrávali 0 – 2, aby sme nakoniec oslavovali víťazstvo.

Vo finále play off, kam sme išli z prvého miesta sme rozohrali dramatickú sériu s Pilou. Vo štvrtom zápase na súperovej pôde sme ukončili finálovú sériu víťazstvom ziskom titulu.

I keď Kališ už získaval v minulosti tituly, novou halou, veľkou prevahou

v poľskej lige, som myslel, že sa budeme približovať k európskej špičke. Keď Spalová pozvala všetkých, dokonca s manželmi a priateľmi na oslavu svojich narodenín, vyzdvihla hlavne pozitívnu atmosféru medzi nami. Hovorila nám o situácii z jej pobytu v zahraničí, kde štyri cudzinky bývali v jednom dome, ale nestretli sa počas celej sezóny ani raz. Pre mňa to bol najväčší úspech, lebo i keď má Poľsko majstrov sveta a olympijských víťazov, tak ja som jediný, kto vyhral titul s mužmi i so ženami.

Rozpad impéria

Tvoriace sa volejbalové impérium v Kališi sa v ďalšej sezóne začalo otriasať. Akoby nás všetky prémie za víťazstvá finančne oslabili a už od začiatku sezóny 2007/2008 dochádzalo k finančným nezrovnalostiam. V januári roku 2008 bolo jasné, že sa jedná o finančnú krízu. Hráčky, ani mi tréneri sme nedostávali peniaze a družstvo, ktoré sa malo sústrediť na obhajobu titulov, malo hlavu inde.

Malú nádej sme dostali od prezidenta mesta, ktorý garantoval, že financie budú vyplatené. Skončilo to len na garanciách. Neskôr som ho oslovil, že jeho osobnosť mala byť rozhodujúca, tak mi prezradil, že v tom čase nevedel, aká zlá bola finančná situácia klubu.

Mimo všetkých týchto problémov patrí kompliment hráčkam za to, že odohrali solídnu sezónu. Zažil som už, že v podobnej situácii sa hráči zbalili a opustili klub. My sme sa dostali do finále Pohára, kde sa nám Pila revanšovala. V dlhodobej časti súťaže sme prehrali len tri zápasy a vstupovali do play off z druhého miesta. Nepodarilo sa nám preskočiť prekážku zvanú Muszyna, malá obec na hranici so Slovenskom. Všetci sme vedeli, že víťaz tohto duelu vyhrá titul. Tak sa stalo a my sme sa stretli v boji o bronz proti víťazovi základnej časti Bielsko Biala, ktoré sme porazili.

V tom čase bolo jasné, že veľké dlžoby znamenajú neistú budúcnosť klubu. Znamenalo to koniec veľkého volejbalu v Kališi. Hráčky dostali voľnú ruku pri výbere nových klubov, pre mňa už nebolo miesto a o rok neskôr vypadol Kališ z ligy. Veľká škoda, pretože sme mali priemernú návštevu tri tisíc divákov a aj pre nich sa oplatilo pracovať. Škoda...

Ďalšia zastávka Bielsko

Možno práve stretnutie s Bielskom v závere sezóny presvedčilo funkcionárov tohto klubu, aby so mnou nadviazali kontakt, lebo ak som dokázal motivovať a presvedčiť hráčky bez peňazí, tak v takom klube, kde financie sú v poriadku, musím tiež dokázať pracovať. Je to finančne solídne zabezpečený klub, ktorý za posledných päť rokov nepostúpil do finále ligy.

V tom čase hrala reprezentácia Poľska na turnaji Grand Prix v Japonsku, odkiaľ mi hráčky volali, či už som tréner Bielska, aby mohli podpísať zmluvy. Niekoľko nových hráčok podpísalo zmluvy tiež preto, lebo som sa stal trénerom. Úprimne povedané, pomohla mi v tom Slovenka Monika Smak, ktorá tam kedysi pôsobila. Keď som videl, že volejbal v Kališi upadá, rozhodol som sa ponuku z Bielska prijať.

Našiel som tam výborné podmienky pre prácu - zohraný tím funkcionárov a tiež mesto, ktoré podporovalo klub. Jediné, čo som považoval za nevýhodné, bol štýl práce klubu. Myslel som si, že svojou osobnosťou ich presvedčím o zmene prístupu k niektorým rozhodnutiam. Išlo napríklad o nákupy hráčok, prepojenie mládežníckeho družstva s dospelými...

Časť nových hráčok prišlo so mnou z Kališa a zostali sme len s jednou legionárkou, Češkou Horkou. Pre nás všetkých bol dôležitý začiatok sezóny, ktorý sa nám vydaril. Od začiatku sme boli lídrom tabuľky, len v Európskom pohári nám cestu do finálového turnaja zahatala slávna Uraločka Jekaterinburg. Vo finále Poľského pohára sme hladko vyhrali, čo sa negatívne prejavilo vo finále ligy, kde sme s tým istým súperom v dramatických stretnutiach trikrát prehrali až v 5. sete.

Zaujímavou postavou tohto finálového duelu bol tréner Serwiński, ktorý budoval v Muszyne silné družstvo. Nikdy nebol hráčom a ako tréner začínal od piky. Veľmi dobre narábal so ženskou psychikou. Potvrdil, že sa dá byť dobrým trénerom bez hráčskych skúseností, ale je potrebné omnoho viac práce.

Keď som začínal ako tréner v Nemecku, bol som viac hráčom. Mal som niečo cez tridsať rokov a keď sme pracovali v posilňovni, mal som na rozcvičke takú záťaž, na ktorej niektorí hráči končili cvičenie. Osobný príklad bol veľkým argumentom.

Samozrejme, že v Bielsku čakali dva tituly, ale nič si nemôžeme vyčítať, lebo o takom úspechu môže rozhodnúť jedna vyhratá situácia, šťastie...

Nedokončená sezóna

Z porážky vo finále Majstrovstiev Poľska sme nerobili tragédiu. Po takej náročnej sezóne prehrať 3 krát 2 – 3 nie je žiadna hanba a o celej sérii sa rozprávalo ešte veľmi dlho. Zostala motivácia do ďalšej sezóny, ktorá je určite iná, ako keď sa vyhráva double.

V klube sa začali diať divné veci. Prvou bolo zakúpenie 38 ročnej ikony poľského volejbalu Šwieniewicz, ktorá posledné dve sezóny v Španielsku a Taliansku ani raz nedokončila sezónu. Nikto sa neinformoval prečo, nik so mnou nerozprával a nehovoriac o tom, že sa stala piatou prihrávajúcou hráčkou, čo samozrejme komplikovalo situáciu v družstve. Ak chcel klub kúpiť legendu, bolo to treba povedať, ja by som s tým nemal problém. V Kališi prezident klubu hovoril vždy, že jedna hráčka sa kupuje na promóciu.

Na základe toho sa začalo hovoriť o tom, že ja ju v družstve nechcem. Dokonca ona sama mi telefonovala. Odpovedal som jej po pravde, že nič nemám proti nej ako hráčke, len predtým so mnou o nej nikto nehovoril. Povedali sme si, že celú situáciu napriek tomu akceptujeme a skúsime jeden z druhého profitovať. Hráčka s jej skúsenosťami mala určite čo povedať mne ako trénerovi a samozrejme mladším spoluhráčkam o to viac.

Od tohto momentu bolo cítiť napätie smerom k vedeniu klubu. Ja som zvyknutý a myslím, že je to tak správne, analyzovať situáciu, o ktorej informujem vedenie klubu s následnými odporúčaniami. Na nešťastie vedenie klubu neurobilo nič. Komunikácia, hlavne s prezidentom, bola nulová. V určitom momente tvrdili, že hráme nie podľa očakávania a rozhodli sa ma prepustiť. Určite za tým bolo niečo iné, lebo sme boli kvalifikovaní do finále Poľského pohára, odohrali sme výborné zápasy s dvomi neskoršími účastníkmi Finale four Ligy majstrov a boli sme na 1. mieste ligovej tabuľky.

V Bielsku ma znervózňovali určité veci, ale najhoršie bolo, že som zistil, ako si niektoré hráčky poza môjho chrbta vybavujú predĺženie zmlúv a zo strany klubu ma nikto neinformoval. Za takých okolností je lepšie ukončiť spoluprácu.

Ako tréner si myslím, že je veľmi dôležité, ak sa stotožníme a zžijeme s klubom, s fanúšikmi, podmienkami. Potom sa ľahšie pracuje na propagácii a marketingu pre dobro hráčov a klubu. Presne to sa mi v Bielsku nepodarilo a nie som jediný tréner, ktorý sa o tom presvedčil.

Trénerská stolička

Po odchode z Bielska som bol veľmi sklamaný. Ako som už spomenul, prišlo so mnou do klubu veľa hráčov a chcel som ukončiť jednu etapu práce s nimi. Veľa klubov v Poľsku sa orientuje len na úspechy vo svojom regióne. Keď som vybavil účasť na turnaji v Brazílii, ktorá by klub nestála ani 1 zloty, bolo mi povedané, že v tom istom čase sa uskutoční turnaj o Pohár prezidenta mesta a ten dostal prednosť. Pre mňa je tiež dôležitá medzinárodná prezentácia mojej práce. Zahraničného trénera na medzinárodnej scéne promujú hlavne úspechy na európskych palubovkách.

Čo rozhoduje o angažovaní toho alebo iného trénera? Predovšetkým hovoria za neho výsledky alebo úspechy na medzinárodnej scéne, alebo má dobrého manažéra, alebo je uznávaný u hráčov. Talian Prandi sa stal trénerom Bulharov aj vďaka tomu, že v talianskom klube trénoval hviezdu bulharského volejbalu Nikolova a ten ho odporučil bulharskej federácii. Moje úspechy v Nemecku ma odporučili pre prácu vo Viedni. I keď angažovanie trénerov z východnej Európy v poslednom čase zaostáva, predsa len víťazstvo v Lige majstrov Dynama Kazaň otvorila cestu Rusovi Sidelnikovi do západnej Európy. Ťažko veriť, že Castelani bez troch majstrovských titulov v Poľsku by bol vybraný za trénera reprezentácie Poľska. Takých príkladov je určite mnoho viac.

Len málo prezidentov a manažérov je schopných vybrať trénera pre svoje potreby, ktorý neslávil v minulosti úspechy.

Práve vďaka kontaktom z minulosti som sa nakoniec sezóny zamenil s trénerom Sidelnikovom vo Viedni. On odišiel do Rumunska a ja som dostal ponuku pracovať v klube a eventuálne pripravovať rakúsku reprezentáciu na ME 2011. Tá druhá úloha sa mi javila krkolomná, lebo krátko predtým Rakúšanom zutekal Talian, ktorý už mal podpísanú zmluvu. Poslali ho do Francúzska na sledovanie rakúskych reprezentantov a v tom čase dostal ponuku z Turecka, ktorú podpísal.

Úloha pre nového trénera bola taká, akú som ešte nemal. Vyhrať na ME aspoň jedno... stretnutie. Problém rakúskeho volejbalu bol aj v tom, že v troch najlepších rakúskych kluboch v základných šiestkách hrajú len traja Rakúšania. Nie je z čoho vyberať.

Nové výzvy

Od môjho posledného pôsobenia vo Viedni sa veľa zmenilo. V roku 2000 bol Hotvolleys stredne bohatý európsky klub. V roku 2010 však jeho rozpočet dosahuje úroveň poľských klubov z dolnej polovice tabuľky.

Vybral som si prácu vo Viedni, ktorá nie je ďaleko od môjho bydliska, čo by umožňovalo častejší kontakt s rodinou. Okrem toho športová situácia v klube bola dosť zlá, čo bolo ozajstnou výzvou. Po stretnutí s Kleinmannom som sa rozhodol pre prácu s klubom bez reprezentácie. Pozrel som si prehraté stretnutie proti Zagrebu a vtedy sa rozhodol pre trénerskú zmenu.

Ako som spomenul, od začiatku sezónu pôsobil pri družstve tréner Sidelnikov, ktorý v roku 2008 vyhral Ligu majstrov. Mal veľké nároky, asi podobné ako v Kazani, ale priveľké na hráčov vo Viedni.

I keď som sa cítil psychicky unavený a moji noví hráči tiež, vedel som, že pre mňa je východisko znovu práca. Prebral som družstvo na 7. mieste v stredoeurópskej lige a súčasne na 3. mieste v Rakúsku.

Ako organizátori sme hrali v semifinále proti Innsbrucku a vyhrali sme 3 – 2. Bola to prvá výhra proti najväčšiemu rivalovi po troch prehrách. Vo finále sme už nestačili na účastníka finale four zo slovinského Bledu. Napriek tomu zavládla spokojnosť, lebo sa ukázalo, že sú schopní poraziť súpera v boji o majstrovský titul, a to aj pred televíznymi kamerami, čo pre Kleinmanna znamenalo marketingovo veľa.

Čakal na nás súper v semifinále Majstrovstiev Rakúska, s ktorým Viedeň trikrát prehrala. Hrali sme rozhodujúci zápas o postup do finále u súpera. V prvých štyroch stretnutiach vyhral ten, kto vyhral prvý set. Každý si vie predstaviť, čo mi prebehlo hlavou po prvom prehratom sete. Našťastie to bol jediný prehratý set a my sme sa posunuli o krok vyššie po víťazstve 3 – 1.

Objektívne bol Innsbruck silnejším družstvom, ale videl som šancu v sérii na štyri vyhraté stretnutia. V Rakúsku sa kvôli televíznym prenosom hrá systémom piatok a pondelok a my sme začínali sériu v pondelok u súpera. Tým sme mali viac času na regeneráciu a prípravu na ďalšie stretnutie. Prvé sme síce prehrali, ale ďalšie dva sa nám podarilo vyhrať.

O okolnostiach druhého víťazstva sa oplatí povedať viac. Pred týmto stretnutím sa mohli hráči nechať nabiť energiou v Rakúsku známym terapeutom, ktorý dáva energiu. Prehrávali sme 2 – 0 a po druhom sete vo výpovedi pre televíziu tvrdil, že sa niet čoho obávať, lebo hráči majú dosť síl

na päť setový boj. Keď som to neskôr videl v televízii, musel som sa nahlas rozosmiať. Nebola lepšia reklama pre jeho terapiu, ako to čo sa naživo udialo na palubovke. Vyhrali sme 3 – 2!!!

Očakávania boli veľké, veď ďalší zápas sa hral vo Viedni. V prvom sete to bola ozaj výborná hra na oboch stranách až do stavu 21 – 20 pre nás, keď na sa podanie postavil u súpera Slovák Chocholák. Strelil nám tri esá a i keď sme každý set prehrali rozdielom dvoch bodov, budúcnosť neveštila nič dobré. Ešte raz sme skúsili trik s terapeutom, ale tento krát bez úspechu a celú sériu sme prehrali 2 – 4.

Dosiahli sme dve finále, čo môžeme považovať za úspech vo vzťahu k východzej situácii, ale história bude hovoriť iba o finále.

Trénerské ambície

Pracoval som v niekoľkých krajinách Európy a súťažil prakticky vo všetkých konkurenciách volejbalu. Keď si postavím otázku, kde by som chcel ešte pracovať, sú dve miesta, o ktoré by som stál.

Prvé je Brazília. Na príklade udalosti, ktorá sa mi v Brazílii pritrafila s volejbalistkami z Kališa to môžem najlepšie ilustrovať. Boli sme pozvaní na silný klubový turnaj. Prehrali sme v semifinále a stretnutie o 3. miesto sa malo hrať v nedeľu o 7.00 hod. ráno. Nemusím hovoriť o tom, ako to prijali hráčky. Obávali sa, že budú hrať pred prázdnu halou, v čo som ja neveril. Po raňajkách o šiestej bola nálada na bode mrazu. Keď sme prichádzali k hale, nechceli sme veriť vlastným očiам. Pred pokladňami stáli ľudia v dlhočizných radoch. Ešte stále sme mysleli, že niekde v okolí je nejaká výstava, alebo koncert.

Hala bola plná, atmosféra výborná a išlo len o priateľský turnaj. Podobné podmienky vládnu aj na turnajoch Svetovej ligy mužov, či Grand prix žien. Je to krajina veľkej volejbalovej kultúry a neopakovateľnej atmosféry. Niet sa čo čudovať, že trénera vzrušuje myšlienka na prácu v Brazílii, byť v centre tohto volejbalového šialenstva.

Mojím druhým vysnívaným miestom je Japonsko.

Spája ma s ním tiež niekoľko príjemných spomienok. Keď padol Berlínsky múr, pozvali reprezentáciu Nemecka s tým, že zaplatili všetky náklady. Pozvánka mala viac politický zámer, lebo chceli ukázať, že sú solidárny s vývojom v Európe, kde sa búrali hranice medzi krajinami a ľuďmi. Prezident

nemeckej federácie a viceprezident FIVP Rolf Andresen zobral ako prezent kus berlínskeho múru. Nosili ho hráči, až bolo hrozné pomyslieť, že sa niektorému vyšmykne a padne mu na nohu. Vážil cca 45 kg a bolo zábavné sledovať ako si ho dvaja starší páni s pomocou štyroch hráčov odovzdávajú v strede haly.

Samotné stretnutie s Japonskom bolo priateľské, ale napínavé. V prvých dvoch setoch sme sa s nimi pohrávali ako mačka s myšou. V koncovke tretieho setu podišiel ku mne predstaviteľ japonskej televízie s prosbou, ako by sa dal zápas predĺžiť, lebo majú veľa voľného času. Vybral som nezmyselný oddychový čas, začal som striedať hráčov až sa mi „podarilo“ dostať nás z rytmu. Stretnutie sa otočilo, zrazu bolo 2 – 2 a keby sa nám nepodarilo na konci vyhrať 3 – 2, vyznel by som ako veľký hlupák.

Po stretnutí sme mali spoločnú večeru, kde nás domáci milo prekvapili a pred vchodom do reštaurácie nám na znak úcty hráči a tréneri vytvorili špalier s aplauzom. Nebolo to len za našu hru, ale aj povzbudenie do budúcnosti pre hráčov zjednoteného Nemecka.

V Poľsku hral Rus Abramov, ktorý pôsobil v Japonsku ako hráč a potvrdil, že tam je tréner pozícia požívajúca všeobecnú úctu. V Japonsku môže tréner pracovať veľa rokov bez úspechu, lebo všetci vedia, že s japonským vzťahom k práci sa ju snaží vykonávať čo najlepšie, a preto je tam vysoko cenený. Ktorý tréner by takéto niečo nechcel dosiahnuť?

Samozrejme nie všetko je také pekné, ako na prvý pohľad vyzerá. Je známych niekoľko konfliktov, či už hráči – tréner, ktoré napríklad v Brazílii riešia s entuziazmom a v Japonsku cez disciplínu. Práve posledné dve desaťročia a Japonsko dokonca dlhšie, hrajú dôležitú úlohu pre rozvoj svetového volejbalu.

Rozhodcovia

Nie každý tréner je u všetkých rozhodcov obľúbený a nie každý rozhodca je obľúbený u trénerov. Môj otec bol rozhodca a aj preto som poznal veľa jeho kolegov s ich silnými aj slabšími stránkami. Dnes si tréner robí úsudok a informácie o rozhodcoch na základe osobných skúseností. Tak ako hráči a tréneri sa snažia pripraviť na zápas čo najlepšie, mal by sa pripravovať aj rozhodca. Rozhodca by mal byť oddychnutý, skoncentrovaný a pripravený na obidve družstvá. Bolo veľa príkladov, kedy tomu tak nebolo. Niekedy za to nemôžu. Jeden rozhodca bol na stretnutí v sobotu,

kde bol výsledok 3 – 2, musel vycestovať na iné miesto a druhý deň mal smolu, že sa znovu hralo na 5 setov. Možno, že si myslel, že po prvom stretnutí mužov si v druhom stretnutí žien môže oddýchnuť. Tak ako tréner, aj tento rozhodca musel byť na konci druhého stretnutia unavený, čo sa prejavilo na jeho výkone. Prakticky v priebehu šiestnástich hodín musel sledovať štyri rôzne družstvá, štyroch rôznych trénerov, ich reakcie a musel rýchlo reagovať.

V Poľsku som to kritizoval, čo si nedovolil každý, a preto malo zopár rozhodcov problémy, lebo okrem iného išlo o peniaze. Ako syn rozhodcu a prezidenta Európskej federácie som sa dosť dobre orientoval v zmenách pravidiel, ktoré otec uvádzal do praxe. Myslím, že som rozumel ich práci a zodpovednosti, ktorá na nich spočíva. Sú dôležitým elementom každého stretnutia, turnaja, lebo spolu vytvárajú obraz o hre volejbal, šou volejbal.

V Poľsku ma pozvali na seminár rozhodcov počas ich školenia. Obvolal som niekoľko kolegov a poprosil ich o odpoveď na desať najčastejších otázok, aké majú tréneri na rozhodcov. Trochu sme sa pobavili, keď som ich konfrontoval s dojmami kolegov o ich práci a keď oni hovorili zážitky v konfrontácii so mnou.

Prišli sme k spoločnému záveru, že nie rozhodcovia, tréneri a prezidenti, ale hlavne hráči a hráčky majú byť hlavnými predstaviteľmi volejbalového predstavenia. Pre mňa je najlepší rozhodca ten, ktorého nevidieť, ale je ho cítiť. Každý robí chyby, najhoršie však je, keď sa rozhodca mstí na družstve kritizujúceho trénera.

Sedem bohatých rokov

Volejbal v Poľsku zohral v mojom živote dôležitú úlohu. Dostal som sa do trénerského kolotoča a udržal som sa v ňom skoro osem rokov, čo sa žiadnemu zahraničnému trénerovi nepodarilo a to v Poľsku pracovali také trénerské osobnosti ako Argentíнец Lozano, Holanďan Brokking, či Talian Bonitta.

Ženy a muži

I keď volejbalová hra je taká istá, rozdiely v práci s mužmi a ženami sú veľké. Najväčšie vznikajú nielen na základe anatomických rozdielov, ale najmä psychologických.

V modernom volejbale, v tréningu špičkových družstiev, sú tréningy dosť monotónne. Nevenuje sa toľko času technike a individuálnemu zlepšovaniu, ale kladie sa dôraz na zohrávanie. Je to dané hlavne tým, že klubové družstvá po otvorení hraníc často menia svoje hráčske kádre a času na prípravu je menej. Často som sledoval tréningy reprezentácie Poľska, ktoré viedli u mužov Lozano a u žien Bonitta. Obaja pracovali skoro rovnakými metódami. Čo ma zaujalo najviac ? Bola to rôzna reakcia hráčov a hráčok. Hráči boli nadšení prácou Lozana, ale hráčky reagovali dosť unudene a monotónnosť práce sa prejavovala na ich psychike. Potvrďovali to hráčky z môjho klubu, hrajúce v reprezentácii v osobných rozhovoroch.

Ďalším zaujímavým rozdielom bola reakcia na prácu v posilňovni. Hráčky sú ochotné pracovať tvršie, ak majú dôveru k trénerovi a veria tomu, čo robí. Muži sú viac presvedčení o svojich osobných schopnostiach a vo svojej práci čerpajú zo skúseností získaných z minulosti.

Rozdiely sa nájdu vo vedení družstiev. Dievčatá vyžadujú omnoho viac „starostlivosti“ tiež mimo tréningového procesu. V Kališi sme si organizovali spontánne grilovačky a narodeninové stretnutia. Niekedy sa podarilo počas nich vyriešiť niekoľko háklivých problémov. Často sa stáva, že medzi hráčkami sa vytvárajú malé skupinky, ktoré hrajú svoje mini hry, a preto sú ťažko predvídateľné ich reakcie. Pre trénera je dobré ak má medzi hráčkami spojenca, či už kapitánku alebo skúsenú hráčku. Tá musí byť od väčšiny kolegyň rešpektovaná. Nesmie byť považovaná za donášačku. U mužov je skôr dôležité, aby v strede kolektívu bolo čo najviac hráčov, ktorí sú svojim prístupom a plnením povinností vzorom. Ja som mal šťastie, že v každom kolektíve v Poľsku som takých hráčov našiel. Dokonca z obdobia pôsobenia v Nemecku mne a družstvu podobnú službu robil bývalý hráč NDR a neskôr kapitán spoločného Nemeckého národného družstva René Hecht. Tam sa mi oplátilo, že sme vytvorili tzv. Radu starších, kde boli po dvoch hráčoch z oboch častí Nemecka. S nimi sme preberali aktuálne problémy.

Tréner musí byť pripravený na riešenie rôznych situácií, ktoré nesúvisia len so športom. Nemal by strácať hlavu a reagovať pod tlakom emócií. Raz krátko pred tréningom zavolať jeden z hráčov a oznámil, že nepríde na tréning, lebo sa na neho nahnevala žena, ktorá bola tehotná, odišla z domu a nechala ho s malým dieťaťom. Chápal som ho ako človeka, ale jeho rozhodnutie malo vplyv na našu tréningovú prácu. Hľadali sme riešenie a podarilo sa umiestniť jeho dieťa u ženy iného hráča s tým, že raz budú potrebovať takú istú pomoc.

Prišiel na tréning neskôr, ale celé družstvo to rešpektovalo.

Iný problém je s hráčkami – matkami, ktoré som mal v Bielsku tri. To už je dosť na to, aby sme boli pripravení na eventuálne komplikácie. V takej situácii hrá dôležitú úlohu klub. Hráčka trénuje určite lepšie keď vie, že jej dieťa je zaopatrené, zdravé a má spoľahlivú opateru.

Podmienky pre prácu

Každý rok organizujú vo Švajčiarsku veľký turnaj žien, kde hrajú najlepšie reprezentácie sveta. Počas turnaja organizujú školenie pre švajčiarskych trénerov. Tým, že som tam pracoval, mal som možnosť sa niekoľkokrát tohto školenia zúčastniť. Obsahovo je orientované na ženský volejbal. Tréneri sa môžu zúčastňovať tréningov rôznych reprezentácií.

Počas jedného ročníka sme sledovali dva za sebou idúce tréningy Kubánok a družstva Brazílie. Tréningy boli veľmi podobné. Brazíľanky pracovali koncentrovane, dôkladne a s minimom prestávok. Keď nastúpili Kubánky to isté cvičenie bolo vykonané s množstvom chýb, a tým s mnohými prestojmi. Potvrdilo sa, že o kvalite tréningu nerozhodujú cvičenia, príprava, metodika, ale hlavne nasadenie hráčok. O dva roky skôr na podobnom školení prednášal tréner reprezentácie Nemecka o využití Talianskeho štatistického programu v praxi. Viedol teoretické časti a popoludní praktické. Všetko bolo veľmi zaujímavé, poučné, ale pre Švajčiarskych trénerov prakticky bezvýznamné. Aby mohli využívať informácie získané týmto štatistickým programom, museli by pracovať s profesionálnymi štatistikmi, na ktorých vo Švajčiarsku nie sú peniaze. V praktickej časti rozdelil hráčky na štyri skupiny, pri ktorých pracovali vždy dvaja tréneri. Švajčiari mohli opäť len závistlivo sledovať výbornú organizáciu tréningu, ale znovu bez možnosti využitia v praxi, lebo väčšinou pracovali pri družstvách sami, maximálne s jedným asistentom. Podobnú organizáciu využívala aj reprezentácia žien Poľska, kde si pomáhali využitím masérov, lekárov a pozvali dvoch hráčov z nižšej ligy. Je to tiež cesta budovania realizačného tímu pri nižších finančných možnostiach.

Skúsenosti z iných športov

Pre každého trénera pri jeho rozvoji je dôležité hľadať a zúžitkovať skúsenosti už overené od trénerov iných športov, hlavne pri

stretnutiach a výmene skúseností.

V Nemecku som sa zúčastňoval školení trénerov, kde boli tréneri plávania, veslovania a rýchlostnej kanoistiky. Každý z trénerov mal iné problémy, o ktorých hovoril a neskôr sme spoločne hľadali riešenia. Napríklad tréner nemeckej veslárskej „osmičky“ mal problém s jedným pretekárom, čo mi pripomínalo môj problém s Grozerom, o ktorom som tiež hovoril. Spoločne sme diskusiou hľadali rôzne možnosti riešenia.

Spomínam si ešte na zaujímavé školenie, kedy nám prednášali manažéri stredného stupňa z automobilového priemyslu. Zaujímavé bolo počúvať o mechanizmoch práce v malých skupinách, ktoré musia koordinovať v rámci jednej firmy. Pripomínalo mi to situáciu líg v rôznych krajinách, ktoré mali vytvoriť mechanizmy, aby sa v lige vychovávali hráči pre reprezentáciu.

Na takejto úrovni v priemysle a v športe je potrebné pre úspech vytvoriť optimálny organizačný mechanizmus, ktorý by mal byť menný, variabilný a dal by sa rýchlo adaptovať na nové podmienky. O úspechu rozhodujú malé detaily, preto aj ja rozdeľujem trénerov na dobrých a na tých, ktorí mali viac šťastia. Šťastiu treba pomôcť.

Vítaz je vo mne

Ako tréner som sa snažil motivovať hráčov rôznymi spôsobmi. Púšťal som im filmy so športovou tematikou Coach Carter alebo Zázrak z Lake Placid a iné. V nich hráči a tréneri dosiahli úspech práve vďaka mimoriadnej viere vo vlastné sily a vedomosti trénera. Ďalej som hráčom odporúčal aj knižky so športovou tematikou alebo som im niektoré časti predčítaval. Jednou z mojich najobľúbenejších je kniha od basketbalového trénera NBA Pata Rileyho „The Winner Within“, v ktorej okrem mnohých trénerských skúseností opisuje jednu situáciu z koncovky zápasu. Jeho družstvo viedlo o jeden bod a bolo pri lopte. Vybral si oddychový čas. Každý tréner vie ako veľa myšlienok v takej situácii prebehne trénerovi hlavou, aby vybral tú najvhodnejšiu. Organizoval hru hráčov, rysoval na magnetickej tabuľe, gestikuloval... Po oddychovom čase rozohrávajúci hráč prihral loptu hráčovi v poli. Od tohto momentu sa začali počítať tri sekundy. Hráč, ktorý držal loptu sa nenechal sfaulovať, ale čo najmocnejšie vyhodil loptu do vzduchu. A čas letel. Bolo to proti tomu, čo si dohodli na oddychovom čase a bolo to jeho individuálne rozhodnutie. Kým lopta dopadla, súperovi nezostal čas ani na faul, ani na získanie koša. Vtedy si

tréner uvedomil individuálnu genialitu svojho hráča a poďakoval mu za to, že svojim rozhodnutím pomohol vyhrať stretnutie. Je to poklad pre trénera mať takýchto hráčov v družstve, ktorí v rozhodujúcich chvíľach majú pevné nervy a schopnosti uplatniť v rozhodujúcich chvíľach geniálne a súčasne jednoduché riešenie.

Celý život budem spomínať na dve situácie, v ktorých sa mohli hráči s takýmito schopnosťami uplatniť. Tou prvou je koncovka stretnutia v piatom sete, v hre o OH, v ktorom sme viedli 14 – 12 a nakoniec nevyhrali. Tou druhou je situácia z 5. setu o finále Majstrovstiev Poľska, kde sme prehrávali 5 – 10 a nakoniec vyhrali. Pokiaľ si dobre pamätám, tak v poľskej lige od zavedenia Rally point systému sa niečo také podarilo ešte štyri krát.

Metódy práce

Ja som si svoju metódu práce vypracoval hlavne počas práce s Nemeckou reprezentáciou. Spolupracoval som s tromi lekármi, z ktorých jeden bol psychológ. Dohodol som sa s ním, že ma bude sledovať počas tréningov, stretnutí a spoločne zanalyzujeme ako sa počas nich správam. Či som aktívny alebo pasívny, či som agresívny, či veľa hovorím, ako sa správam keď vyhrávame, ako reagujem keď prehrávame... Som presvedčený, že mi to veľmi pomohlo a na základe analýzy môjho správania sme si vypracovali schému správania sa trénera v rôznych situáciách. Iná by mala byť počas tréningov, iná počas zápasov, špeciálne sme sa zamerali na oddychové časy.

Niečo z toho môžem prezradiť. Po vyžiadaní oddychového času vítam hráčov bez ohľadu na priebeh hry potleskom. Prvých, približne 10 sekúnd majú hráči pre seba, v druhej časti už dávam informácie, ale maximálne dve. Posledná fáza, tesne pred odchodom na ihrisko je venovaná motivácii, burcovaniu alebo práve uspokojeniu. Väčšiny sa držím dodnes.

Boli to dávne časy a dnes majú tréneri iné možnosti. V Poľsku napríklad je toľko opakovaní stretnutí v televízií, že každý tréner sa môže v pokoji na seba pozrieť a hľadať pre seba skúsenosti.

Z toho, čo sa tréner naučí v škole, môže využiť zhruba 30% vo svojej praxi. Zbytok získava prácou a skúsenosťami pri rôznych družstvách. V čase ME v roku 1991 televízia ponúkla, že obom trénerom pripne mikrofóny, aby priebeh oddychových časov bol atraktívnejší pre diváka. Ja som nenamietal, ale tréner Švédov Kristiansson nesúhlasil, lebo mal podozrenie, že jeho

informácie môžu byť zneužitú. Dnes v dobe informačných technológií už tieto veci sú počas zápasov normálne a majú prispieť k zatraktívneniu prenosov a hry. Dnes by som viac odporučil trénerom konzultovať hore spomenuté veci so staršími skúsenejšími kolegami.

Ako dosiahnuť úspech

Úspech je možné dosiahnuť rôznymi spôsobmi, ktoré vedú do toho istého cieľa. Na úrovni reprezentácii išli podobnou cestou Američania a Holanďania, ktorí svojich najlepších hráčov držali väčšinu roka pokope v tréningovom centre. Taliani, ako ďalší z čela svetového volejbalu dosiahli najvyššiu úroveň vďaka vytvoreniu ligy, ktorá je najsilnejšia na svete. Tam sa formovali jednotliví hráči pre reprezentáciu.

Prvá cesta je lepšia pre malé krajiny ako Slovensko, Rakúsko. Druhá cesta je cestou, ktorou ide poľský a ruský volejbal. Budujú silné ligy s najlepšimi svetovými hráčmi a k tomu angažujú trénerov z najvyššej priečky. Nie je to možné bez materiálno-technického zabezpečenia. Naša hala v Jastrzbie bola jedna z tých lepších na začiatku mojej kariéry v Poľsku. Za osem rokov už je ich hala najhoršia. Ostatné kluby vybudovali alebo sa presťahovali do vlastných hál s výborným technickým zabezpečením v posilňovniach, v rehabilitácii, videotechnike a organizačných štruktúrach klubu. Ak sa v Poľsku organizuje atraktívny zápas LM, tak kluby ich organizujú v halách s kapacitou cca 10000 divákov. To je potom radosť pracovať v takých podmienkach.

Vždy som bojoval o najvyššie ciele a snažil som sa identifikovať s prostredím. Tréner sa dnes hodnotí na základe dosiahnutého úspechu – výsledku. Inej metódy hodnotenia práce trénera prakticky nie sú. Nikto už nemá čas čakať, že efekt práce sa dostaví po niekoľkých rokoch. Od trénerov sa očakáva úspech okamžite. Taký je charakter súčasného športu, kde každý chce dosiahnuť úspech a niekedy ani 2. miesto v ligovej tabuľke nie je pre zodpovedných uspokojujúci výsledok.

Miesta v srdci

Pôsobil so na rôznych miestach v Európe a spomínam na ne veľmi pozitívne. Dúfam, že i ľudia, s ktorými som pracoval majú podobné pocity. Mám to všetko v pamäti a srdci. Vždy ma veľmi poteší, keď niektorí z hráčov,

funkcionárov v nejakom rozhovore spomenie, že práca so mnou mu niečo dala.

Kto raz hral a prežil atmosféru turnajov v českých Dřevěniciach alebo na Slovensku v Dubovej, ten sa tam bude chcieť vrátiť. Ako tréner som sa snažil pokračovať v tejto tradícii a prichádzal som na turnaj do Dubovej s družstvami z troch rôznych krajín, aby som pokračoval v tejto tradícii. Som presvedčený, že takéto turnaje a hranie na antuke hráčom pomáhalo v rozvoji.

Na veľa hráčov spomínam so sentimentom. O hráčkach ani nehovoriac, keď jeden z mojich kolegov, pracujúcich so ženami povedal: „Každú hráčku musíš svojim spôsobom trochu ľúbiť, len si dávaj pozor, aby sa nezaľúbili do teba“.

Veľa rokov som pracoval v západnej Európe a niektoré skúsenosti som sa snažil preniesť do práce v Poľsku. V Nemecku som začínal s 15 ročnými chlapcami, ktorí bez problémov naviazali so mnou kontakt a oslovovali ma menom. V Poľsku to bol jeden veľký problém, keď väčšina hráčov ma oslovovalo tréner. Neskôr hráčky i napriek spoločnému úspechu pri ponuke na tykanie povedali, že sa im ťažko mení zažitie. Dokonca som mal hráčku, ktorej sa podarilo ma oslovovať Igor, ale keď bolo zle, alebo bola pod paľbou kritiky, vracala sa k osloveniu tréner. V tomto smere nepoznám ideál, ale páči sa mi americký štýl, keď si navzájom cez you tykajú.

Reprezentačná hrdosť

Hra v reprezentácii je odmena pre každého športovca i keď som presvedčený, že každý hrá hlavne pre seba, pre slávu, či peniaze. Aj otázka reprezentovania je ponímaná v rôznych krajinách rôzne. Začali to Taliani, ktorí ako jedni z prvých sa začali prezentovať jednotne oblečení. Pri jednej príležitosti som bol šokovaný z Američanov počas Svetovej ligy, kde prichádzali na obed každý inak oblečený, bez typicky americkej hrdosti reprezentanta.

Po revolučných zmenách v Európe je otázka naturalizácie a získavanie občianstva tiež témou, s ktorou musí tréner vedieť narábať. Na zimných olympijských hrách získala pre Slovensko medailu naturalizovaná Ruska Kuzmina. Čo bolo zaujímavé, veľa Slovákov prijalo jej medailu so zmiešanými pocitmi, ale až po jej výpovedi, že je hrdá nielen z toho, že získala životný úspech, ale tiež preto, že získala medailu pre Slovensko, ktoré je jej novým domovom. Na druhej strane je ťažko oceniť amerického basketbalistu, ktorý získal z reprezentáciou Ruska zlatú medailu z ME, že by cítil niečo

špeciálne k novej domovine.

V Poľsku som pracoval s hviezdou ženského volejbalu Annou Baraňskou skoro päť rokov. Na začiatku nechcela počuť o hre v reprezentácii. Médiá ju dosť nepekne ohovorili, federácia sa k nej otočila chrbtom a nikto nezisťoval prečo nechce hrať. Nehľadala výhovorky o vymyslených zraneniach, čo by nebol problém. Po dlhých rozhovoroch sa nám ju podarilo presvedčiť o výhodách hry v reprezentácii. Dnes už je Baraňská kapitánkou reprezentácie. Mala svoje fotografie v Playboy a stala sa tvárou jednej športovej firmy.

Tlak v našej profesii

Nie je jednoduché si poradiť v situácii, keď má človek úspech a je obdarovaný záujmom ľudí z okolia. Poľsko je krajina, kde hlavne v športe veľmi rýchlo sa stane tréner, človek populárny, ak získa úspech. Stáva sa to dokonca zo dňa na deň a človek stráca zmysel pre realitu.

Pamätám sa, ako tréner Niemczyk vyhral ME žien v roku 2003 a v zápätí ho bolo vídať v každom programe rôznych televízií. Neskôr mi povedal, že mu to zabralo neuveriteľne veľa času, lebo to boli niekedy relácie, ktoré so športom nemali nič spoločné. Môže to mať význam pre promovanie volejbalu, lebo sa stáva reklamou pre široké publikum, nielen športové.

Ja som sa naučil, že mojou úlohou je promovať volejbal a urobiť pre to všetko. Nebol pre mňa problém urobiť vo Švajčiarsku ukážkové tréningy na školách pre deti od 10 do 13 rokov alebo vo Viedni promovať cez šou tréningy túto hru na školách. Prezident klubu mal dokonca zmluvu so sponzormi na 10 takýchto výstupov.

Na Slovensku si myslím sa málo využívajú podobné možnosti, lebo si myslíme, že máme tradíciu, ktorú si udržíme. Zaniknutím veľkých antukových turnajov sme určite stratili v týchto lokalitách veľa volejbalistov. Tak isto využitie veľkých volejbalových mien, ako Golian, Labuda, Mazúrová, Pipa, Sirvoň a mnohých iných by malo byť väčšou reklamou volejbalu na Slovensku.

Trénerské legendy

Za posledných 20 rokov sa stal trénerskou legendou práve bývalý reprezentant Brazílie z mojej generácie Bernardo Rezende. Jeho hráčska

a trénerská kariéra sa rozvíjala podobne s mojou. Jeho úspechy mu môžem len závidieť.

Kedysi sme hrali sériu stretnutí v Brazílii, ktorú sme začali na severe. S Československou reprezentáciou sme sa 5 krát stretli proti domácim. Lietali sme hneď po zápase na ďalšie miesto lietadlom, špeciálne pre tieto účely. Aby mohli s nami absolvovať cestu novinári, cestovali postojáčky. Tam som sa spoznal s Rezendem ako hráčom. Po desiatich dňoch pobytu nás mali vystriedať Poliaci, ktorí tesne pred príchodom oznámili, že neprídu. Brazílčania nás požiadali o rozohratie ďalšej série na juhu krajiny. V tých časoch niečo také nebolo jednoduché vzhľadom k dĺžke povolenia pobytu, zmene letu. Hráči si chceli privyrobiť a navrhli, aby sme dostali každý po 100 dolárov. Dnes sa každý pousmeje nad takou sumou, ale vtedy to bolo dosť peňazí. Zo severu Brazílie a 30 stupňových teplôt, kde sme nedohrali jedno stretnutie na futbalovom štadióne, lebo pri vedení 2 – 1 padla rosa na palubovku a usporiadatelia neboli schopní utierať podlahu, sme sa premiestnili na juh Brazílie, kde boli teploty okolo 20 stupňov nižšie. Pre nás bolo smiešne, keď pri týchto teplotách sa začali Brazílčania rozcvičovať v rukaviciach. Celá séria mala byť ukončená v Riu a Rezende mňa a ďalších 4 hráčov pozval do nočného Ria. Nakoniec z toho nič nebolo, jeho priateľka bola tehotná, necítila sa dobre. Nechal nám peniaze na recepcii, aby sme sa zabavili sami, že je mu to ľúto. Vtedy sa narodil syn Bruno, ktorý je teraz prvým nahrávačom v reprezentácii.

Tréneri sú rôzni a preto by som rád spomenul dve osobnosti ženského volejbalu, ktoré sa stretli v semifinále OH v Aténach. Nikolaj Karpol na ruskej a Roberto Guimaraes na strane brazílskej. Karpolove hráčky hrali archaický volejbal, alebo boli ním vedené veľmi impulzívne a emotívne. Diváci sa zabávali, keď rozprával počas oddychových časov, niektorí dokonca pískali, lebo sa im zdalo, že preháňa agresivitu počas nich.

Na druhej strane Brazílčan, ktorý veľmi pokojne pôsobil na družstvo, ktoré hralo oku lahodiaci volejbal. Viedli už 2 – 1 na sety a 24 – 21 v sete o postup do finále OH. V tomto je volejbal hrou, ktorá sa končí až posledným bodom, a preto je napätie až do konca. Aj teraz sa osud zahral s oboma trénermi, keď šťastnejším sa stal Rus Karpol. Dve veľké osobnosti ženského volejbalu, keď ten druhý sa z olympijského zlata tešil o 4 roky neskôr.

K ďalším fenoménom volejbalu u mužov bol v 90. rokoch Julio Velasco, Argentínčan, ktorý svoju trénerskú kariéru prežil v Taliansku. Vyhral ME, MS,

ale nikdy sa mu nepodarilo vyhrať OH. Dokonca na OL v Barcelone v roku 1992 prehrал len jeden zápas a skončil na 5. mieste a jeho premožiteľ Selinger, Američan pri holandskej reprezentácii s štyrmi porážkami získal striebornú medailu.

Ja osobne som mal na trénerov šťastie, lebo už môj prvý tréner v klube Slávia UK, Peter Bohunský, vynikajúci pedagóg a fanatik do volejbalu bol pre mňa výhrou. S juniormi ČSSR získal na ME prvú medailu. Dodnes spomínam na niektoré jeho pedagogické opatrenia.

Trénovať pod taktovkou majstra sveta je pre každého hráča určite neuveriteľná motivácia. Ja som mal to šťastie, že krátky čas ma trénoval kapitán majstrov sveta z roku 1966 Bohuš Golian.

I keď sme s Petrom Kopom nedosiahli najväčšie úspechy v kariére, považujem ho za najväčšieho odborníka, ktorého ako bývalý hráč môžem oceniť. Spájal v mojich očiach odborné vedomosti s pedagogickými vlohami potrebnými pre osobnosť trénera. Mal jedinú slabosť, ktorú som prevzal po ňom, že bol mäkký na okolie, funkcionárov a hráčov. Keby mal okolo seba profesionálov tak, ako je to dnes, myslím, že by patrila k najúspešnejším trénerom.

V reprezentácii sme najväčšie úspechy slávil s Karolom Lázničkom, ktorý bol neuveriteľný fanatik a pracant a mal práve tú schopnosť byť tvrdý na svoje okolie. Dokonca sa povára, že v jeho výchovnom arzenáli nechýbali facky.

V Aténach na OH som pracoval s Staszek Goščiniakom, ako hráč určite legendou svetového volejbalu. Po víťazstve na MS v roku 1974 sa rozhodol speňažiť svoju hru v USA, čo mu spôsobilo problémy v Poľsku a dokonca vyradenie z reprezentácie na OH. Bolo pre mňa potešením, keď som videl, ako za nami počas OH na izbu prichádzajú také trénerské osobnosti ako Američan Doug Beal, ktorý s Američanmi vyhral zlatu olympijskú medailu v roku 1984, aj preto aby sa poradili ako hrať proti súperom v ich skupine. Aj keď som toho preskákaval veľa, tak v takej spoločnosti som sa cítil vysoko poctený.

Najvyššie cenení v poslednom desaťročí sú talianski tréneri, alebo tréneri vychovaní talianskym volejbalom. Takým je aj Velasco. Vychádza to hlavne z toho, že práve Velasco zaviedol jednotný herný systém v talianskej lige a o to ľahšie sa prechádzalo hráčom do reprezentácie. Taliani vyvinuli počítačový štatistický program, ktorý veľmi uľahčuje a pomáha pri práci trénera. Vďaka tomu získali náskok, ale tréneri iných krajín ho pomaly dobiehajú.

Bývalým výborným hráčom sa ľahšie prechádza na trénerskú lavičku aj preto, že dostanú väčšiu dôveru. V poslednom období je takých prípadov veľmi veľa. Či už Holanďan Blange, ktorý viedol reprezentáciu alebo Gianni, jeden z najlepších hráčov sveta, skúša trénerské šťastie v talianskej lige, Benne, Holanďan v nemeckej lige a tých mien je mnoho. Nie každý z nich môže vyhrávať. Vychutnať si trénerský chliebček od začiatkov je podľa mňa najlepšia cesta k úspechu.

Prezidenti

V rôznych krajinách – rôzni prezidenti - rôzne skúsenosti.

Najviac skúseností som získal s poľskými prezidentmi klubov, ale i federácie. Vystriedal som tri kluby a reprezentáciu. Prezident federácie, ktorý mi umožnil prácu pri reprezentácii mi dôveroval. Aj preto, lebo bol presvedčený, že tréner, ktorý sa presadil v západnom systéme, musí niečo vedieť. Bol som prvý zahraničný tréner pri poľskej reprezentácii. Po mne pracovali už len zahraniční tréneri, ktorých angažoval už nový prezident federácie.

Najväčším zážitkom bola pre mňa práca s prezidentom Hotvolleys vo Viedni. Je to človek, ktorý je závislý finančne od svojej práce. Koľko zoženie peňazí, toľko zarobí a taký silný tím môže zostaviť. Je to ozajstný fanatik volejbalu. Stal sa súčasne prezidentom federácie a podarilo sa mu dvakrát pritiahnuť ME do Rakúska. To samo o sebe hovorí o jeho schopnostiach. Ako bývalý hráč a tréner budoval si svoju pozíciu od začiatkov. Kúpil napríklad televízne prenosy volejbalu, ktoré boli v televízii vysielané po polnoci. Na ďalšiu sezónu chodil za sponzormi a ukazoval im koľko bol volejbal v televízii. Samozrejme bez časov vysielania. Dnes sú finálové zápasy rakúskej ligy vysielané naživo a v najlepších časoch. Je to človek, ktorý sa stále rozvíja a stále hľadá nové idey.

V mojom prvom poľskom klube bol prezidentom jednoduchý funkcionár odborov v bani. Narábal so štátnymi peniazmi a mal veľký vplyv. Organizačne a odborne to bolo horšie, lebo si nechával do našej práce hovoriť mnohými ľuďmi. Bol to tvrdý chlap, keď rozhodol, tak to splnil aj keď svoje rozhodnutie neskôr oľutoval. Preto sa u neho nedali podpisovať zmluvy za chrbtom trénera, ale na druhej strane v slabej chvíli nasľuboval hráčom veci, ktoré sa mu ťažko plnili. Ako integračný moment bol nadšený myšlienkou, že hráči navštívia

baníkov v bani pri práci. Pre hráčov z Puerto Rico to bol nezabudnuteľný zážitok.

Úplne iná postava bol prezident v Kališi. Je to podnikateľ, ktorý dával nemalé prostriedky z podnikového vrecka. Bol som nadšený ako energicky pracoval vo firme, tak sa snažil aj v klube. Keď sme hľadali nové hráčky, dlho sme diskutovali a bol ochotný vycestovať a osobne hovoriť s novou hráčkou. Raz sme vycestovali do Čiech sledovať českú reprezentantku a okrem nej sme kúpili ešte jednu. Prezident rozhodol o jej kúpe, lebo okrem hráčskych kvalít mala posilniť aj optiku družstva. Bolo zaujímavé, že po rokoch funkcionárčenia sa dobre vyznal v hre. Mal veľmi dobré vízie o fungovaní klubu v spolupráci s mestom a regionálnymi sponzormi. Výsledkom bolo vybudovanie krásneho športového stánku, kde sme mali priemernú návštevu 3000 divákov na zápas.

V ďalšom klube som pôsobil len rok a pol, ale čo sa týka spolupráce s prezidentom, tá bola nulová. Klub akoby viedol riaditeľ klubu a cez neho sme komunikovali. Videli sme sa zriedka a z toho vychádzali nedorozumenia. Vrcholom všetkého bolo, že klub predlžoval zmluvy s hráčkami bez môjho vedomia a vyústilo to do ukončenia spolupráce, napriek tomu, že sme boli na 1. mieste v tabuľke. Tréningové podmienky boli v spolupráci s mestom veľmi dobré, a preto aj klub bol závislý od mesta. Dostali sme pozvanie na turnaj do Brazílie, kde všetko platili hostitelia. Prednosť dostal domáci turnaj o Pohár prezidenta mesta, čo k tomu dodať.

Motivácia

Hráčov môžeme motivovať rôznymi prostriedkami, ale záleží to od okolností. Pre mňa bolo najťažšie hľadať motivačné prostriedky pre hráčov, ktorí mali vážne zranenia. Ťažké je vtedy nájsť vhodné slová. Taký prípad bol počas prípravy na OH, čo je pre hráča najväčšia motivácia. Dvaja skúsení hráči sa zranili počas prípravy a jeden z nich ukončil reprezentačnú kariéru a druhý našťastie nie, lebo o pár rokov neskôr sa stal najlepším nahrávačom MS.

Motivovať hráčky do hry o 3. miesto je jedna strana mince, ale motivovať tie isté hráčky, keď niekoľko mesiacov nedostávajú peniaze, to už je druhá strana mince. Také niečo sa mi stalo počas posledného roku práce v Kališi a hrali sme proti finančne stabilne zabezpečenému klubu v lige. My sme vyhrali a ukázalo sa, že nie vždy motiváciou sú peniaze.

Tréner – hráč

Neviem povedať, aké by mali byť vzťahy tréner – hráč. Ja osobne uprednostňujem vzťah otvorený, demokratický a založený na dôvere. Každý hráč môže moju dôveru raz sklamať. Jedenkrát odpúšťam. Otvorený pre mňa znamená, že medzi štyrmi očami si môžeme povedať všetko, ale všetko zostane medzi nami.

Prvé skúsenosti vo vzťahu k hráčkam boli zaujímavé. Povrávalo sa, že jedna z nich mala pomer s trénerom. Ako dôkaz mali byť sms správy zo služobného telefónu. Hráčka počas otvoreného rozhovoru sa citovo zrútila, plakala a tvrdila, že to nie je pravda. Neskôr sa ukázalo, že výpisy boli síce v noci, ale na zázname na Tenerife, kde bolo o štyri hodiny menej a z toho vznikli nedorozumenia. Stačil jeden krátky rozhovor a všetko by sa vyjasnilo. Takto to stálo miesto trénera a veľa nervov v družstve.

Jeden z mojich kolegov, bývalý tréner slávnych bratov Lacigov, trénoval súčasne ženské družstvo. Mal prevažne mladé hráčky a len jednu skúsenejšiu. Tá mu plnila úlohu sprostredkovateľky. S ňou diskutoval a hľadal riešenia v prospech oboch strán.

Podobné sa podarilo mne v Kališi, kedy najstaršia hráčka naturalizovaná Bieloruska mi podala pomocnú ruku a pomáhala mi v prechode do ženského volejbalu – pochopiť ženskú volejbalovú ženskú dušu. S ňou som debatoval o mojej ceste hľadania úspechu, či sa dá uplatniť práve v tomto kolektíve.

Hráči sú rôzni, je potrebné ku každému pristupovať individuálne. Niekedy to ide ľahšie. V poľskej reprezentácii hral nebohý Arek Golas, ktorý bol introvert. Na jednom z tréningov som na neho kričal a úplne sa stiahol do seba. Bolo jasné, že touto cestou to nikam nevedie. Bol to chlapec takej psychickej konštrukcii, že bolo potrebné s nim jednať veľmi opatrne. Jeho tragická smrť nás všetkých veľmi zasiahla.

Iný prípad bola mladá hráčka, ktorá so mnou prišla do Bielska. V dvadsiatich rokoch toho nenahrála veľa. Bola vydatá a keď som počul, ako riadi svojho manžela, želal som si, aby tak isto raz viedla družstvo na ihrisku.

Odpočinok

Dnes už viem, že nielen v tréningu, ale aj v práci trénera je dôležité si nájsť čas na oddych. Snažím sa každý rok nájsť čas na relax formou dovolenky

s manželkou. Sú to dni lenivosti, prerušované plávaním alebo džogingom na pláži. Je to choroba aktívnych ľudí. Mne to však dobíja batérie a súčasne hľadám motiváciu pre svoju prácu čítaním kníh, hlavne autorov zo športového prostredia.

Až na krátky čas po skončení gymnázia som nerozmýšľal o ničom inom, ako o športovom živote. Šport v rôznych formách bol so mnou od detstva. Trénoval som hokej, hral som mládežnícku ligu v hádzanej, bol som brankárom vo futbale. V Bratislave som spoznal veľa vynikajúcich športovcov, ktorí dosiahli podobnú kariéru.

Napriek ťažkej práci na tréningoch užívali sme si život. Cestovali sme po svete, spoznávali iné kultúry a ľudí a dokázali sme sa aj zabaviť. Vďaka volejbalu a úspechu v ňom sme patrili do československej elity.

Budúcnosť volejbalu

Volejbal sa dlhé roky veľmi nemenil. Keď sledujem zápasy zo šesťdesiatych rokov, veľa technických prvkov je rovnakých. V priebehu posledných dvadsiatych rokov nastali veľké zmeny v pravidlách, ktoré mali vplyv na samotnú hru a prípravu. Revolučná bola hlavne zmena bodovania, kedy každá skončená akcia znamená bod. Znamená to, že sa hra zintenzívnila a skrátila. Zmenil sa tlak v lopte, čo prispelo k väčšiemu významu silovej prípravy. V Kališi pred touto zmenou som mal tri hráčky, ktoré podávali z výskoku a po zmene z nich efektívne podáva už len jedna.

Volejbal je jedna z mála hier, ktorá sa rozvíja na celom svete. Máme olympijských víťazov z Európy, Ázie a Severnej a Južnej Ameriky. Zaostáva trochu Afrika, ale cez účasť vo svetovej lige, rýchlo niektoré krajiny dobiehajú. Tak ako vo futbale, veľa afrických hráčov pôsobí v Európskych kluboch. Bola by to trénerská výzva priviesť niektorú krajinu z tohto kontinentu do volejbalovej elity. Pri rozvoji volejbalu sem – tam prekážajú náboženské zvyky. Vytvorenie ženského družstva v islamských krajinách je momentálne nemožné.

Ideálny volejbalista

Vo volejbale je dôležitá systematická práca. Ktorýkoľvek talentovaný hráč bude mať problémy v kariére, ak nebude na sebe pracovať systematicky. Podľa mňa pre ideálneho volejbalistu je dôležitá individuálna vnútorná motivácia.

Schopnosť prekonávať ťažké situácie a celý čas na sebe pracovať. Pre mňa znamená talentovaný hráč ten, ktorý má silnú psychiku, zodpovedný prístup k úlohám aj dokonca k takým jednoduchým, ako je ráno zjesť vhodné raňajky.

Počas mojej kariéry som sa stretol s viacerými hráčmi, ktorí boli považovaní za ideálnych. S niektorými som sa stretol na ihrisku, s niektorými dokonca hral v jednom družstve. Ak by som mal možnosť, tak moja šestka snov by bola zložená s Rusov Savina a Zajceva, Američanov Kiraly a Buck, Poliak Wojtovič a Bosek. Z hráčov, ktorých som trénoval by na nahrávke hral Slovák Chudík, na prihrávke Chorvát Laninovič a Nemec Stutzke. Na bloku, Poliak Plinski a Čech Lébl a na univerzále Nemec Dellnitz a libero Kanaďan Edwards.

Krzstof Mecner zozbieral množstvo pohľadov rôznych volejbalových osobností, z ktorých som do slovenskej verzie neuviedol všetkých. Snažil som sa, aby boli zastúpení rozhodcovia, funkcionári, hráči, tréneri...

Pre mňa bolo najhodnotnejšia výpoveď hráča Šwiderského, ktorý hrával tiež v talianskej lige, lebo nie je pre trénera väčšej poklony, ako keď hráč povie, že mu tréner veľa dal a dokonca používal pre neho dovtedy nové metódy.

Moja generácia trénerov získavala informácie rôznymi spôsobmi. Jeden zo slovenských trénerov ma počas mojej práce v Nemecku požiadal, či by mohol prísť sledovať moju prácu s reprezentáciou. Bol začiatok 90 rokov, možností nebolo veľa, a tak sa slovenský tréner zúčastňoval na našich tréningoch, zápasoch a taktických prípravách. Peňazí bolo málo a tak prespával v mojej izbe na podlahe. Keď neskôr získaval medaily s rôznymi družstvami a dokonca v plážovom volejbale, veľmi ma to tešilo.

Poznám aj iné spôsoby samovzdelávania. Tréner československej reprezentácie Peter Kop si zaznamenával tréningové jednoty do zošita. Po nejakom čase bolo tých zošitov viac. Pracoval som v Nemecku a pri jednej príležitosti som mu navrhol, že by sme mohli cvičenia publikovať, už nehovoriac o tom, že mňa tie zošity zaujímali osobne. Povedal, že nie som prvý, a preto už zošity vypožičal, len ich odvtedy viac nevidel...Tréner, ktorý si ich požičal, získal niekoľko titulov, možno aj vďaka vedomostiam získaných cez štúdium týchto zošitov, lebo mu chýbalo športové vzdelanie a trénerské si dorobil neskôr...

Igor Prieložný v očiach iných

WLADYSLAW PALASZEWSKI

(jeden z najlepších poľských rozhodcov v histórii)

Poznal som hlavne otca Igora, Dušana. Predtým ako stal prezidentom CEV bol jedným z najlepších rozhodcov na svete. Spolu sme pôsobili na OH v Montreale, kde sme dokonca spolu rozhodovali stretnutie NDR – Peru. Pre obidvoch to boli vydarené olympijské hry, kde som bol poctený rozhodovaním finálového zápasu žien Japonsko – ZSSR a Dušan rozhodoval stretnutie o bronzovú medailu mužov Kuba – Japonsko. Ovládal niekoľko cudzích jazykov, čo mu pomáhalo v kariére a bol výnimočnou osobnosťou tohto obdobia.

Jeho syn Igor je výborný tréner i keď časom zbytočne impulzívny smerom k rozhodcom. Raz po jednom stretnutí som mu povedal, že keby sa takto správval na ihrisku a zápas by rozhodoval jeho otec, rýchlo by ma vylúčil z hry.

ANDRZEJ NIEMCZYK

(legendárny poľský tréner, dvojnásobný majster Európy 2003 a 2005)

Igor bol skvelým hráčom. Predovšetkým svojimi technickými schopnosťami bol užitočný pre národné družstvo ČSSR. Ako tréner vykonal veľký skutok, keď sa mu podarilo s reprezentáciou Nemecka prebojovať do semifinále ME mužov. Viem to oceniť, lebo som pracoval v Nemecku tiež s reprezentáciou žien. Ukázal, ako sa v krátkom čase z priemerného družstva dá vybudovať družstvo európskej elity. To isté sa mu podarilo v Poľsku, kde vždy v prvom roku pôsobenia v klube vyhral Majstrovstvá Poľska mužov a neskôr žien.

Igora poznal mnoho rokov a tiež som dobre poznal jeho otca Dušana. Svoju trénerskú prácu začal v Nemecku v časoch, keď som ja viedol reprezentáciu Nemecka žien. Igor je skvelým trénerom aj preto som ho odporúčal prezidentovi nemeckej federácie. Má na svojom konte veľa úspechov a ešte veľa pred sebou.

ANNA BARAŇSKA

(medailistka ME, niekoľkonásobná najlepšia hráčka poľskej ligy,
štyri sezóny hrala pod trénerom Prieložným)

Veľmi príjemne spomínam na trénera Igora, pod taktovkou ktorého som trénovala viac ako štyri roky. Aký bol tréner ? Je to predovšetkým fantastický človek a výborný tréner. Vie o volejbale veľmi veľa. Prácou s ním sa môžu hráči veľa naučiť a zlepšovať. Dalo sa s ním rozprávať úprimne aj o osobných veciach. Ak mal hráč problém na tréningu a nielen tam, vždy bol ochotný pomôcť a poradiť. Mohla by som o ňom hovoriť dlho a v superlatívoch, ale asi nemá zmysel zbytočne mu pochlebovať.

WIESLAW KOSTERA

(dlhoročný prezident viacnásobného Majstra Poľska za Kališa)

Igor je jeden z najlepších trénerov, akí pracovali v Poľsku. Už len fakt, že v Poľsku vyhral poháre a majstrovstvá s tromi rôznymi klubmi, hovorí samo o sebe. Mal taký slovensko – nemecký štýl práce, komunikatívny človek, usporiadaný a zásadový. I keď predtým nikdy nepracoval so ženami, odporučili mi ho ako odborníka, ktorý ma nesklamal. Je to človek mimo poľských podmienok, čo bolo tiež dôležité. Každý deň bolo vidieť, že je volejbalovým fanatikom. Škoda, že sa náš klub rozpadol, lebo spolupráca s Igorom, ako trénerom a človekom dávala veľké predpoklady dosahovania úspechov.

ZDZISLAW GRODECKI

(prezident Jastrzebie)

Prieložný je určite jeden z najlepších trénerov na svete, má skvelé vedomosti, typický workoholik, ktorý venuje každú minútu svojej práci pre volejbal. Myslím si, že sa má stať ambasádorom volejbalu na svete, lebo vedomosti a kontakty má veľké. V histórii nášho klubu sa zapísal ako prvý tréner, ktorý získal Majstrovstvá Poľska. Nás akoby zasiahol „európsky vietor“, prišiel k nám ako tréner západných klubov a reprezentácií. Priviedol nás do európskeho volejbalu, Ligy majstrov. Poznal som ho skôr, ako k nám prišiel. Spriatelili sme sa a jeho prepustenie bolo určite unáhlené. Iste je to jeden z najlepších trénerov, ktorí v našom klube pracovali.

STANISLAW GOŚCINIAK

(Majster sveta 1974, tréner reprezentácie Poľska v roku 2004,
spolu s Prieložným na OH Atény)

Igora som sledoval ešte ako hráča. Poznali sme sa z videnia v časoch, keď jeho otec bol prezidentom CEV. Po rokoch sme mali príležitosť pracovať spolu s reprezentáciou Poľska. Igor priniesol do práce s reprezentáciou nové impulzy. Má ohromné vedomosti z moderného volejbalu a nevedel som si predstaviť, že by som to nevyužil. Naša spolupráca nám vychádzala fantasticky. Dokázal využívať moderné metódy školenia. Je to veľmi inteligentný a príjemný človek, ktorý pracuje s ohromnou pasiou a je vidieť, že volejbal miluje. Veľmi nám pomohol v postupe na OH. Nemali sme, čo je dôležité, jazykovú bariéru. Igor doložil svoje schopnosti a vybojovali sme postup.

SEBASTIAN ŚWIDERSKI

(vicemajster sveta 2006, olympionik z Atén)

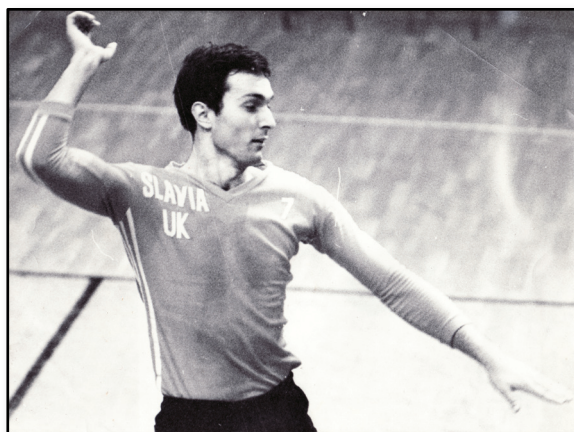
Veľmi sa teším, že som mohol pracovať pod takým trénerom. Je nekonfliktný a snaží sa riešiť problémy cez dialóg s hráčmi a nie metódami príkazov. Priniesol veľa nového, nové techniky tréningu a nové pohľady na našu hru. Že je dobrý odborník, potvrdil ziskom majstrovského titulu. Z našich spoločných čias si najviac pamätám zápas v Porto proti Portugalsku, ktorý rozhodol o postupe na OH v Aténach. Hneď po zápase nám tréner Prieložný povedal, že súper nám v 5. sete nedarovali ani jeden bod po vlastnej chybe a všetkých pätnásť sme si museli vybojovať sami. Nikto sa tým nezaoberal, on to vedel hneď, lebo veľmi dobre a rýchlo čítal dianie na ihrisku. Je to tréner, ktorý si trvalo rozširuje vedomosti a nežije len na tom, čo sa naučil v minulosti. Preto si ho vysoko cením.



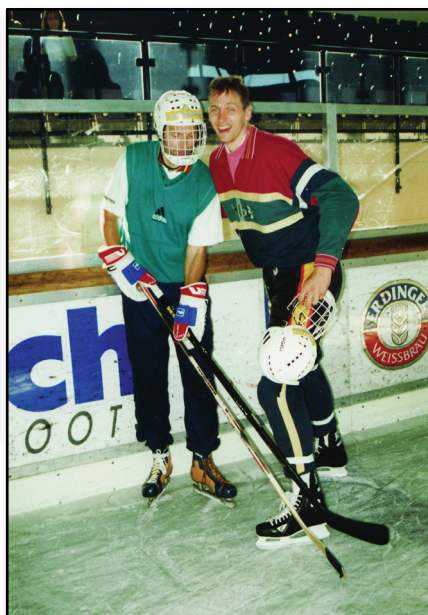
Otec bol pre mňa studňou
vedomostí o volejbale



Môj otec na kongrese FIVB. Zľava: Roland Mader, Dušan
Prieložný, Ruben Acosta a Yasutaka Matsudaira



Kariéru som začal v Slávii UK Bratislava



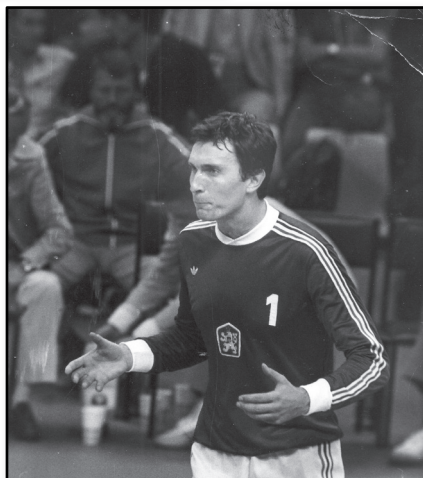
Nestal som sa hokejistom, ale
korčuľoval som lepšie ako René Hecht

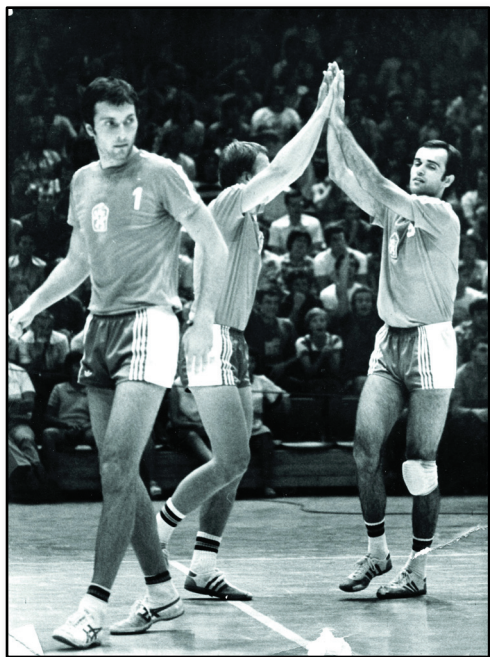
Moje začiatky
v reprezentácii juniorov
ČSSR, druhý zľava, môj
tréner Bohunský,
ja som vedľa neho



Strieborný z ME
juniorov v r. 1975

Debut v reprezentácii seniorov
„s levom na prsiach“, odohraných
287 stretnutí





Striebro na svetovej Univerziáde



Plagáty s mojou osobou vychádzali
v športových novinách



Počúvam pokyny trénera Kopa Sprava: Řeřábek, Šmíd, Tomáš



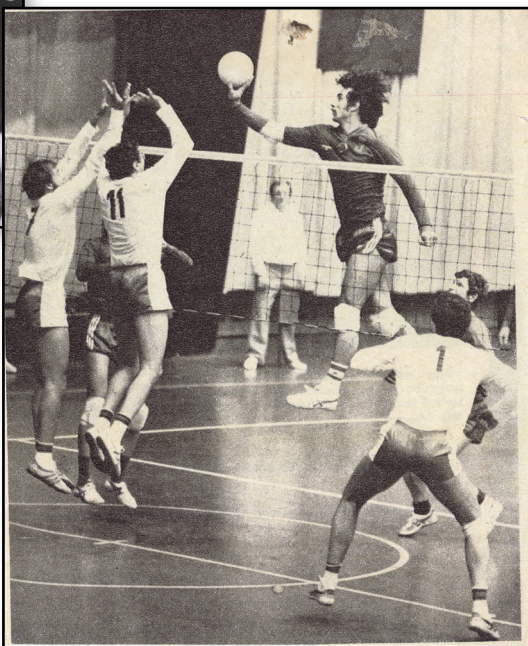
Moje prvé ME vo Fínsku
v roku 1977, spolu s Novotným
a Řeřábkom



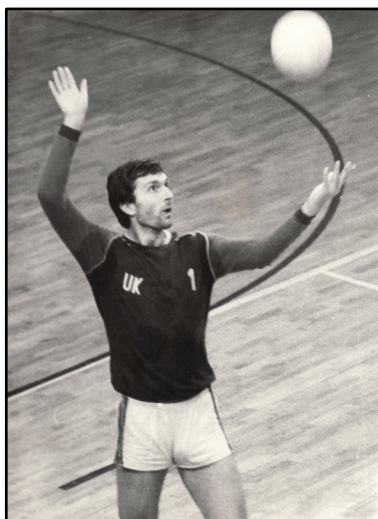
Vlado Sirvoň a ja proti Dukle
Liberec



Prehratý zápas s Poľskom.



Pred OH v Moskve proti ZSSR,
Ťažko sa blokoval Savin s takým
Výskokom



V Slávii UK som hral až do r. 1987

Nováčik vybil majstra!

Perfektný volejbal v PKO ★ Vojakom napršalo do nosa ★ Úžasná bojovnosť domácich ★ Prieložný kaľičil súperov ★ Keby len Břida toľko nevrčal!



(trik) — Ani futbalom nabitá streda nevedela odradiť priaznivcov volejbalu od návštevy telocvične ÚV CSZTV na Karlovej ceste, kde sa o 18.00 hod začalo stretnutie volejbalistov Slávie UK a Dukly Liberec o majstrovské body. A veru nik netušoval, že daj prednosť volejbalu pred futbalom, hoci po dvoch prvých setoch, ktoré bratislavskí vysokoškolační prehrali, nejdnému začala vtráť v hlavu myšlienka, či by nemal ísť radšej domov a sadnúť si k televízoru.

Tým viac, že aj hľadisko, podobne ako hráči, muselo byť znechutené vývojom tohto zápasu, keď Slávia UK vyhrávala v 1. sete už 14:8, ale prehrala ho 14:16, v druhom síce dokázala dohľadať na 10:10, ale potom opäť zbahrala koncovku. Domáci útočili stereotypne, bez akýchkoľvek fantázií pri rozohrávaní útoku, a tak vojaci ľahko dusili ich smeče. Potom sa vysokoškolační báli udrieť, navyše sa poriadne nevykryvali a bolo jasné, že odídu z ihriska s dlhým nosom.

Ale šport vôbec a volejbal zvlášť je krásny aj vďaka tomu, že nikdy sa neoplatí robiť účet bez hostinského. Slávisti začali úžasne bojovať a vojakom, ktorí nastúpili nemyslene ani majstri sveta a všetkých galaxií, pričom robili zo seba machrov, dokonale zrazili hrebienok. Nováčik porazil majstra po strhujúcom výkone a za morálne vôľové vlastnosti i za ho.

jovnosť si zaslúžil aj päť včelíčiek alebo jednotku s mnohými hviezdikami.

Prieložný, ktorý má úder, že by si mal na ruku vyzíadať zbrojný pas, trafil najskôr bombou do nosa Stanča, ktorý sa už do konca zápasu, hoci mu lekár zastavil krvácanie, poriadne nespamätal, potom loptou do tváre od neho došiel Lenert a do tretice zblikol Jindru tak úspešne, že smotovaná lopta sa mu odrazila do nosa tak prudko, že začal krváčať. Možno aj toto poznačilo výkon Dukly, ale nesmierne zavážili aj výborné individuálne výkony Kviečinského a Břidu. Keby len tento inak výborný hráč toľko nevrčal na svojich kolegoch! V dresе Dukly priam exceloval nenápadný Kosař, ktorý bol na sieti takmer neobyčajný. Svojím rozhrádom pripomínal kedysi tak vynikajúceho čs. reprezentanta Schwarzkopfa. Ak hrá tak dobre stále, nemal by chýbať v reprezentačnom kolektíve!

★ Slávia UK — Dukla Liberec 3:2 (14:16, 11:15, 15:9, 15:8, 15:11)

● CH Bratislava — Dóxa Győr 4:1 (2:1), v medzinárodnom futbalovom stretnutí.

„Prieložný kaľičil súperov“ — titulok z československých novín po vyhratom zápase Slávie proti Dukle Liberec.



Vicemajster Európy v r.1985 stoja zľava: prezident federácie ČSSR, Laznicka (tréner), Panek (doktor), Novotný, Blaha, Krejčí, Kalab, Mykyska, Barborka, Prieložný, Nekola (II tréner), Pousta (masér). Dolu:: Chrtiansky, Rajskeý, Smid, Rybnicek, Merta, Strumiensky, Somek, Cernousek.



Najväčší úspech – bronz zo Svetového pohára v r. 1985. Zhora: Nekola, Kalab, japoňski opiekun, Mykyska, Cernousek, Krejci, Prieložny, Chrtiansky, doktor Panek, Novotny, trener Láznicka. Dolu: Šmíd, Barborka, Rajsky, Jamka, Blaha.



S hviezdami slovenského sportuplavkyňa Vavrova hokejista Rusnák



zlatá červenka, z ľava Pipa, Kroča, Halanda, Prieložný, Novotný, ,Repák,
Cífra, Bician, Kiš, Králik, Sirvoň



Reprezentácia NSR rok 1988. Prvý z prava Stelian Moculescu



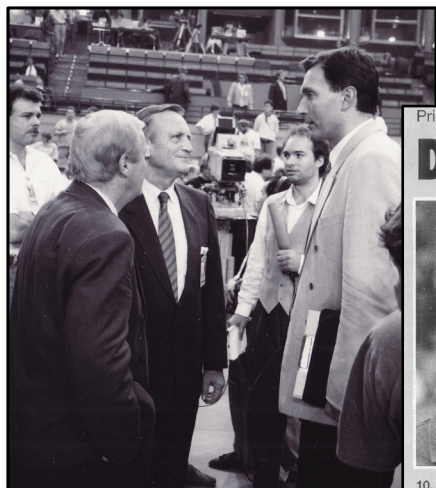
Moculescu v mojom náručí po vyhranej kvalifikácii



V roku 1989 som sa stal prvým trénerom reprezentácie NSR

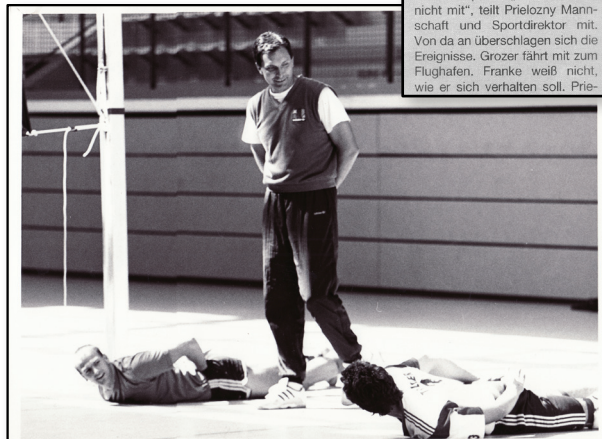
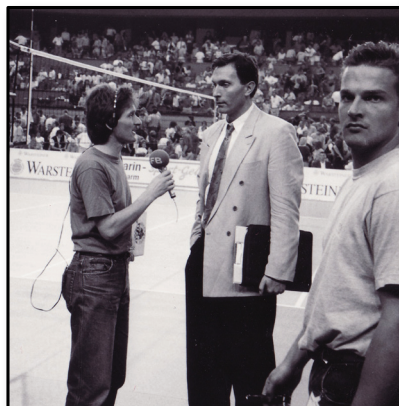


Môj prvý klub v Nemecku - VfB Friedrichshafen



S Rolfom Andresenom,
prezidentom
Federácie, na ME
roku 1991

Na ME som spoznal silu médií



Prielozny contra Grozer: Nach der Funkstille kam der laute Knall

Die unendliche Geschichte



Der Konflikt zwischen Bundestrainer Igor Prielozny und dem Moerser Georg Grozer ist ein schwer durchdringbares Geflecht von Meinungen und Streitpunkten. Versucht man diesen Wirrwarr aufzulösen, stößt man immer wieder auf neue Mosaiksteinchen. Denn mitbeteiligt an diesem Konflikt sind auch der DVV und der Moerser SC. Was tatsächlich alles vorgefallen ist, wissen nur die Beteiligten. Deshalb erheben wir mit der nachfolgenden chronologischen Auflistung auch keinen Anspruch auf Vollständigkeit.



10. November: Georg Grozer bekräftigt in einer ARD-Sportsendung seinen Rücktritt aus der Nationalmannschaft: „Nicht mehr unter diesem Bundestrainer.“

11. November: Im Privatsender „Tele West“ widerruft Grozer seinen Rücktritt. Am gleichen Abend erhält DVV-Sportdirektor Lutz Endlich während einer Vorstandssitzung einen Anruf vom Moerser Vereinspräsidenten Günter Krivec: „Ja, Grozer wird beim Weltcup spielen.“

14. November: Grozer erklärt gegenüber der dzt: „Nur wegen Prielozny will ich mir nicht die Chance auf eine Olympiateilnahme nehmen lassen. Ich werde nach Frankfurt fahren, aber nicht mehr vorher mit ihm reden.“ Prielozny zur dzt: „Ich freue mich, wenn er kommt. Aber ich erreiche ihn nicht.“

18. November: Treffen der Nationalmannschaft in Frankfurt um 12 Uhr. Einem Mittagessen mit DVV-Präsident Andresen und Sportdirektor Endlich folgt ein Training in der Ballsporthalle. Grozer und Andreas Franke (Moers) erscheinen mit dreistündiger Verspätung. Franke nimmt noch am Training teil, während Grozer in der Umkleidekabine bleibt. Grozer will erst noch mit Endlich reden, Prielozny mit Grozer. Ergebnis des Vier-Augen-Gesprächs zwischen Trainer und Spieler: „Ich nehme ihn nicht mit“, teilt Prielozny Mannschaft und Sportdirektor mit. Von da an überschlagen sich die Ereignisse. Grozer fährt mit zum Flughafen. Franke weiß nicht, wie er sich verhalten soll. Prielozny bietet seinen Rücktritt nach dem Weltcup an, falls die Mannschaft mit Grozer fliegen will. Kapitän Hecht versucht eine Abstimmung zu erreichen. Ergebnis der Diskussionen: Man fliegt mit Franke, aber ohne Grozer nach Japan.

19. November: Der Moerser SC erklärt, Prielozny habe seine Entscheidung damit begründet, daß er von der Zusage des Spielers nichts gewußt habe. Prielozny sagt in Gifu: „Ich wollte eine Aussprache mit ihm, weil es in der Woche vorher vier Aussagen von ihm gegeben hat, ich könne nicht mehr mit ihm rechnen, wenn ich mich wie bei der EM verhalten werde. Dazu hat Georg gesagt, sollte ich Krivec befragen. Aber alles hat seine Grenzen. Als Spieler ist er sehr wertvoll, und wenn wir uns für Olympia qualifizieren, werde ich ihn wieder fragen, ob er mitspielen will.“ Lutz Endlich stellt sich hinter den Bundestrainer: „Wenn es das erste Mal gewesen wäre, hätte ich mich eingeschaltet. Ich weiß nicht, warum Grozer von Moers so mißbraucht wird.“

20. November: Die Mannschaft beabsichtigt, eine Stellungnahme abzugeben, kommt dabei aber zu keinem Ergebnis.

28. November: Vier Tage nach dem 2:3 gegen Korea sagt Grozer zum „Sportinformationsdienst“ (sid): „Prielozny hat die Mannschaft um Olympia betrogen und das Debakel allein zu verantworten.“ Dazu Prielozny: „Ich hätte ihn nicht gestrichen, wenn die Chancen auch nur zehn Prozent größer gewesen wären. Wenn, dann hätte ich

mich auch selbst betrogen. Und ich kenne keinen Trainer, der sich selbst betrügt.“

30. November: Am vorletzten Turniertag gibt es in Tokio doch noch eine Erklärung von Kapitän Hecht, die er aber nicht im Namen der gesamten Mannschaft abgibt: „Man kann die Schuld überall suchen, aber man kann dem Team, daß sich aus Trainer und Spielern zusammensetzt, keinen Vorwurf machen. In den letzten anderthalb Jahren ist etwas gewachsen, wenn auch nicht immer im Einklang. Aber das darf jetzt nicht durch Schuldzuweisungen zerrissen werden.“

4. Dezember: In einem „Sport-Bild“-Interview greift Krivec DVV-Präsident Andresen an: „Von einem Präsidenten verlange ich, daß er beide Seiten an einen Tisch holt. Als Grozer rausgeworfen wurde, war er für uns nicht zu sprechen.“

13. Dezember: Fast vier Wochen nach dem Eklat hört sich der DVV-Vorstand in Frankfurt Prieloznys Version an. Präsident Andresen liegt inzwischen auch ein Brief Grozers vor.

16. Dezember: Der DVV-Vorstand veröffentlicht eine Stellungnahme. Kernaussage: „Der DVV wird sich weder von Vereinen noch Spielern oder Trainern erpressen lassen. Der Vorstand bestätigt ausdrücklich die Rücknahme der Nominierung von Georg Grozer für den Weltcup durch Bundestrainer Igor Prielozny und hat seine Kaderzugehörigkeit zunächst bis zu dem angestrebten Gespräch mit dem Präsidenten ausgesetzt.“ weg

Nekonečná historia-tak opisovali
médiá konfrontáciu s Grozerom

Na tréningu nahrávač
Dornheim
Naj prihrávajúci hráč ME
1991 Stutzke



Posledná reprezentácia NSR,
poloprofesionály



Káder ME roku 1993



Malu Acosta
s manželom, boli
nadšení mojou
podporou nového
systému počítania
bodov

Krátka zastávka
v plážovom volejbale, získal
zlatú medailu na ME.
Švajčiari Heyer, Egger



Svetová liga roku 2004,
Pokyny už nebohému Golašovi

Dvaja mocní muži v Jastrzebi
Riaditeľ Grodecki,
prezident Chwastyk



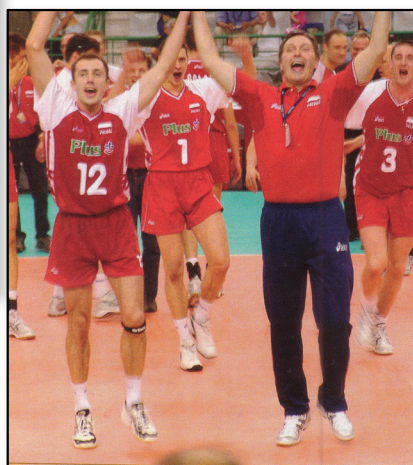
Euforia po zisku
Majstra Poľska



S Hotvolleys Viedeň
sme postúpili do
finale four Champions
league



Gosciński mi ponúkol prácu pri
reprezentácii. Golaš, Zagumny



Tanec radosti s Rybakom po úspešnej
kvalifikácii na OH



Reprezentácia Polska na OH 2004

Na OH v najvyšších
kruhoch
Prezident polskej
federácie Biesiada
Prezident FIVB
Acosta



S Plinskym
a Riverom
Katowickom
Spodku,
rok 2005



Podnikateľ a prezident klubu z Kališa, úspešný aj v športe

Hviezda svetového volejbalu
P. Konstantinov
v Jatrzebiu



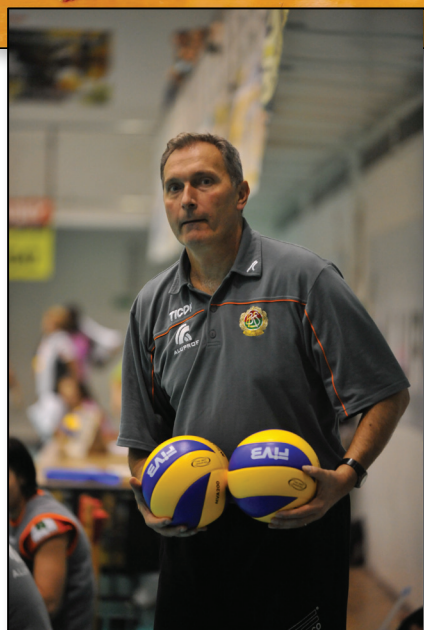
Prvýkrát so ženami,
M. Spalová, češka, bola
rozhodujúcou osobnosťou



Titul sa oslavoval spontánne



Druhý titul v Poľsku, tento
krát so ženami



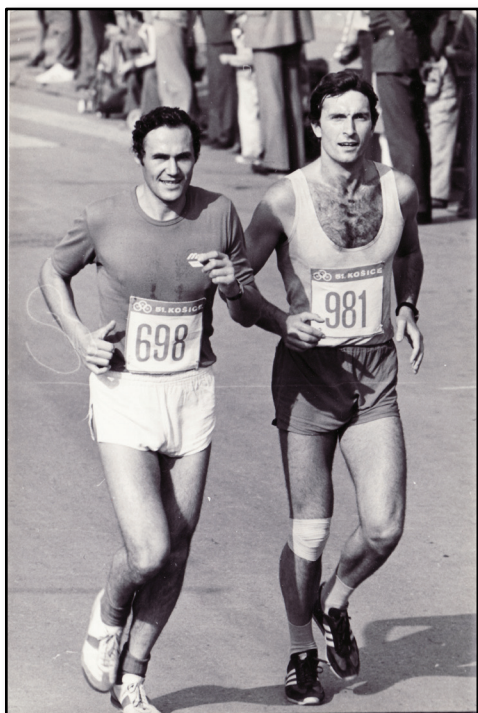
Ďalšiu šancu
pri ženách
Bielsko Biala



Po štyroch rokoch znovu
s mužmi
v Jastrzebie



Družstvo žien Bielsko Biala víťaz pohára a strieborné v lige, viac som nestihol...



Veda a prax spolu na Košickom maratóne, s prof. Hamarom, veľa sme diskutovali trénovaní

So spoluautorom
a chodiacou históriou
poľského volejbalu, on ma
nahovoril na pisanie...

